

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Vivat Academia!

Včeraj je prišlo sporočilo iz Beograda, da je z ukazom kraljevega namestništva imenovanih prvih 18 slovenskih akademikov. S tem je stopila Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani v enakovredno življenje z Akademijama v Zagrebu in Beogradu. Od danes naprej je naša Akademija znanosti in umetnosti, ki se je lani tik pred zaključkom leta ustanovila kot privatno društvo, pod državljeno in stopa tako pod zaščito države same, ki bo odslej skrbela za redno delovanje našega najvišjega znanstvenega zavoda ter s tem za organizacijo vsega slovenskega znanstva sploh. Vsi napor prizadevanj zadnjih desetletij, ki so rodili tak razvoj slovenske znanstvene kulture, kakor ga gledamo na razstavi povojne knjige prav te dni, vsi ti napor in uspehi so danes privedli do veličastnega zadnjega akta, ki pa je nove Akademije šele mnogo obetajoči začetek, do imenovanja prvih akademikov, katerih naloga bo po svoji uvidenosti izpopolnjevati število slovenskih »nesmetnikov«. Društvo učenih ljudi, katerega smo imeli v Ljubljani že v 18. stol. v Akademii operosorov, akademiji delovnih, in pozneje zopet za Pohlinskih časov društvo, po kakršnem je težil Primic in ga za vse Slovane zamiljal Kopitar, tako ustanova — toda popolnoma na slovenskem temelju in v državni oskrbi — je danes poklicana v življenje, da vzvevte, se razvija in živi! Da živi in dela — kot nova družba Delovnih po zgledu prednikov — za razvoj slovenskega znanstva v vseh panogah kulturnega udejstvovanja, da sprejme v svoje ideje vse najvišje plodove slovenskega duha, da vzame v roke tudi vse niti, ki gibljejo slovensko umsko udejstvovanje in raziskovanje ter jih usmeri tako, da bodo kar največ življenja, sil in luči prinesle v naše iskanje in zidanje slovenske kulturne stavbe. Neizmerne naloge se kažejo na poti naši Akademiji, ki jih bo morala slej ko prej izvršiti: tako čim popolnejši slovar slovenskega jezika, ki je že v davnih tradicijah svetovnih akademij glavna naloga najvišjega zavoda katerega naroda; potem zbirko dokumentov našega življenja od najstarejših časov do naših dni; raziskovanje našega ozemlja, neba in vod, vsega, kar obdaja nas v svetu in tudi svet, ki živi v nas in se kaže v našem umovanju in umetnosti. Prvim akademikom, ki so danes dobili državno priznanje, samo čestitamo k njihovem imenovanju, kajti ne samo, da so prevzeli častno nalogo, dati Akademiji, ki naj bo slovenska, tudi življenje, temveč so že s svojim dotodanjim delom pomagali našemu narodu kot celoti do priznanja v svetu, pa tudi do oficijelne državnega priznanja kulturne enakovrednosti z drugimi etnografskimi edinicami v naši državi. Slovenci imamo tako svojo Akademijo, ki je do zdaj veljala za našo najtežje dosegljivo narodno zahtevo, naša kulturna družba so dosegla svoj vrh, in kot narod smo dobili eno najhujših narodnih vidnih manifestacij kulturnosti in narodne samobitnosti. V kulturni sferi smo se tako osamosvojili ter dobili možnost za popoln razmah v vseh naših kulturnih področjih, v umetnosti in znanstvu, v samosvojem slovenskem izrazu duha in volje, ki oblikuje svet po svoji podobi.

Lastna slovenska iniciativnost je s tem dejanjem dobila svoje priznanje in potrdilo. Rastla je misel na slovensko Akademijo že desetletja in dobivala vidnejši izraz v skromni organizaciji, ki je bila tesnejša ali rahlejša, kakršne so bile sape, ki so vohale v njeno jadro. Zdaj so jo vodile proč od cilja, zdaj ga približavale. Toda vse to bi ne pomoglo, ko bi slovenski znanstveniki sami ne žrtvovali vseh svojih moči za povzdigo znanstva v domači besedi, ki se je zdela za znanstveni jezik nekdanj nesprejemljiva zaradi pomanjkanja izrazov in zaradi majhnega števila odjemalcev. Toda ljubezen premaga vse: ustvarili smo svoje izrazoslovoje, v katerem lahko izražamo vse odtiske duhovnih naporov, in premagali smo tudi svojo številčno malodušje, kajti prav zadnja leta smo videli, da je z našo univerzo zrastle tudi zanimanje za znanstveno knjigo, ki je dosegla v teh letih največ odjemalcev in uspehov. In ko so slovenski znanstveniki ob pravem trenutku ustanovili svojo privatno Akademijo, pripravljeno tudi s svojimi lastnimi močmi zgraditi enotno znanstveno avtoritativno oglišče, je slovenska volja po njem dobila najvidnejši izraz, ki so ga z vso močjo in vso avtoriteto podprli slovenski zastopniki v vladi in privedli do popolnega priznanja. Zato poleg zasebne pobude slovenskih znanstvenikov, ki so skrbno in z ljubeznijo in v strahu pripravljali rojstvo najvišje slovenske znanstvene ustanove, gre vsa zahvala slovenskima ministroma, ki sta to voljo naših učenjakov podprla, jo branila in negovala s prav tako ljubeznijo, kakor jo goji vsak slovenski človek do slovenske kulture. Zlasti ime našega voditelja dr. Koroseca bo neminljivo združeno z ustanovitvijo slovenske Akademije. S svojim bdenjem in čuječnostjo nad slovensko veliko ustanovo je dosegel poddržavljenje Akademije in s tem zagotovilo njenega obstoja, razvoja in razcveta, ter tako postavil najtrdnjejši temelj slovenskemu, ki ga odslej ne bo mogel nihče več tajiti in ga izpodmikati, temveč samo še poglobljati. S svojimi delom je omogočil, kar se je še pred leti zdelo nemogoče, da, proti čemur so delali in še v zadnjem času nastopali tudi domači nasprotniki: za dvajsetletni državni jubilej je izvojeval, podprt z voljo in naporom naših

Prelom v Komarnu

Madžari so prekinili pogajanja in odšli v Budimpešto
Slovaki so stavili protiponudbe, a si ne dajo iztrgati še več
Madžarska napravila priziv na 4 velesile

Bratislava, 13. okt. TG. Pogajanja med Češko-slovaško in Madžarsko v Komarnu so prekinjena. Po dopoldanski seji se je izvedelo, da bodo Madžari zvečer izzvali prelom, ako Čeho-Slovaki ne pristanejo na njihove zahteve do večerne seje. Madžarski zunanji minister Kánya se je odpeljal v Budimpešto po zadnja navodila. Predsednik češko-slovaške delegacije dr. Tiso pa je odpotoval v Bratislavo, da se posvetuje s slovaško vlado, kjer se je takoj sestala slovaška ljudska stranka in sklepala o potrebnih varnostnih ukrepih.

Madžarski delegat grof Teleky je medtem časniki prebral oholo izjavo, v kateri pravi, da se Madžari sploh ne bodo več pogajali, ako Čeho-Slovaki ne pristanejo na vse njihove zahteve brez vsakega zavlačevanja.

Zvečer ob 7 sta se obe delegaciji zopet sestali. Na obrazih delegatov se je videlo, da ni treba pričakovati kaj dobrega. Madžari so zelo ošabno vkorakali za svojim šefom zunanjim ministrom Kanyom ter brez besede zavzeli svoje prostore. Slovaki so prišli z močnimi koraki, a prav tako molčeči in vase poglobljeni. Seja je trajala komaj pet minut. Zadostovalo je, da so delegati Češko-Slovaške prebrali izjavo, v kateri pravijo, da ne morejo sprejeti madžarskih zahtev ne v celoti in ne v podrobnostih, ampak da vztrajajo pri svoji ponudbi, ki se jim zdi z narodnostnega stališča pravična in predstavlja itak veliko žrtev na oltar miru med obema narodoma. Nato se je dvignil madžarski delegat in izjavil, da se Madžari ne bodo dalje pogajali in da prepuščajo vso odgovornost nasprotni delegaciji. Nato so se dvignili in odšli iz dvorane naravnost v avtomobile ter na ladjo, ki je bila med pogajanj sedež njihove delegacije. Ladja jih je potegnila na madžarsko stran mesta Komarna. Pri izhodu iz mestnega doma je madžarski zunanji minister Kánya izjavil časniki, da se češko-slovaška ponudba tolikanj oddaljuje od madžarskih zahtev, da bi bilo brezpredmetno še nadalje poskušati, da se zgradi most sporazuma čez zevajoči prepad. Madžarska se za nova pogajanja ne bo več potegovala, marveč bo prelom v Komarnu sporočila štirim velesilam, ki so podpisale monakovski sporazum ter jih zaprosila, da one same uredijo nove meje med Madžarsko in Češko-slovaško na osnovi samoodločbe narodov.

Do preloma...

Slovaki so mnogo ponudili — oholi Madžari hočejo vse

Iz krogov delegacije izhaja vest, da je češko-slovaška delegacija ponudila obsežne pokrajine, ki pa so jih Madžari odklonili in da so slednji celo zagrozili, da bodo odšli domov, ako češko-slovaška delegacija ne pokaže več zavedenosti za madžarske zahteve. Češko-slovaška delegacija je haje ponudila 7 okrajev, na katerem po ljudskem šteju iz l. 1930 prebiva 480.000 Madžarov, 50.000 Slovakov, 30.000 podkarpatskih Rusinov, 10.000 Nemcev in 50.000 Judov. Madžari pa zahtevajo takojšen odstop še nadaljnjih 8 okrajev, kar pa je češko-slovaška delegacija brez nadaljnjega odklonila. Madžari predvsem zahtevajo velika mesta, ki niso madžarska in ki so obenem važna prometna križišča. Madžari se oslanjajo na številke iz l. 1910, ko so bili še sami gospodarji teh krajev in ko niso priznali tako rekoč nobenega Slovaka ali Rusina, ampak so vse prebivalstvo prisilili, da se je vpisalo kot madžarsko. Češko-slovaška delegacija trdovratno brani vsak meter zemlje ter vsako točko, ki jim je gospodarsko važna. Češko-slovaška delegacija meni, da brez inozemskega posredovanja sploh ne bo mogoče priti do kakšnega sporazuma. V Komarnu so izjavili, da bodo morali to zemljo pač

Italija je izgubila v Španiji vsega 12.147 mrtvih in ranjenih

Rim, 13. oktobra. AA. Stefani: Od začetka državljanske vojne v Španiji do 10. oktobra t. l. so podatki o izgubah italijanskih prostovoljcev naslednji: mrtvih častnikov 227, ranjenih častnikov 697, mrtvih legionarjev 2430, ranjenih legionarjev 8161, ujetih častnikov 3, ujetih legionarjev 351, zaradi bolezni umrlih legionarjev 278. Med ranjenimi je 2000 stalno nesposobnih pohabljenec in invalidov. Skupne izgube znašajo 12.147.

najboljših in najvidnejših kulturnih delavcev. Akademijo znanosti in umetnosti v Ljubljani, ki je za univerzo in knjižnico najlepši uspeh njegovega dela. S temi tremi zavodi pa je tudi enkrat za vselej izpodbil tla za vsakršne neplodne in škodljive debate o slovenski univerzi in slovenski kulturni samobitnosti, ki so še pred leti plašile našo javnost. Tiho in brez hrupa je slovenskemu kulturnemu udejstvovanju sovravno »mrzle vetrove« odbil s kretinjo, ki je postavila kot granit trden dokument ljubezni do slovenstva, toda ne zase, temveč za narod, ki kliče svojim prvim predstavnikom svoj prisrčni pozdrav:

Vivat Academia! Vivant academici! id

braniti vojaški, če drugega izhoda ne bo, toda ker Madžarska noče vojne, mislijo, da bo miren sporazum le dosežen, ako pride pritisk od zunaj in od pravega mesta.

Značilno pa je pri pogajanjih v Komarnu, da stoji za češko-slovaško delegacijo zares ves češki, ves slovaški in ves rusinski narod. Menda se nikdar v svoji zgodovini Slovaki in Rusini niso bili med seboj tako edini, kakor so sedaj, ko ves narod brez izjeme podpira svoje pooblaščenke, ki se z Madžari bore za sveto materno zemljo. Posebno ogorčenje je na Češko-Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji vzbudilo oholo obnašanje madžarskih zastopnikov, ki se delajo, kakor da bi s pomilovanjem gledali na svoje protivnike in jih skušajo zafrkavati, namesto da bi se dostojno pogajali. Inozemski opazovalci komarnovskih pogajanj so mnenja, da si bodo Madžari to pot le razbili glavo, posebno, odkar je znano, da je Nemčija prijazno razpoložena do Slovakov.

Vojaški ukrepi na obeh straneh

Varšava, 13. okt. TG. Varšavski politični krogi smatrajo, da so postala pogajanja v Komarnu zelo resna. V tem smislu piše tudi poljski časopisje. Češka delegacija je okrepljena z dvema novima članoma, ki pripadata vladi Podkarpatske Rusije.

Posebni dopisnik »Gazete Polske« poroča iz Komarna, da je češko-slovaški generalni štab že

Na Češkem ne bo plebiscita

Berlin, 13. okt. TG. Mednarodni odbor, ki ima potegniti nove meje med Češko-slovaško in Nemčijo se je danes zedinil v sklepu, da ne bo priporočal plebiscita za noben kraj na Češkem. Zatorej ostane dokončno veljavna meja, ki je bila določena dne 6. oktobra in do katere so nemške čete tudi zasedle sudetsko ozemlje. Plebiscit je nepotreben. Sklep je bil javljen berlinski in praški vladi, ki sta obe izjavili, da sprejmeta sklep.

Chvalkovsky v Berlinu

Nemški tisk o novih odnosih med Nemčijo in Češko-slovaško

Berlin, 13. oktobra. AA. DNB: Češko-slovaški zunanji minister Chvalkovsky je danes zjutraj ob 6.30 prisel v Berlin. Na postaji ga je pričakal in pozdravil češko-slovaški poslanik v Berlinu Mastny z osebjem poslanstva, a v imenu nemške vlade ga je pozdravil zastopnik šefa protokola nemškega zunanjega ministrstva. Prvi razgovori med Chvalkovskim in v Ribbentropom so se začeli danes ob 11 dopoldne v Wilhelmstrasse. Preden je odšel v zunanje ministrstvo, je Chvalkovsky izjavil, da ne more še ničesar reči glede vprašanj, ki so na programu razgovorov z nemško vlado. Kakor pravijo nemški politični krogi, se nanašajo razgovori na vsa vprašanja, ki so se rodila zaradi spojitve nemških sudetskih pokrajin z rajhom, ter tudi na vprašanje morebitnega plebiscita v nekaterih pokrajinah. Preden je odšel na konferenco, je Chvalkovsky položil venec pred spomenik padlim junakom v Unter den Linden.

Zunanji minister v Ribbentrop je sprejel češko-slovaškega zunanjega ministra Chvalkovskega. Razpravljala sta o raznih aktualnih vprašanjih, ki zadevajo Nemčijo in CSR. Prva konferenca je trajala eno uro.

Ves nemški tisk posveča največji del svoje pozornosti pogajanjem med Ribbentropom in češkim zunanjim ministrom Chvalkovskim. Hessenski list »National Zeitung«, čigar dobre zveze z maršalom Göringom so znane, piše pod naslovom »realistična politika v odnosih med Prago in Berlinom« sledeče:

Japonci prodirajo od juga navzgor proti Kantonu

Hongkong, 13. okt. AA. (Reuter) Japonci so ves včerajšnji dan nadaljevali izkrcavanje čet in vojnega materiala v zalivu Bias pod varstvom svojih vojnih ladij. Včeraj popoldne so prve japonske čete prodrele 12 milj v notranjost ter se ustavile pred utrjenimi rovi Kitajcev. Bližnje dni za sedaj še ni pričakovati večjih vojnih operacij.

Danes dopoldne so Japonci še kar naprej izkrcavali bojni material in čete na obalah Južne Kitajske. Vse čete takoj pošiljajo v notranjost, kjer že zavzemajo nove postojanke in se v njih utrjujejo. V samem Hongkongu so oblasti že izdale posebne ukrepe glede preskrbovanja z življenjskimi potrebščinami, ker tega do sedaj še niso bili uredili, a v mestu samem ni dosti rezervne hrane, Kitajske in angleške oblasti so v

poslal na Slovaško svoje najboljše divizije, ki so bile doslej razmeščene po sudetskih pokrajinah. Tudi v Budimpešti so bili v pretekli noči odrejeni vojaški ukrepi.

Poljsko glasilo piše dalje, da ni res, da bi se Madžarska odpovedala gotovim področjem, v katerih prebiva 845.000 Madžarov, 145.000 Slovakov, 50.000 Ukrajincev in 57.000 Nemcev. Mesti Bratislava in Nitra spadata v to področje.

Obsedno stanje v Podkarpatski Rusiji

Praga, 13. okt. TG. V področju Munkača v Ukrajini je bilo v sredo zvečer proglašeno obsedno stanje s prekim sodom ter je bil izdan tozadevni uradni komunik.

Madžari zapirajo Jude — ker simpatizirajo s Slovaki

Budimpešta, 13. okt. TG. Madžarska vlada je odredila, da naj v mestu Kisvarda zaprejo 800 Judov. To se je v najkrajšem času zgodilo. 80 jih je bilo odgnanih v sodne zapore, ostali pa bodo prišli v koncentracijska taborišča na južnem Madžarskem, verjetno v Nagykaniso. V vladnih krogih so priznali, da je bilo zadnje čase aretiranih in prepeljanih v koncentracijska taborišča okroglo 2.000 Judov, vsi iz severne Madžarske. Te ukrepe razlagajo tako, da se na slovaški meji nahajajo močni vojaški oddelki in da so jim Judje tamkaj sovražni, ker simpatizirajo s Slovaki in Rusini.

Užhorod, 13. oktobra. AA. (ČTK) Predsednik avtonomne podkarpatske vlade Brody je z državnimi podatniki prisel včeraj ob 4 popoldne z letalom v Užhorod. Razen predstavnikov vojaških in civilnih oblasti ga je pozdravila velika množica ljudi. Posebna vojaška četa mu je izkazala tudi vojaško čast. Predsednik vlade je nato z ostalimi ministri odšel na glavni trg v Užhorodu, kjer je s posebno slavnostno tribuno govoril zbrani množici. Na zborovanju je bilo sklenjeno, da se osrednji vladi v Pragi odpošlje brzojavka s zahtevo, da naj ne odstopi niti pedi zemlje Madžarski. Brzojavko je zbrana množica z navdušenjem odobrila.

Chvalkovsky k Hitlerju

Berlin, 13. oktobra. b. Po uradnem sprejemu je Chvalkovsky odpotoval danes dopoldne v spremstvu Ribbentropa iz Berlina v Berchtesgaden, kjer se bodo pričela uradna pogajanja z voditeljem in kanclerjem Hitlerjem. Sestanka med njim in kanclerjem Hitlerjem v dvorcu pri Obersalzbergu do jutri popoldne ne bo. Pogajanja, ki so jih pričeli odposlanci ministrskega predsednika za Slovaško s člani nemške vlade, so se nadaljevala danes popoldne. Ni še znano, če bo tudi Durčanski sodeloval v razgovorih v Berchtesgaden. V dobro poučenih nemških političnih krogih smatrajo obisk Chvalkovskega kot prvi korak zbližanja med Nemčijo in Češko-slovaško.

Mussolini odobrava

Rim, 13. okt. AA. (Havas) Zastopniki japonske misije na čelu z japonskimi novinarji so bili sprejeti v audienci pri ministrskem predsedniku Mussoliniju, ki je v svojem nagovoru izrazil zadovoljstvo, da more pozdraviti japonske novinarje z posebno srečnimi dnevi za japonske čete, ki so se izkrcale na Južnem Kitajskem. Šef japonske misije je izjavil v svojem odgovoru, da ne more odslej nobena država voditi svoje politike, ne da

(Nadaljevanje na 2. strani)

Volilne priprave v Belgradu

Dr. Stojadinović bo imel v nedeljo prvi predvolilni govor
Nosilec kandidatne liste združene opozicije bo dr. Maček

Belgrad, 13. okt. m. Kakor smo že poročali, bo JRZ začela volilno borbo z govorom svojega predsednika. Predsednik stranke dr. Stojadinović bo imel svoj prvi volilni govor pred glavnimi funkcionarji stranke v nedeljo, 16. t. m. ob 7 zvečer. Njegov govor bodo prenašale vse jugoslovanske radio-oddajne postaje. Dr. Milan Stojadinović bo v tem svojem govoru podal pregled notranje, zunanje in gospodarske politike in smernice vladnega dela v bodoče. Govor pričakuje vsa tukajšnja politična javnost z velikim zanimanjem.

JRZ stopa v volilno borbo kompaktna. Pri volitvah bo z JRZ povsod nastopala Jugoslovanska narodna stranka, srbski združniki, organizirani v Glavni zvezi srbskih kmečkih združenj. Ti združniki imajo, kakor znano, v vladni svojega zastopnika v osebi ministra Djordjevića. V Belgradu prihajajo poročila, da se tudi v provinci strankine organizacije neumorno pripravljajo na volitve.

Tako zvani delovni odbor skupščinske opozicije je po večdnevem prekanjanju končal svoje delo in se zedinil, da bo nosil opozicijsko listo dr. Maček in ne Srb, kakor je bilo sklenjeno na sejah srbskih opozicijskih strank, od katerih je vsaka forsirala svojega šefa. Delovni odbor izvenskupščinske opozicije je za tem razpravljali o prošnji političnih skupin, da bi se jih vodstvo izvenskupščinske opozicije usmislilo in jih vzelo na svoje liste. Tu prihaja v poštev predvsem JNS. Oba zastopnika bivše SDK na seji delovnega odbora izvenskupščinske opozicije sta danes odpotovala v Zagreb, kjer bosta poročala dr. Mačku. Večeslav Wilder se je odpeljal v Zagreb z aeroplanom, dr. Šutej pa s popoldanskim brzovlakom.

Danes popoldne je imelo sestanek tudi vodstvo JNS. Na sestanku je dr. Kramer poročal o razgovorih, ki jih je imel v Zagrebu in v Belgradu s predstavniki izvenskupščinske opozicije. Jutri se bo sestal glavni odbor JNS ter bo razpravljalo o tem, ali bi stranka pri volitvah nastopila samostojno ali pa z združeno opozicijo.

Delovni klub izvenskupščinske opozicije je danes v svojih sejah izdal tudi komunique, v katerem poudarja, da so vse seje potekale v popolnem miru, čeprav je znano v vsej politični javnosti, da so se na seji predstavnikov posameznih političnih strank dva dni prepirali samo o osebi nosilca liste. V svojem poročilu objavlja dalje delovni klub izvenskupščinske opozicije, da so se na seji razpravljale in pretresale tudi glavne ideje za volilni program, ki ga bo priprala opozicija.

O prošnji JNS za vstopitev v volilni borbi na opozicijsko listo se bavi tudi današnja »Samouprava« v uvodniku »Kdo s kome«. V uvodniku »Samouprava« med drugim ugotavlja, da celokupna opozicija zaradi razpisanih volitev kaže nervozo. Tako trdi, da se je Jevtić, predsednik pofovske stranke, ponudil dr. Mačku, da bi bil njegov kandidat za okraj na Oplenju. Na to ponudbo pravi »Samouprava«, da je dr. Maček odgovoril, da ga bo lahko zadovoljil in sprejel na svojo listo.

Istotako se čuje, da se tudi general Peter Živković, bivši predsednik vlade in predsednik JNS, ponuja dr. Mačku, naj bi ga sprejel za kandidata na svojo listo. Praktično taki volilni sporazumi ne pomenijo nič, kajti JNS, kot združena opozicija v Šumadiji, ne moreta nikogar navdušiti. Toda ali je s stališča politične morale, s stališča logike mogoče, da isti Peter Živković, ki je dr. Mačka proglasil za izdajalec in ga preganjal kot najslabšega človeka, da isti Živković sedaj prosi, naj ga vzame na svojo listo in naj mu oskrbi izvolitev za narodnega poslanca. Pa dobro, če že to dela Peter Živković, ali dr. Maček smatra, da se mora sporazumevati z Živkovićem in da ustreže njegovi prošnji?

V nadaljnjih izvajanjih »Samouprave« poudarja, da se ne spušta v razglabljanja teh verzij in da jih registrira samo po častniškarski dolžnosti. Če bi Banjanin, Živković in Jevtić v resnici odšli na Mačkovo listo, to še ne pomeni, da bodo dobili mandat, da bodo postali poslanci, ker za to sploh nimajo izgleda in nimajo niti okraja v državi. S tem bi pokazali vsej javnosti le popolno nedostojnost.

Število novih poslancev

Pravosodni minister Simonović je v »Službenih novinah« izdal avtentično razlago §§ 4. in 61. k zakonu o volitvah narodnih poslancev. Razlaga se sklicuje na uredbo notranjega ministrstva, s katero je bil ustanovljen okraj Škofja Loka in okraj Metlika ukinjen. Število okrajev je torej v dravski banovini ostalo isto, zato tudi število poslanskih mandatov ostane isto. Ker pa vsak upravni okraj voli po enega poslanca, odpade metliški mandat na škofjeloški okraj, ki s tem dobi svojega poslanca.

Nekaj takih izprememb je pravosodni minister v tej razlagi ugotovil tudi v vrbski, dunavski in savski banovini. Po teh izpremembah v mejah okrajev bodo posamezne banovine volile: dravska banovina 29 poslancev, savska 76, vrbska 26, primorska 24, drinska 39, zetska 33, dunavska 53, moravska 41 in vardarska 45. Skupaj — s poslanci mest in mest z nad 100.000 prebivalci — bo nova skupščina štela 371 poslancev. Prejšnja jih je štela 370.

Seja državnega odbora

Belgrad, 13. okt. m. V Narodni skupščini se je danes dopoldne sestal najvišji volilni organ, državni odbor. Sejo sta vodila izmenoma predsednik senata dr. Mažuranić in predsednik skupščine Čirić. Državni odbor je prosil notranje ministrstvo, da mu pošlje seznam vseh volilcev v državi. Notranje ministrstvo bo ta seznam državnemu odboru v najkrajšem času poslalo, nakar bo državni odbor imenoval predsednike volilcev. Vse svoje sklepe bo za tem državni odbor objavil v »Službenih novinah«.

Lov za tujci v Sofiji

Sofija, 13. okt. AA. Havas: Bolgarska telegrafna agencija objavlja sledeče uradno poročilo: »Vlada je sprejela sklep, da v teku današnjega dne posebni oddelki vojske sofijske garnizije izvedejo preiskave v prestolnici, da se ugotove osebe, ki nimajo pravice bivanja v Sofiji. Zaradi tega je bil na sofijskih ulicah prekinjen ves promet, izvzemši tam, kjer se kupujejo življenjske potrebščine. Prebivalstvo se poziva, naj ohrani mir in red in s tem olajša delo policijskih in vojskih patrolj. Zaključek preiskave se bo prebivalstvu objavil po radiu.«

New York, 13. okt. AA. (Havas) V Lindenu v državi New Jersey je eksplodiralo 12 rezervov benecina s kapaciteto 27.250.000 litrov, ki pripadajo družbi »City Service Refining Co.« Zaradi ogromne vročine so morale oblasti evakuirati vso okolico v krogu 1 km. Ognjenjaci se trudijo z vsemi silami, da bi zavarovali se sosednje rezervuarje.

Po 12 so požar v rafinerijah »Linden« omejili. Ogromni rezervuarji so popolnoma uničeni. Škoda cenijo na milijon dolarjev.

Polkovnik Lindbergh: »Sovjetsko letalstvo je brez vodstva in v veliki zmedi«

Pariz, 13. okt. TG. Tukajšnji »Jour Echo de Paris« javlja, da se je polkovnik Lindbergh, znani ameriški letalski strokovnjak, ki je prvi preletel Atlantsko morje v letalu, vrnil iz Moskve in da je pred nekaj dnevi pri gostitelji lady Astor ožjemu krogu prijateljev pripovedoval svoje vtise o sovjetskem letalstvu. Lindberghovi vtisi niso bili namenjeni javnosti. A vendarle so prišli med ljudi in tudi na ušesa sovjetskemu poslaniku, ki jih je takoj sporočil v Moskvo. V Moskvi so sedaj vsi razjarjeni. Lindbergha je sedaj napadla moskovska »Pravda«, v kateri so najbolj znani sovjetski letalci napisali protestno pismo, kjer se zgražajo nad Lindberghovimi besedami, ki da go grda laž. »Pravda« pravi, da se na Lindbergha ni treba ozirati, češ da danes v letalstvu ne predstavlja nič posebnega in »da poletje, ki jih danes Lindbergh opravlja, napravi v sovjetski Rusiji sluherni član letalskega kluba v vsakem kolhozcu. Sovjetski list nato našteva rekorde, ki so jih dosegli sovjetski letalci, ter pristavlja, da je sovjetsko letalstvo danes tako močno kakor nemško in japonsko skupaj.

Kaj vendar je dejal Lindbergh, da je sovjetske veljake tako razjarilo? Pariški listi so šli izpraševati polkovnika Lindbergha, toda ta noče ničesar povedati razen tega, da so izjave, ki mu jih pripisuje moskovska »Pravda« in sovjetski letalci, res njegove.

Iz tega posnemamo, da je Lindbergh na svojem povratku iz sovjetske Rusije o sovjetskem letalstvu dejal »da ima sovjetska Rusija ogromno letal, toda sovjetsko letalstvo je brez vsakega vodstva in se nahaja v kaotični zmedi«. Dodal je, »da mu je sovjetska vlada ponudila, naj bi prevzel vrhovno vodstvo vsega letalstva, kar pa je odklonil. Borbena moč sovjetskega letalstva da je kar najnižja.

Poživiljen promet sladkovodnega ribarstva z inozemstvom

Belgrad, 13. okt. AA. Po četrti mednarodni konferenci za sladkovodno ribištvo, ki je nedavno zasedala v Belgradu, ter je bila ob isti priliki na sejmisti priredena prva državna razstava sladkovodnega ribištva, se je zanimanje tujezemeljstva za naše sladkovodne ribe zelo povečalo. Udeleženci konference so se na ribiški razstavi seznanili z vsemi vrstami našega sladkovodnega ribištva. Kolikšno je bilo njihovo zanimanje za to razstavo, se najbolje vidi iz dejstva, ker so zaprosili odbor razstave, naj razstavo po uradni zalotbi sejma razstavi odprto še pol dneva, zato da bi si mogli udeleženci mednarodne konference podrobno ogledati vse razstavljene predmete in da bi jih mogli fotografirati. Od doseženih rezultatov te konference je treba navesti to, da so delegati iz Švice posebno zanimali za našo domačo porabo. Po konferenci so obiskali nekaj

naših lovišč za ribe, ter bodo še to sezono kupili pri nas nekaj milijonov iker in majhnih ribic, potočne postrvi, ki jih bodo spustili v svoje domače reke. Na pobudo odseka za ribištvo v kmetijskem ministertvu je že preteklo leto začela Švica kupovati ikre naše postrvi, kar bo pa letos storila še v mnogo večji meri. Francoski delegati so se zlasti zanimali za boljše konsumno ribo ter za velike postrvi in jesetre. Delegat največje trdnice za morski ribolov se je začel pogajati za pogodbo, po kateri bi mi iz Nemčije uvažali nekatere količine morskih rib, a Nemčija bi pri nas kupila večje količine sladkovodnih rib. V Belgariji vlada veliko zanimanje za naše sveže sladkovodne in morske ribe. Treba je dostaviti, da se je na tej konferenci ustanovila mednarodna zveza centralnih ribiških organizacij, ki se bo prihodnje leto zbrala na konferenci v Curihi.

Nov komisar Ljubljanske kreditne banke

Belgrad, 13. oktobra, m. Minister za trgovino in industrijo inž. Kabalin je podpisal odlok, s katerim razrešuje dolžnosti komisarje pri Ljubljanski kreditni banki dr. Frana Novaka. Za novega komisarja je postavil dr. Fischingerja, sodnika pri Stolu sedmorice v Zagrebu.

Zagrebski časnikarji v Belgradu

Belgrad, 13. oktobra. AA. Danes jutraj so pripeli v Belgrad časnikarji iz savske banovine, pristasi JRZ, pa tudi časnikarji izven JRZ, ki so hoteli na viden način izraziti spoštovanje dr. Milanu Stojadinoviću. Odposlanstva so se udeležili stari časnikarji, direktorji, uredniki in sodravniki važnejših rubrik posameznih listov. Odposlanstva so na postaji pričakovali belgradski tovariši na čelu šefov strankinega tiskovnega urada Milanom Stojimirović-Jovanovićem in glavnim urednikom »Vremena« Kostićem. Poleg teh so se na postaji zbrali tudi časnikarji iz Agencije »Avala«, lista »Samouprave«, »Vremena« in drugih uredništev. Gostje so potem obiskali razstavo »Tri leta dela vlade dr. Milana Stojadinovića«. Ob 4 popoldne so delegati odšli na Avalo, kjer so položili venec na grob neznanega junaka.

Jugoslovanski muslimani za Arabce v Palestini

Na vsearabskem kongresu v Kairu je jugoslovanske muslimane zastopal Hadžimalić iz Sarajeva, ki je v razpravi o Palestini dejal: »Nas je znano, kaj se Arabcem v času svetovne vojne obljubljalo in glejte — kako jim vračajo njihove velike usluge, ki so jih napravili antanti. Danes tistim, ki se širokustijo z demokracijo, pred vsem svetom in v njegovo sramoto v Palestini pobijajo gloriole otroke, žene in može, podirajo domove in jim uničujejo imetje. Gospodje in bratje! Mi jugoslovanski muslimani, ki smo prišli na ta kongres, sočustvujemo z vami. Naša era se stiskajo od bolečine nad ravnanjem ljudi, ki so na odgovornih mestih ene izmed največjih zapadnih demokracij. Obsojamo to ravnanje in se priključujemo trpljenju palestinskih muslimanov.«

Dve nesreči v Mariboru

Maribor, 13. oktobra.

Ko se je danes okrog 8. vrnila v stanovanje ga. Kobalova, soproga carinskega uradnika, stanujoča v Strossmayerjevi ulici 8, ji je udaril nekaj smrad po plinu v nos. Takoj je slutila, da ni nekaj v redu. V stanovanju je našla v kuhinji na podu ležečo 24letno sluzkinjo Katarino Jerečnik, ki se je zastropila s plinom. V smrt je šla baje zaradi nesrečne ljubazni. V tej hiši je zastropitev s plinom že drugi primer. Policijski zdravnik dr. Zorjan je ugotovil samo smrt.

V mariborski splošni bolnišnici je umrla v cvetu mladosti 17letna delavka Ana Žagar iz Marija Brezje za posledicam odpravitve telesnega plodu. Mariborsko državno pravdnitstvo je odredilo strogo preiskavo.

Belgrad, 13. oktobra. AA. Zaradi smrti Nj. Vis. carskega kneza Kirila Vladimiroviča bo dvor žaloval 15 dni in sicer od 13. do 27. oktobra letos zaključno.

Kako sodijo v Ameriki

o monakovskem sporazumu?

New York, 13. okt. AA. Havas: Ameriški zavezovalci za javno mnenje je objavil rezultate referenda o monakovskem sporazumu. Glasovalcem so bila postavljena tri vprašanja:

1. Ali mislite, da sta Anglija in Francija postopali prav, ko sta se namesto za vojno odločili za sprejem Hitlerjevih zahtev? Od dopisanih odgovorov jih 60% odgovarja z da, 40% pa z ne.

2. Ali mislite, da so bile nemške zahteve upravičene? 65% odgovorov je bilo negativnih, 27% pa pozitivnih.

3. Ali mislite, da bo monakovski sporazum zavaroval mir za daljšo dobo let, ali pa je samo povečal vojne nevarnosti? 42% odgovorov se izraža, da je bil mir utrjen, 58% odgovorov pa ugotavlja, da je nevarnost vojne po monakovskem sporazumu večja.

Amerika odklanja nemške ponudbe

Washington, 13. okt. AA. (Reuter) Državni tajnik za zunanje zadeve Cordell Hull je sprejel večeraj ameriške novinarje, ki so ga vprašali, kaj misli o izjavi nemškega gospodarskega ministra Funka, da namerava po svojem potovanju po Balkanu predložiti ameriški vladi sklenitev trgovskega sporazuma. Cordell Hull je odgovoril novinarjem, naj se spomnijo na to, kar jim je že rekel o možnosti nemško-ameriškega trgovskega sporazuma. Nemški trgovinski sistem je popolnoma nasproten načelom, na osnovi katerih sklepajo Zedinjene države Severne Amerike svoje trgovske sporazume. Hull je v nadaljnjih izjavah njegov opozoril novinarje, da je v zvezi z vseljevanjem Židov v Palestino prejel v zadnjem času nekaj tisoč pisem.

(Nadaljevanje s 1. strani)

bi upoštevala trojnega protikomunističnega pakta Italije, Nemčije in Japonske.

V Nemčiji tudi zadovoljni

Berlin, 13. okt. TG. Nemško časopisje se na široko razpisuje o japonski ofenzivi na južnem Kitajskem ter podčrtava, da so sedaj neposredno prišli k tujim državljanom za pridobitev Kitajskemu za primer japonskih vojnih operacij, poudarjajo v tukajšnjih diplomatskih krogih, da se kaže potreba skupne akcije USA s Francijo, ki ima v tem predelu Kitajske tudi važne interese. V istih krogih so mnenja, da se je položaj v Evropi že toliko stabiliziral, da bi Anglija in Francija lahko posvetili večjo pozornost reševanju problemov na Daljnem vzhodu. Posvetovanja diplomatskih predstavnikov vseh treh prizadetih držav se bodo nadaljevala, čim bo ameriško zunanje ministrstvo proučilo japonsko nolo,

Velesile — kot običajno — zavzemajo stališče

Washington, 13. okt. AA. (Havas) Glede na noto japonske vlade, ki opozarja prizadete vlade na položaj tujih državljanov na južnem Kitajskem za primer japonskih vojnih operacij, poudarjajo v tukajšnjih diplomatskih krogih, da se kaže potreba skupne akcije USA s Francijo, ki ima v tem predelu Kitajske tudi važne interese. V istih krogih so mnenja, da se je položaj v Evropi že toliko stabiliziral, da bi Anglija in Francija lahko posvetili večjo pozornost reševanju problemov na Daljnem vzhodu. Posvetovanja diplomatskih predstavnikov vseh treh prizadetih držav se bodo nadaljevala, čim bo ameriško zunanje ministrstvo proučilo japonsko nolo,

Odlok finančnega ministra o izvozu proti klirinškemu plačilu

Belgrad, 13. oktobra. AA. Finančni minister Dušan Leticia je izdal odlok, s katerim se menja odlok finančnega ministra št. 53.710 z dne 27. septembra t. l. Po ukrepu finančnega ministra, ki se pa sedaj spreminja, je bil izvoz nekaterih predmetov iz naše države dovoljen samo pri plačevanju s svobodnimi devizami. Ta odlok se je nanašal na izvoz goveje in telečje kože v predelanem stanju, na rafinirani in denaturirani spirit, boksit v kosih in v prahu, ter na razne rude, kakor n. pr. premog, surovi glicerini itd. Sedaj pa se morejo po novem odloku finančnega ministra ti predmeti izvažati po klirinškem plačevanju z omejitvijo, da se naprej vsa potrdila o sigurnosti valute izdaja izključno Narodna banka, ki se pooblašča, da izdaja ta potrdila pod pogojem, da se izvoz imenovanih predmetov plača delno v svobodnih valutah.

V ogledalu tujega tiska

»Kölnische Zeitung« objavlja članek o zadržanju malih držav med zadnjo evropsko krizo in pravi:

»Odnihanje napetosti, ki so jo male države prav tako kakor velike hudo občutile, je pri malih državah zapustilo občutek grenke negotovosti in zaskrbljenosti glede bodoče usode. Njihova zaskrbljenost izhaja iz napačnega sklepanja, da se bodo velesile sedaj na račun malih držav zedinile, kot je napovedal belgijski državnik Huysmans. Toda Nemčija ne daje samo trdnih jamstev za male države na svoji zapadni meji, marveč ima na osnovi svoje ljudske politike tudi najgloblje razumevanje za pravico do obstoja malih držav na vzhodni meji. Za bodočnost malih držav ne bo brez pomena, kakšno stališče bodo zaelele od Nemčije. Sedaj lahko trdimo, da je pri malih državah neznanje po Zvezi narodov še bolj naraslo in da nobena izmed njih v Zvezi narodov ne vidi več uporabljivega sredstva za obrambo samostojnosti. Male države preobrat, ki se je te dni uveljavil, zelo dobro občutijo.«

V romunskem »Momentu«, ki izhaja v francoščini, beremo, da je bivši ministrski predsednik in sedanj član kraljevega sveta profesor Jorga objavil članek o zadnji evropski krizi. Prof. Jorga pravi v tem članku:

»Romunija nima nobenih razlogov, da bi se udeležila splošnega veselja, da je bil mir rešen. Za to ima dva razloga. Prvi razlog je usoda, ki je doletela nam prijateljski in zavezniški češkoslovanski narod. Drugi razlog pa je v ugotovitvi, da obstojajo od monakovskega sporazuma dalje razne vrste držav, ena vrsta, ki so zavarovane in zajamčene, druga vrsta pa, ki nimajo nobenih jamstev za svoj obstoj. V to zadnjo vrsto pa spada tudi Romunija. Romunija bo morala torej do sedanjih dogodkov zavzeti dobrohotno in mirno stališče. Zapanje vzhodnih držav v zapadne velesile je popolnoma podrt. Romunija ne more več verjeti o nobeno njihovo jamstvo. Treba bo obilnega mednarodnega delovanja, da bodo takšna jamstva zopet dobila nazaj svojo moralno vrednost. Za enkrat se mora vsaka država zanašati pač edino le na samo sebe.«

V romunskem »Timpul« piše bivši romunski zunanji minister Gafencu naslednje a nadaljnji srednjeevropskih natih:

»Nemčija je sedaj na tem, da uresniči srednjeevropske zamisli Naumanna, znane iz časov svetovne vojne. To dokazuje tudi potovanje nemškega gospodarskega ministra dr. Funka po balkanskih državah in izjave, ki jih je dr. Funk dal v Belgradu o gospodarskih namenih Nemčije v južnozahodnem delu Evrope, ki po nemškem naziranju tvorijo skupno z Nemčijo enotno gospodarsko ozemlje. Vprašanje je sedaj le, če obstojajo še kakšni drugi natih. Temu vprašanju bo treba pogledati v obraz.«

»Informazione Diplomatiche« je z ozirom na Hitlerjev govor v Saarbrücken na uvodnem mestu objavila naslednji članek:

»V politično odgovornih rimskih krogih je našel Hitlerjev govor v Saarbrücken brezpogojno odobrilev, bodisi z ozirom na vsebino, bodisi z ozirom na obliko. Führer je znova na najboljši nedvoumen način izrazil, da hoče Nemčija mir z vsemi narodi, torej tudi s Francijo in Veliko Britanijo. Toda Hitler ni mogel močje preiti neogrlijeke dejstva, da so v Franciji in v Angliji močne skupine in stranke, ki hočejo vojsko proti totalitarnim državam in ki so očitno zagrenjene, da ni bila porabljena ugodna prilika, ki se jim je po njihovem mnenju nudila o priliki suetskoga vprašanja. V ostalem je znano, da stoji na čelu teh bojevitiht struj porosod Judje. Zaradi tega je Hitler opozoril nemški narod na delovanje teh skupin in strank, ki bi hotele preventivno vojno proti Italiji in Nemčiji. Hitler je pa tudi dal razumeti, da se Nemčija ne bo dala zamamiti, in kolikor mu je znano, še mnogo manj Italija. V odgovornih rimskih političnih krogih so nazirali, da so pristali preventivne vojne proti totalitarnim velesilam sedaj končnoveljavno zamudili zadnjo priliko. V svojem soraščtu, ki jih je zaslepilo, lahko, če hočejo, pozirajo k preventivni vojni, toda tisti, ki bi jo poizkušali, naj se zaveda, da bo zelo, zelo veliko riskiral. Proti italijansko-germanskem bloku 125 milijonov ljudi, ki se vsako leto pomnoži za en milijon, proti temu bloku, ki razpolaga danes s neizmernimi silami in z ugodnim zemljepisnim položajem, ki odgovarja suhozemski, zračni in pomorski strategiji: proti temu bloku, ki je z materialnimi in duhovnimi sredstvi trdno povezan, ne bo nikoli ničesar več opravil. Edino, kar morejo opraviti proti njemu, je končno le mir. In sicer resnični mir. Mir po monakovskem zgledu.«

Življenje na ameriških univerzah

V teh dneh, ko se tudi naša slovenska akademika mladina vrača k svojemu študiju in znova polni prostore naše univerze, nas utegne zanimati akademsko življenje onkraj morja, kakor ga slika nemški vseučiliški profesor dr. Gustav Müller v II. številki letošnjega letnika »Deutsche Rundschau«. V tem spisu pravi nemški profesor, da so profesorji in dijaki, ki iz Evrope pridejo na kako ameriško vseučilišče, navadno prijetno presenečeni. Predsodki starega sveta do duhovnega življenja v Združenih državah navadno hitro izginejo. Najbolj navaden očitek Evropejcev, da so ameriške univerze le športni prostori za slabo nadarjene dijake, se pokaže kot hudo pretiravanje. V resnici ameriški študentje ne odmerjajo več svojega časa športu kakor evropski. Treba je tudi upoštevati, da Amerika nima obvezne vojaške službe, kakor je vpeljana skoraj v vseh evropskih državah. Iz tega razloga bi nekaj več športa med akademsko mladino v Ameriki itak bilo upravičeno. Kar evropskega obiskovalca najprijetneje preseneča, je dejstvo, da v akademskem življenju ni nič okornega in strogo shematiziranega. Vse se odigrava v kar moč tovariških oblikah. Osebnostni odnosi med profesorji in akademiki so kar moč pogosti in pristrani. Tudi profesorji med seboj goje bolj tovariškega duha, kakor pa je običaj na evropskih univerzah. Splošno ne najdemo ponosnih, osamljenih veličin, učenjaskih polbogov in nepristopnih tajnih svetnikov.

Ameriška univerza je trdno zasidrana v narodu. Njen obisk ni nobena stanovska predprava. Pojem »akademski državljani« je v Ameriki neznan. To prihaja deloma odzod, ker šolstvo in šolske stopnje v Ameriki niso tako strogo razmejene kakor pri nas. Prav tako tudi prehod iz srednje šole na univerzo ni tako oster, kakor v Evropi. Že s 17 leti prihajajo srednješolci na univerzo. Seveda so še zelo pomanjkljivo izobraženi. Ravno zaradi tega pa se prva leta šole pripravljajo na pravo univerzo. To predizobrazbo dobe v kolegiju, ki je nekakšen prehod med našimi višješolskimi razredi in pa vseučiliškim seminarjem. Po štirih letih študija v kolegiju dobi študent tako zvani izkaz o končanih študijah (Bachelor of Arts) in gre v prakso. Pravi strokovni študij se zanj prične šele po letih kolegija.

Celoten kompleks univerzitetnih naprav se imenuje the campus, to je neke vrste taborišče. Vsaka ameriška država ima svojo univerzo, in sicer najraje v bližini katerega manjšega mesta. Pa že campus sam na sebi predstavlja naselbino, podobno majhnemu mestu. Kajti tukaj najdemo raznovrstne zavode, dijaške stanovanjske hiše, igrišča, plavalnice, parke, vrtove itj. Campus je mesto za sebe in ja zaradi tega potrebna večja skupnost med dijaki in profesorji. Univerze sicer nimajo teoloških fakultet, toda vsaka veroizpoved vzdržuje na univerzi versko šolo, ki je navadno zelo dobro obiskana. Dijaki stanujejo v skupnih stanovanjskih hišah. Notri je zelo razvito družabno življenje. Med seboj tvorijo akademiki razne bratovščine in se grupirajo po narodnostni pripadnosti. Med seboj so zelo solidarni. Razen teh bratovščin obstajajo razna združenja, ki najpospešujejo specialno izobrazbo v petju, muziki, igranju, govorništvu itd. Vsaka univerzitetna kolonija ima tudi svojo klubsko hišo, v kateri so vse družabne prireditve, kakor plesi, svečanosti, predavanja slavnih gostov, nagovori rektorja itj. Profesorji in študentje ob takih prilikah neprisiljeno občujejo kakor tovariši. Prava avtoriteta v vseučiliški koloniji so »hišne matere«, ki skrbje za red v dijaški koloniji, in pa od države nastavljeni, dobro plačani dijaški svetovalci, ki v glavnem delujejo kot vzgojitelji, oziroma mladinski sodniki. Tako je ameriška univerza ne le učilišče, ampak tudi visoka šola za tovarštvo. Prav tako ni one stroge opredelitve po fakultetah, kakor v Evropi. Družabna pomešanost po svoje učinkuje tudi na znanstveno delovanje. Seveda je vprašanje, če je neprestano skupno življenje res tudi ugodno za globlji študij. Na drugi strani pa je presenetljivo, kako pogosto so ameriški profesorji nagradjeni z Nobelovo nagrado.

Ameriške univerze imajo tudi običaj, da dovoljujejo svojim profesorjem po vsakih sedmih letih pouka leto dni dopusta, da se izpopolnijo v svojih študijah. To leto plačnega dopusta preživi ameriški profesorji navadno v Evropi, kjer obiskujejo knjižnice, muzeje, zbirke itj. Značilne za ameriške univerze so tudi številne ustanove v prid akademikom in volila mest ter bogatih posameznikov. Mnogo znanstvenih ustanov so zgradili zasebni pospeševalci znanosti, največkrat industrijci, drugod pa razne javne ustanove.

Osebnosti

Belgrad, 13. oktobra. Premješeni so na pošto v Kočevje Marija Kržišnik s pošte Ljubljana I; na pošto v Kamnik Julija Flajšer s pošte Črnomelj na pošto Ljubljana I; Hedvika Strugar s pošte Kočevje in Marija Levstek s pošte v Moštrani. Na pošto v Moštrano Franciška Olinčič s pošte Ljubljana I. Na pošto k Sv. Lenartu pa je premješčen Konšatin s pošte v Celju.

Glasilo JNS o »sporazumu« — nekdanj

Po objavi sporazuma, ki ga omenjamo v spodnjem članku, je »Jutro« z dne 10. oktobra v imenu JNS takole pisalo o njem:

»Začetek te procedure je posebno nesrečno izbran, ker pomeni državni udar. Tako gospodje iz opozicije, ki so, kakor trde, bili iz načelnih demokratskih razlogov proti državnemu udaru z dne 6. januarja 1929, zdaj tudi sami predlagajo nov udar. Vsekakor je ta pot zelo spolzka in se v pravi demokraciji nikoli ne priporoča. Toda kam bi nas pripeljal ta državni udar, ta kršitev prispege in vsa ta pravna negotovost? Predvsem bi se nam dala začasna ustava. Pozornost vzbuja, da se v tej ustavi med nespornimi načeli, ki se morajo izvajati, ne omenjajo ne nedotakljivost državnih meja, ne enotnost vojske, ne enotnost države in naroda. Ali so to sporne točke, ki se ima o njih še debatirati?

Ce se je v naši državi doslej trajno zastopala ideja narodnega edinstva, je bilo to zato, ker ima po teoriji nacionalnosti en narod pravico do ene, do svoje države. Ker smo en narod, smo po svetovni vojni tudi dobili svojo državo. Če pristanemo na teorijo o treh narodih, moramo pristati tudi na teorijo o treh državah, to bi nas pa privedlo ne v federacijo, temveč v nekaj, kar je še hujshe, v konfederacijo ali v tri države.

Na ta sporazum, ki ga je »Jutro« v isti sapi, ko ga je objavilo, tako gladko odklonilo, bi morala sedaj pristati JNS, da bi jo dr. Maček sprejel na svojo kandidatsko listo.

Senator dr. Kramer prosil za avdienco pri dr. Mačku

Dr. Maček stavlja pogoj za sodelovanje: da JNS v celoti sprejme njegov politični program

V. Wilder ob ponudbah JNS.

Razpis novih volitev je v vseh političnih krogih sprožil veliko razgibanost. JRZ kot najbolj utrjena politična skupina je razpis sprejela z mirno zavestjo, da bo 11. december šele prav mogla pokazati svojo osembo v ljudstvu, ker to bodo prve volitve, pri katerih bo ona nastopila kot samostojna politična formacija. V opozicijskih krogih pa je velik vihar, zlasti v tistih krogih, ki so se prej držali na politični površini samo s pomočjo vladajočega režima, pri čemer so pa bili prav tako malo kakor režim sam. Najbolj pa je vest, da se ljudski sodbi le ne bo moč goče izogniti — zbežala JNS.

Združena opozicija je imela 12. in 13. oktobra — prvič v stanovanju Miše Trifunovića, drugič v stanovanju Jose Jovanovića sestanke, na katerih so zastopniki posameznih skupin razpravljali o skupnem koraku pri volitvah. Sestankov so se udeleževali dr. Šutej v imenu HSS, Večeslav Wilder v imenu SDS, Joca Jovanović v imenu srbskih zemljoradnikov (desno krilo), Miša Trifunović v imenu staro-radikalov okrog Ace Stanojevića in Milan Groj v imenu Ljube Davidovića. Prisostvovali pa so poseveto s Mončilo Ninčić, Kreta Miletić in dr. Miloš Tupanjanin. Na zadnjem sestanku je bilo sklenjeno, da bo nosilec njihove skupne kandidatske liste dr. Maček. Ace Stanojević in Ljuba Davidović sta morala svoje ambicije do prvega mesta na kandidatski listi opustiti. Vprašanje proglasa na ljudstvo so odložili na pozneje.

Že na teh sestankih so govorili o ponudbah nekaterih drugih opozicijskih skupin, ki bi se jim radi pridružile in se tako v večji in močnejši zvezi rešile političnega konca. Zlasti mlo se ponuja JNS, v imenu katere hodi po Zagrebu in Belgradu njen glavni tajnik, bivši minister, senator dr. Kramer. Prvaki JNS so ga namreč na sestanku v Ljubljani pooblastili, naj skuša najti zveze z združeno opozicijo in z njo skleniti volilni sporazum. S tem so prevladali nanj kočljivo na-

logo, da dokončno likvidira JNS. Dr. Kramer se je takoj po sestanku napotil v Zagreb, kjer se je sestal z Andjelomvičem in Demetrovičem, ki sta z njim istega kova, prosil pa je tudi za avdienco pri dr. Mačku, ki je bil doslej v očeh na zunaj tako državotvorne JNS na glasu kot najbolj protidržaven element in je bil zaradi tega v dobi, ko je bil predsednik JNS tudi predsednik vlade, zaprt. Kako je dr. Maček dr. Kramerju izpral vest, o tem podrobnosti še niso znane, znano pa je, da je dr. Maček glavnemu tajniku JNS in senatorju dr. Kramerju obljubil, da bodo vsi jns-ari po vsej državi smeli glasovati zanj brez nadaljnjega, ker bo dr. Maček kandidiral na vsedravnih listi po vsej državi, če pa hoče kdo od jns-arjev kandidirati na njegovi listi, mora pa najprej sprejeti za svoj nadaljnji program načela sporazuma, ki sta ga SDK in združena opozicija sklenili 8. oktobra 1937 v Farkašiću. V Zagrebu so namreč menja, da te volitve niso navadna tehnično strankarska dirka, ampak važen političen dogodek, v katerem naj vsak s svojim programom pokaže, koliko premore pri državljanih. V Zagrebu tudi vedo, da JNS listi dr. Mačka ne bi prinesla bogve koliko glasov, le volilno borbo bi zlasti na Hrvatskem ta zveza poostila, ker hrvatskim volicem bo težko dopovedati, zakaj bi moral dr. Maček iti v zvezo s tistimi, ki so ga doslej imeli za največjega političnega nasprotnika in so tako tudi z njim razvalili.

Iz Zagreba je dr. Kramer hitro odpotoval v Belgrad, kjer mu je bilo takoj nekoliko lažje. Tu sta namreč Večeslav Wilder, ki se mudi v Belgradu zaradi posvetov z ostalimi predstavniki združene opozicije, in Miša Trifunović, ki je v združeno opozicijo zašel zgolj zato, ker je bolj zamerljive narave. Wilder pa je že, kakor poroča »Samouprava«, »znan kot dober strokovnjak za volitve«. Zlasti se je proslavil l. 1925, ko je imel kot državni podtajnik notranjega ministrstva na Hrvatskem neomejeno oblast. Združeni opoziciji je po vseh istega lista že obljubil, da bo združil vse opozicijske skupine, pridobil pa da je doslej samo Ljotića. Dr. Kramer je poiskal Wilderja v hotelu »Moskva«, kjer se je Wilder za čas svojega bivanja v Belgradu nastanil. Sestala sta se v Wilderjevi sobi in se pomenila o možnosti volilne zveze med JNS in združeno opozicijo, kolikor se o taki nenaravni zvezi more govoriti brez hudomušnosti. Govorila sta precej dolgo od pol 4 do 5 popoldne, kar dokazuje, da je bil ob ponudbi JNS sam Wilder v zadregi, pa čeprav je znan kot močan prijatelj bivše Orjune, in je Slovencem še iz dobe trboveljskih dogodkov ostal v svojstem spominu. Veliko vprašanje je, ali bo mogel Wilder pripeljati JNS v združeno opozicijo, ker v krogih JNS samih že vstaja odpor proti taki zvezi. Vsaj Wilder sam po sestanku rado vednim časnikačem se ni mogel nič povedati, ali bo mogel JNS spraviti na varno, dr. Kramer pa je o uspehih razgovora poročal vodstvu JNS, da bi bil Peter Živković pravočasno obveščen, ali bodo on sam, dr. Kramer, Jevtić, Demetrović, Banjanin in drugi pripušeni v družbo tistih, ki jih je JNS zapirala in tako glasno razglašala za zločince iz Janka Puste. Kdo ne bi nad takim potekom dogodkov in nad muhastimi domisleki nagajive politične usode iz vsega srca užival! Slovenski jns-arski krogi so nad tem sklepom

Svečano obležena —
svečano
razpoložena,
lepa in negovana!

ELIDA IDEAL KREMA
... zaradi vsebine homa
melisa posebno učinkovita

vodstva presenečeni in ve iz sebe. Njihovo glasilo »Jutro« ne upa z nobeno pravo besedo na dan in o vseh teh reševalnih akcijah poroča samo tole: »V zvezi s temi konferencami poroča belgrajsko »Vreme«, da so belgrajski politični krogi z iznenadjenjem sprejeli vest, da se hočejo JNS in še nekatere druge skupine pridružiti združeni opoziciji.« List dalje pravi, »da se trudi nekateri člani belgrajskega vodstva združene opozicije za volilni sporazum med JNS in združeno opozicijo«. Da je glavni tajnik JNS senator dr. Kramer prosil za avdienco pri dr. Mačku in da ga je dr. Maček tudi sprejel, o tem pa »Jutro« noče nič vedeti.

Pogled v tisk

»Samouprava«: »Dne 11. decembra bo JRZ pokazala vsem političnim krizicem in saducem, da je ona edini pravi in zakoniti predstavnik jugoslovanskega ljudstva, edini tolmáč ljudskih želja in stremiljenj. Zato ima 11. december zgodovinski pomen. Pokazal bo, da jugoslovansko ljudstvo hoče mir znotraj in zunaj, hoče red in delo.«

»L'Echo de Belgrade«: »Jugoslavija si že dolgo časa ulira lastna pota. Kategorično in jasno je proglasila, da bo tenkovestno spoštovala svoje prejšnje mednarodne zveze, da pa k starim prijateljstvom želi pridružiti še nova z vsemi svojimi sosedi, neposrednimi ali oddaljenimi. Uspehi politike dr. Stojadinovića niso izostali. Prijateljstvo z Italijo, dobre zveze z Nemčijo in Veliko Britanijo, prijateljstva zveze z Belgarijo, normalne zveze z Madžarsko, poleg že obstoječih prijateljstev — vse to je dalo Jugoslaviji, da je ne samo uživala popoln mir na svojih mejah, ampak da je s tem poslala tudi razen činitelj v uravnavanju mednarodnih odnosov v južnorzhodni Evropi. Ugled, ki si ga je pridobila v zadnjih treh letih, sam zavrata rso moč kritike iz krogov slabo poučenih. Dobro delovanje pa ni vedno deležno heale. Jugoslovanska vlada je tudi ne pričakuje. Toda dolžnost objektivnega javnega mnenja je, da ugotovi resnična dejstva in jim da tisto vrednost, ki jo zaslužijo.«

»Novosti«: »Naši notranji politiki se daje neka napačna razlaga, iz katere bi bilo možno sklepati na neke ukrepe, ki ne bi bili ugodni za Zide. Toda vse to ni osnovano. Resnica je, da se pri nas ne pripravljajo noben zakon proti Zidom, da ne bodo izdani nobeni ukrepi, ki naj bi pretrgli življenje Zidov pri nas in motili socialni in gospodarski položaj, ki ga užijajo enakopravno z državljanji ostalih veroizpovedi. Veroizpovedi smo rekli, ne plemen, ker v tem je ključ vprašanja. Za nas Zidje niso predstavniki katerega plemena, katerega bi bilo treba naše nacionalno življenje očistiti.«

»Samouprava«: »Dosele smo vsi verjeli, da so Jugoslavijo napravili veliki vojni napori in milijonske žrtve Srbije in odločna volja najboljših Srbov, Hrvatov in Slovencev. Toda sedaj nas »Vidiki« (elitno glasilo JNS in jugoslovanskega protostojdarstva) poučuje, da je Jugoslavijo napravil — Versailles. Ako bi se sploh moglo govoriti, da je Jugoslavijo »napravil« kak posredni dogodek, bi to prej moglo biti dobro polje, kot pa Versailles, ki je samo potrdil že ustanovljeno jugoslovansko državo in se to ne z nedeljenim navdušenjem. Glavno je, da se noben Jugoslovčan, pa naj bo politično usmerjen kakorkoli, ne more strinjati s trditvijo »Vidikov«, da je Jugoslavijo »napravil« Versailles. Temelji jugoslovanske države so mnogo bolj trdni kot kaka papirnata pogodba.«

KULTURNI OBZORNIK

Perleško gostovanje

V kulturnem življenju se vedno bolj poudarjajo posebnosti posameznih pokrajin. Običaji, šege, pregovori, reki, pravilice in pripovedke, noše se z ljubeznijo nabirajo, a ne zato, da jih kot mrtve ali umirajoče shranimo v muzeje, temveč da nam postanejo zopet živi viri zdravega in plodnega ustvarjanja. Kajti le-ta, ki je nekje zakoreninjen v kosu zemlje, ki je tam z ljubeznijo priklenjen, je močan dovolj, da na široko in visoko požene veje.

Hvalevredno je torej delo kulturne urednice »Slovenec«, da s prilogami slovenskih pokrajin izkopa njihovo folkloro ter jo v lepi obliki zopet nudi ljudstvu, na katerega bo neovdomno vplivalo oplajajoče. V tem smislu delujejo tudi nekatera naša društva, ki zbirajo v Ljubljani »prijatelje« posameznih pokrajin. »Društvo prijateljev Slovenskih gorice« n. pr. pripravlja za 16. oktober 1938 narodopisno prireditev v Ljutomeru ob enem z izletom iz Ljubljane. Glavna točka te kulturne prireditve bo prileško gostovanje. Ta običaj, poln prileškega narodnega blaga, je naša javnost že večkrat videla in slišala n. pr. v Mariboru, a tudi ljubljanski radio ga je že imel na sporedu.

Gostovanje se prične z vlogledniki, ki jih fant pošlje na dom izbranke. V šalivem, mnogokrat dvomnem pogovoru, polnem domačih krepkih prispodob se stranki zmenita o vsem: o vrlinah fanta, oziroma dekleta, o vrednosti imetja obeh itd. Prvi dogovor za poroko se torej ugodno zaključuje, če so vlogledniki dobro

postreženi s klobasami in mesom iz tunje in s hanjovcem.

Ko so starši obeh nekajkrat izmenjali obiske ter dodobra pogruntali gospodarsko plat, gredo delat jutro, t. j. pismo k notarju. Tu se sračata kmet in gospod in ni čuda, da je tu lepa prilika za opazovanje prave kmečke modrosti in seveda tudi šalivosti.

Če sta se oba domova sporazumela, kakor tudi svetova starih in mladih, se kmalu potem na vasi oglasita pozavčina, ki oblečena v mro-poljske narodne noše, vsa opletena in polna nagajivosti hodita od hiše do hiše ter vabita sosedo na gostovanje.

Najlepši pa se mi zdi trenutek, ko na dan poroke gredo po nevesto na njen dom. Ko se približajo ženini in njegovo spremstvo hiši, je ta zaprta in živega človeka ni videti nikjer, le stara babura beli zidove. V duhovitih vprašanjih in odgovorih, kosmatih in nežnih, polnih kmečke poezije in modrosti si mora ženini priboriti nevesto. Nastopijo lirčne scene, ko se končno nevesta približa ženinu in ga ljubeznivo pozdravi. Nato se oče in mati poslovita od hčerke.

So to lirčne scene, ki bi jim meščanski literarni zgodovinar nikoli ne verjel. Sam sem od tam doma in poznam te običaje, a ko sem jih po daljšem času videl in slišal, so me zagrabil z vso silo in jim skoraj nisem mogel verjeti. Ob takih prilikah ljudstvo res pesničuje, kar zveni kot zagovor preganjane Grimmove romantične teorije o ljudstvu kot pesniku. Malo je prilik, da kmet govori iz duše, kar sram ga je nečestiti in je neroden. A ko se enkrat razneži, je treba samo nekaj besed, pa je vse v joku in takrat njegove besede niso nič drugačne kot meščanov. Izredna prilika ga

je napela do skrajnosti, treba je le malenkosti, da se sproži in se duša odpre. Njegovo doživljanje je elementarno in vitalno, a tudi čisto kot najnežnejša lirika. Gosposki gost mora paziti, da ga ne žali. Saj pravemu meščanu še nekako oproščajo, a človeku, ki je izšel iz njihovih vrst in postal gospod, le težko oprostiti, če je pozabil, kaj se ob takih prilikah spodobi. Ljudstvo se sicer šali ob takih dogodkih, saj je to nekoliko lažja oblika doživljanja, a v resnici vzame vse hudo za resno. Običaji so kult, del njegovega bivanja kot morda le še religija. Kmečko življenje in naporno delo je vpleteno v vse govorance, v šaljiva vprašanja in odgovore, ki vsebujejo prave dramatske zametke.

Na poti v cerkev mora ženini nevesto odkupiti še pri vaških fantih. Z zelenjem okrašena šrajnga se odpre le proti odkupnini in stražar želi nato srečo ženinu in nevesti. Po cerkvenem obredu se prične pravo gostovanje, ki traja večasih po več dni in noči. Kuharice se izkažejo s pravimi prileškimi dobrotami. Solze Slovenskih gorc obilno tečejo, pleše se čindarasa in poje prileška himna »Dere sen še mali bija«. Prišlečevi ali pomalajji prihajajo in lukajo skoz okno, ko polnoči nastopi slovesen trenutek: nevesti jemljejo venček z glave... Zbogom, nedolžnosti cvet, zbogom, mladost! Pomalajji pa vriskajo pod oknom... L. S.

Baptême d'urgence pour Raisons médicales. En collaboration par le Docteur C. Declerfayt in R. P. Hoornaert S. J. Edit. L. de Lannoy, Genval (Belgique) 1938. — Knjižica ima 32 str. male 8° in se je razširila že v 25.000 izvodih med onimi, ki jim je namenjena. Prvo izdajo so gratis razdelili, samo da bi se ljudje o važnem vprašanju krščenja v izrednih primerih prav poučili. Pri

pastoralni teologiji se na kratko obravnava vprašanje krščenja ob težkem porodu, krščenje nestvorov in podobno. Ta knjižica pa daje bolj konkretna navodila, jemlje v poštev najrazličnejše primere, poudarja veljiko odgovornost vseh onih, ki sodelujejo pri težkih porodih, ako bi zanemarili to veliko dolžnost, da krstijo otroka v sili. Razprava je namenjena v prvi vrsti z zdravniškom in onim, ki pomagajo pri porodih. Spisala sta jo katoliški zdravnik in bogoslovni strokovnjak, znani jezuit p. Hoornaert. Dobro bi bilo, ko bi tudi našim zdravnikom in pomočnikom pri težkih porodih mogli dati kaj podobnega v roko. C. P.

Bolgar Kosta Todorov, ki je sicer znano ime pri nas, je napisal originalno »Politično zgodovino sodobne Bolgarije« (Politička istorija savremene Bugarske) v srbohrvaščini. Knjiga obsega 370 strani velikega formata (stane 100 din). Pisu je šlo pred vsem za to, da poda natančen in nepristranski pregled novejših bolgarske politike, pa je bolgarska zgodovina do 19. stol. prikazana samo v najosnovnejših potezah. Zato je pa novejša toliko obširneje obdelana. Pred vsem gre piscu za razvoj bolgarske notranje politike. Za zunanjo pa se ne briga toliko. S tem delom je nekdanji politični sodrnik velikega Stambolijskega napravil veliko uslugo. Po srbskem prevodu »Pregleda romunske zgodovine Nikole Jorže« smo sedaj dobili podoben pregled mejaškega in prijateljskega bolgarskega naroda.

Novosadska Matica Srpska je v prevodu dr. Krešimira Georgijevića izdala znane »Razgovore z Masarykom« Karla Capka, ki jih imamo tudi že Slovenci prevedene. Izdaja je popularna, tudi v ceni (30, ožji 40 din). Ob enem naj omenim, da se je književni odbor Matice Srpske odločil izdati dve kolekciji, in sicer Biblioteko slovanskih in Biblioteko jugoslovanskih pisateljev.

Kaj pravite?

Kaj pravite, ali je mogoče, da je v kaki državi na svetu organizacija, ki bi svojim sonarodnjakom trgala raz prsi znake njihove narodne pripadnosti, v istem času pa razdeljevala med mladino državne znake neke druge države, da jih javno nosi po ulicah? In ali bi bilo mogoče, da bi v istem času ista organizacija reklamirala za sebe naslov »patriotične in državotvorne« narodne organizacije in bi lažno država njeno »nacionalno« delo še podpirala z bogatimi finančnimi sredstvi? Kaj pravite, ali je mogoče, da bi se kje na svetu dogajalo takšne gorostasnosti?

Koledar

Petek, 14. oktobra: Kalist, papež, mučenec; Just, škof.

Sreda, 15. oktobra: Terezija, devica; Avrelia, devica.

Osebnosti

Upokojeni so divizijski general Grgur Ristič, divizijski general Djordje Radisavljevič, pehotni brigadni general Karlo Silvi in topniški brigadni general Čedomir Kopčalič.

Upokojen je nižji vojaški uradnik I. stopnje inženirsko-tehnične stroke Josip Šlamberger.

Postavljeni sta z odlokom vojnega ministra za uradniški pripravni IX. pol. skup. zaščitni sestri Angela Janežič in Ida Sabotnik.

Premeščeni so profesorica Marija Kováč iz Novega mesta v Ptuj, učiteljica Franja Rejč iz Vrha pri Sv. treh kraljih v Boh. Bistrici, učitelj Josip Juvančič iz Telč v Kostrivnici, učiteljica Majda Vončina iz Dolenje vasi v Črnomlju, učiteljica Franciška Šušteršič iz Rake v Gorici in učitelj Ljudevit Sečič iz Dol. Lendave v Loko pri Zussnu.

Postavljena sta bivši učitelj iz Italije Rudolf Cotič za učitelja v Črešnjem in učitelj v Dolenji vasi Drago Vončina za okr. šolskega nadzornika za črnomeljski okraj s sedežem v Črnomlju.

Na splošno željo občinstva ponavljamo še danes poslednjič ob 16. 19 in 21 uri prekrasni film z lepo Zahar Leander

KINO UNION Telefon 22-21

Domovina

Spomenik padlim vojakom v Črnomlju bodo odkrili v nedeljo, 15. t. m. Črnomelj se bo ogradil v slavnostno obleko. Vsa Belta Krajina bo podelila tja slavit junake, ki so žrtvovali svoje življenje na bojnih poljanah. Velikostan spomenik je delo našega umetnika, kiparja Goršeta. Ob 10 bo v dekanjski cerkvi sv. maša z govorom zastopnika g. škofa dr. Rožmana. Nato bo blagoslovljen in odkrit spomenik. Po blagoslovitvi bo tabor na prostem. Popoldne igra »Vest«, predvajanje belokranjskih običajev in pokažnja belokranjskega grozda. Iz Ljubljane bo vozil jutranji nedeljski vlak ob 5.22. Vabimo vse v našo slovensko Belo Krajino manifestirat za našo skupnost, hkrati pa tudi počastiti padle slovenske belokranjske junake.

Nad 20.000 volitev ima Sarajevo, kakor kažejo volivni imeniki.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes in jutri ob 20. uri

Jetnik dvorca Zende

(Ronald Collmann, Madeline Carol)

Lumpacij Vagabund

(Paul Hörbiger, Heinz Rühman, Hans Holt)

Razpisane službe. Banska uprava razpisuje tri službena mesta banovinskih dnevnarjev-strojniki za strežbo pri cestno vzdrževalnih strojih. Prošnje je vložiti do 31. oktobra 1938 pri banski upravi v Ljubljani.

6600 psov je v Zagrebu, kakor so ugotovili po prodanih pasjih znankah. Največ je luksuznih psov, ki morajo zanje lastniki plačati po 300 din. Samo psi vržejo zagrebški občini lepe stotisoče na leto.

S puško nad kuhanje. Iz Vitanja nam poročajo: V noči med 11.—12. oktobra sta se peljala s kolesi dva kovača, ki sta uslužbena pri tovarni Tischler v Vitanju, Strašek Franc in Fijavž

Slavni trio: Joan Crawford, Franchot Tone

in Robert Young v veselem alpskih in južnih krasot. Dialog v nemškem jeziku.

Dekle iz Trsta

KINO MATICA telef. 21-24

Predstave ob: 16. 19. in 21. uri. — 2 žurnala!

Preobrat v Koceljevi politiki

Zgodovinarjem in slavistom je dobro znano, da je bil panonski knez Kocelj pred prihodom slovanskih apostolov pristaš nemške države in cerkvene politike. Zato je za znanost in za širše občinstvo kaj zanimivo vprašanje, kako naj razložimo poznejšo Koceljevo slovansko politiko.

Slovanski preobrat v Koceljevi politiki in njegova odločitev za slovansko smer sv. Cirila in Metoda kot posledica in potem kot opora tega preobrata se more razložiti le kot uspeh daljšega preudarjanja in pripravljanja. Kocelj pa ni mogel kar trenutno pretrgati prejšnjih tesnih zvez z nemško državo in cerkveno politiko ter z nemško duhovščino, ki jo je prej tako vneto podpiral. Zato sem se trudil, da bi v knjigi o Kocelju kar najskrajneje pokazal okoliščine in nagibe (str. 31—34 i. dr.), ki so privedli do politične sprave med Moravsko in Panonijo, potem pa do tako prijaznega sprejema slovanskih apostolov v Panoniji in nazadnje do tako postrastovalnega pokroviteljstva slovanske cerkvene organizacije. Zraven sem na drobno razložil, kako so se polagoma pretrgale Koceljeve zveze z nemško duhovščino.

Slovanska usmerjenost kneza Kocelja se nikakor ne more razložiti kot pojav nekega slovanskega »narodnostnega zanosa«, ko vemo, da je bil prej odločno nemško-latinsko usmerjen. To je v moji knjigi jasno povedano.

Neki anonimni kritik pa je vse te strani moje knjige prezel in mi podtaknil, da nepravilno in nekritično ocenjam tedanje razmere ter vse razlagam iz Koceljevega »narodnostnega zanosa«. Nato pa piše: Zaupni dogovori s Koceljem v l. 867 so neverjetni, ker je bil Kocelj takrat še povsem zvest svojim gospodarjem. Glavni razlog, da se je Kocelj v Metodovi stvari tak izpostavil, je bil njegov »epistol v vrste upornih slovanskih knezov« l. 860. To je tudi odločilni razlog, da se je Metod po Cirilovi smrti zopet vrnil med Slovane.

duši sta sveta brata tam prej doživela neuspeh («Djani» 1938, str. 266—267).

Njegova konstrukcija tedanje naše zgodovine pa nasprotuje zgodovinski podobi kneza Kocelja in vsej zgodovinski zvezi. Kocelj se je najkasneje že l. 866 ali 867 odločil za sv. Cirila in Metoda; s tem se je dokončno odločil za zvezo z Rastislavom, a ta politična zveza se je gotovo že prej pripravljala. V nasprotnem primeru je nemogoče razložiti, da sta se Nemcem že tako zasvožena slovanska apostola mogla več mesecev ali celo eno leto muditi pri Kocelju in poučevati učence, ki jih je njima izročil. Tudi Conversio Bagoariorum et Carantianorum priča, da je salzburski nadhduhovnik moral zato oditi, ker ni mogel prenesti, da je latinska maša pri vsem slovanskem ljudstvu v Panoniji izgubila veljavo. Vse to predpostavlja daljšo slovansko cerkveno prosvetno delovanje pod Koceljevim pokroviteljstvom in torej ne more biti šele posledica slovanskega upora leta 869. Če več let pred tem uporom se je moravski knez Rastislav uprl Nemcem: politično samostojnost je želel podpreti s samostojno cerkveno organizacijo. Zato je iskal slovanskih misijonarjev. Tej Rastislavovi cerkveni politiki se je pridružil tudi Kocelj že pred letom 869. Sam upor leta 869 ni bil niti za Kocelja niti za Metoda niti za papeža odločilen. V Moravski se je ta upor že leta 869 katastrofalno končal in imel za posledico razdor med Rastislavom in Svetopolkom, potem pa tragični padec Rastislava. V zgoraj navedenem verodostojnem latinskem viru ni nobenega sledu o vplivu tega upora.

Zaradi tega je treba za umevanje preobrata v Koceljevi politiki poseči nazaj v razdobje med l. 862 in 868. Le v zvezi s prejšnjo zgodovino in s prejšnjim preobratom v Koceljevem mišljenju je mogoč tudi upor l. 869 kaj vplivati. Ako preudarimo, da je ustanavljanje panonske slovanske škofije trajalo vsaj več mesecev, ako ne

V nedeljo na tombolo v Kranj

Vrši se ob vsakem vremenu
Pričetek točno ob 2 pop.

Samo danes in jutri so tablice po 5 dinarjev; v nedeljo pa po 6 dinarjev

Tone, od kuhanja na Fijavževem domu, pri sedni fari Stranice. Med potjo ju je nekdo napadel iz zasede in streljal nanju z lovsko puško, nabito s šibrami. Strašek je dobil šibre po desni raki in po rami ter se močno potolkel po obrazu, ko je padel s kolesa, Fijavžu pa so se šibre močno zarile v desno nogo in v hrbet. Ponesrečenca iščeta pomoč pri tukajšnjem zdravniku.

Jazbec v pasti. Posestniku in lavcu g. Maroltu Antonu iz Podgore se je posrečilo ujeti v hribu nad vasio v nastavljenem lesenem past krasnega jazbeca, ki je to delal znatno škodo in pridno obiral koruzo.

PREDNAROČILO MLAKARJEVIH SPISOV

le do 15. X. 1938 v pisarni

Slovenskega planinskega društva

Ljubljana, Aleksandrova c. 4-I.

Nesreča pri delu. Včeraj so v ljubljansko bolnišnico pripeljali 27letnega Jožeta Mavserja, delavca iz Javorniškega rova pri Koroški Beli. Mavsar je podiral drevo, ki ga je podrlo ter mu zlomilo nogo.

Vreme. — Jugoslavija: Vedro z jutranjo meglo po vsej kraljevini, nekoliko oblačno v vzhodnih krajih. Toplota je malo padla. Najnižja Tuzla 1, najvišja Vranje 30 stopinj — Napoved za danes: Preležno jasno po vsej kraljevini z jutranjo meglo po dolinah rek in kotli-

zbor. Part. 60 din, gl. po 12 din. Zbirka nudi več primernih spevov za ta praznik. 5. Sattner p. H.: Slavospevi presv. Srcu Jezusovemu. Part 25 din, gl. po 5 din. Istotako primerno pesmi za praznik Kristusa Kralja. — 6. Tome M.: Kristus Kralj. Himna za mešani zbor, 2 din.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice

Večerni trgovski tečaj pri »Christofomem« nemnem zavodu, Ljubljana, Dombranska 15. Prijave se sprejemajo še ves ta teden. (Tečaj za knjigovodstvo, obrtno-trgovsko računstvo, korespondenco, pisarniška dela, nemščino, stenografijo, strojepis itd.) Dovoljen je obisk posameznih predmetov. Prospekti na razpolago.

Izlet v Trst. Tourex-Slovenija sporoča vsem prijavitelcem za izlet dne 15. in 16. t. m., da se je ta izlet preložil na 22. in 23. t. m. in to zaradi tega, ker so v Trstu in okolici 15. in 16. t. m. vse sobe oddane italijanski delavski organizaciji iz Padove.

Avtobusni posebni vlak v Trst, dvodnevni, v soboto 22. in v nedeljo 23. oktobra za 78 din. Motociklisti 30 din, avtomobilisti 60 din — brez

Do 1900 slušateljev na univerzi

Ljubljana, 13. oktobra.

Kdo se rad ne spominja lepih, včasih hudih dni, ko je človek kot mladenič po trdi, za tiste čase strogi maturi, stopal v vrvež življenja in šel ponosno, včasih s hudo skrbjo, skozi glavna vrata raznih univerz na Dunaju, v Pragi in Gradcu. Kot kronisti lahko zapišemo, da so Čehi sedaj — po nemških poročilih — odpravili praško nemško univerzo in dali dobrih nemških profesorjem — slovo. Kdor je doživel svoja leta na dunajski univerzi, ve sam, kako je bil težaven položaj slovenskega akademika. Mnogi so obupavali, drugi so krepko stiskali pesti, mnogi pa so se borili prav junaško proti navalom nemških prepotentnih »buršakov«. Na dunajski univerzi so buršaki slovenske akademike smatrali za »tujce«, ko je sicer tudi Slovenija prispevala znatne zneske za to visoko šolo.

Ljubljanska univerza sedaj po dnevih napehtih viharjev doživlja skoraj idiličen mir. Vse je nekam mirno in skoraj disciplinirano. Akademiki novinci so hiteli z vpisovanjem, kajti zanje je bil določen skrajni rok do 6. t. m. Pri novincih je znaten prirastek.

Kvestura na univerzi je imela te dni čez roke mnogo dela, ker je največji naval trajal od 1.

triptika. Člani brez doplačila. Novi člani samo 20 dinarjev enkrat za vselej. Prijave se sprejemajo do sobote zvečer (15. t. m.). Tourex-Slovenija — Ljubljana, Masarykova 12.

Spomenik padlim vojakom v žireh

Ziri, 12. oktobra.

Drugim slovenskim vasem, kjer so že zdavnaj postavljeni spomeniki v vojski padlim vojakom, se zdaj pridružujejo tudi Ziri, da se tako ob dvajsetletnici spomnijo svojih dragih, ki so dali življenje v strašni vojni moriji. Prav sedaj, ko se je svet pripravil zopet na še strašnejši čas, postavljajo Ziri spomenik miru in ljubezni. Prof. Stane Kregar je napravil krasen načrt za kapelico na širokem trgu pred farno cerkvijo, v katero je vstavljal kipar Putrih skoraj dva metra visoko plastiko padlega vojaka s simbolom svobode v ozadju. Kipar Putrih je napravil tudi glavo joko-jože Slovenke na vrhu kapelice, ki bo lahko služila tudi za oltar na prostem. V oltar so vsekana imena padlih vojakov iz 15 okoljskih vasi, okrog 150 imen, ki bodo spominjala na veliko žrtev žirovskih krajev v svetovni vojni. Odkrili bodo spomenik v nedeljo, 16. t. m. Popoldne se bodo udeleženci zbrali pred občinskim domom, nakar pojdejo v sprevedu v župno cerkev, kjer bo ob 10 sv. maši. V sprevedu nastopijo društva, bojevnik in svoji padli. Med sv. mašo pridiga g. dekan Matija Mrak; po sv. maši odkrije spomenika pred cerkvijo. Gavorita bivši vojni kurat g. Janko Cegnar in bojevnik g. Stojc. Pri vsej slovesnosti sodeluje domači moški zbor pod vodstvom organista g. Jobsta. Popoldne ob 2 bo pa tombola. Vse katičane vabimo, da si pridejo ogledat spomenik.

KINO SLOGA Tel. 37-30
Olga Čehova, Svetislav Petrovič
in Sabina Peters v filmu

Tajna sodba

Izza kulis življenja visoke gaduštva se odigrava pretresljiva drama, ki je usodna za mnoga nedolžna bitja

Brejo oslico ukradel, zaklal in v klobase predelal

V Novem Sadu so ta teden imeli nenavadno senzacijo, ki se močno tiče žolodcev. Zabela pa se je senzacija čisto na tihem in takole: Toša Mijo-dravogvi v Cenejskih salaših je policiji ovadil, da mu je nekdo ukradel iz hleva brejo oslico. Policija je šla brž na delo ter je oslico kmalu našla pri mesarju Sretnu Mašiču. Toda oslica je takrat bila že zaklana in na kosce razsekana.

Policija je to svojo najdbo takoj sporočila mestnim trošarinskim in veterinarskim oblastem, ki so brž prihiteli in zaklano oslico zaplenile. Od oslice je bila ohranjena še odrezana glava ter koža. Vse to skupaj z mesom, ki je bilo pripravljeno za klobase, in pa z osliho mastjo, ki je bila pripravljena v loncu, da jo sevro, so prepeljali v mestno klavnico, kjer so mesarji imeli velik halo. Kajpada so se vsi mesarji hudo zgražali, da je njihov stanovski tovariš zagrešil tako grobijo. Tudi Novosadčani so vsi iz sebe. Kadarkoli bodo sedaj jedli klobase, bodo vedno mislili na tisto oslico.

Oblasti so potem ostanke nesrečne oslice izročile mestnemu konjederu, ki je vse skupaj z lizolom razkužil ter potem zakopal. Kajpada s tem zadeva še ni končana. Mesar Sreten bo kaj malo

srečen, ko bo kaznovan zaradi tega, ker je oslico ukradel, ker je ukradeni brejo oslico zaklal in podelal v klobase in ker je to storil skrivaj in ne na klavnici. Torej prestopkov in pregreškova cela kopica. Državni pravdnik bo izvrtil morda še kaj drugega.

Ptuj

Volivni imeniki so razgrnjeni na vpogled prebivalstvu. Pri razpisanih volitvah bo smel glasovati samo oni, ki je vpisan v volivni imenik. Zadnji dan za vlaganje reklamacij je 25. oktober.

Smrtna žrtev. Dne 12. t. m. je bila pokopana »mežnarjeva mati«, Terezija Ilrga, iz Dornove pri Ptuj. Pokojnica je zbolela za vnetjem slepiča in se po nasvetu zdravnikov podvrgla operaciji v Ormožu. Operacija je dobro uspela. Toda šesti dan po operaciji ji je naenkrat odpovedalo srce in nekaj ur nato je izdihnila. Pogreb je vodil ob številni asistenci minoritski gvardijan g. p. Mirko Godina in se ga je udeležilo številno občinstvo. Mašo zadržnico pa je daroval g. zlatomašnik župnik p. Alfonz Svet. Pokojnici, ki je bila daleč naokrog znana kot dobra, krščanska žena, naj sveti večna luč!

je Kocelj upor l. 869 pridružil z oboroženo silo. Zato je pisanje o »prestopu Kocelja na uporniško stran, v vrsto upornih slovanskih knezov« vsaj netočno. Zgodovinska konstrukcija na podlagi takih trditvev je nekritična.

Fr. Grivec.

*

Teološka fakulteta. Pred kratkim je izšla knjižica z naslovom »Teološka fakulteta« (cerkvena in državna uredba) po naročilu sveta teološke fakultete v Ljubljani priredil Al. Odar, izr. univ. prof. Izšla je v založbi dekanata teološke fakultete v Ljubljani in se dobi v pisarni tega dekanata za malenkostno ceno (12 din). Knjižica obsega sedaj veljavno (novo) fakultetno uredbu za 12 semestrov teološkega študija, dalje cerkveno uredbu o teološki fakulteti, zakon o no-strifikaciji diplom s tujih univerz in nekaj navodil slušateljem za vpis na univerzo ter o takšnih slušateljih. Kdor hoče vedeti, kaj zdaj cerkvena in državna oblast predpisuje za teološki študij, bo našel tu natančna pojasnila. Slušatelji teološke fakultete imajo vse podatke, ki so jim potrebni za pregled njihovega učenja na fakulteti. Za doktorande pa je knjižica neobhodno potrebna, da zvedo, kaj jim je storiti za dosega doktorske stopnje. Za doktorat velja namreč tudi nov rigorozni red, v katerem je prišlo do veljave naložene specializacije za posamezne teološke discipline, ki so razvrščene v štiri skupine. Doktorandom je dano na voljo, da si vsak lahko izbere eno skupino, iz katere napravi disertacijo in glavni rigoroz; poleg tega pa ima še napraviti izpit iz občne teologije. Novo je tudi to, da se mora doktorska disertacija dati v tisk, preden se izvrši promocija. V cerkveni uredbi pa so obširni zgodovinski podatki in najnovejši predpisi.

Dr. Božidar Nikolačević je izdal v Beogradu brošuro »Radikalna stranka i Svetožar Nikolačević«. Cena 15 din.

Prvi stebri Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani

Danes so bili imenovani prvi člani Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani.

Aleš Ušeničnik

rojen v Poljanah nad Škofjo Loko leta 1868, je največji slovenski filozof ter je bil doslej že član več svetovnih znanstvenih akademij, od lani pa starostni predsednik privatne slovenske Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. Dolga leta je predaval filozofijo in sociologijo v semenišču in na bogoslovni fakulteti v Ljubljani. Dr. Ušeničnik spada med največje mislece slovenskega katoliškega pokreta ter je bil glavni zastopnik slovenskega neotomizma. Začel je s svojim delom v smislu Mahničevega boja ter je ostal njegov najmočnejši, najzvestejši privrženec današnjih dni. Bil je urednik »Rimeškega katolika«, »Katoliškega obzorja«, »Časa«, spisal je svetovno znano »Knjigo o življenju«, prvo slovensko teorijo sociologije, napisal številne polemične člankov in recenzij ter referatov o domačih in svetovnih filozofskih plodovih. V zadnjem času je izdal več knjig o krščanskih načelih, s katerimi hoče prinesiti načelno jasnost v naše javno katoliško življenje. V akademiji predstavlja višek slovenske filozofije.

Rajko Nahtigal

je prav tako svetovno znan slavist, strokovnjak za starejšo slovensko filologijo, član mnogih tujih znanstvenih društev ter je bil dolgoletni predsednik pripravljalnega odbora za slovensko akademijo znanosti in umetnosti. Rodil se je v Navem mestu, leta 1877, nakar je študiral slavistiko na Dunaju in v Rusiji ter deloval na Dunaju in postal profesor na univerzi v Gradcu. Bil je med prvimi profesorji slovenske univerze, večkratni rektor ter organizator slovenskega seminarja na naši univerzi. Pisal je iz vseh področij starejše slovenske filologije. Velja pa tudi za strokovnjaka v albanskem jeziku. Njegovo znanstveno delo ni morda tako obširno, kakor je pomembno. Zadnji čas je izdal dve knjigi, s katerima je dosegel velik uspeh v svetovnih slovenskih filoloških krogih, namreč Starocerkveno slovenske študije in Slovanski jeziki, ki je izšla pred nekaj tedni in je Nahtigalovo življenjsko delo.

Franc Kidrič

je največji predstavnik slovenske literarne zgodovinske vede. Rodil se je v Radanski vasi pri Rogški Slatini 1880. Študiral je pri Jagiču slavistiko, nadaljeval je v Rusiji in se habilitiral na Dunaju, nakar je bil imenovan za profesorja na ljubljanski univerzi. Ogromno je njegovo delo na področju slovenske literarne zgodovine, ki ima tudi pionijski značaj. Prav pred kratkim je tudi končal svojo veliko Zgodovino slovenskega pismenstva, ki bo za dolgo časa ostalo temeljno delo za poznanje slovenskega knjižnega ustvarjanja in za poznanje duhovnih tokov v slovenski kulturni zgodovini sploh.

Milko Kos

je redni profesor za zgodovino srednjega veka na naši univerzi ter član mnogih slovenskih znanstvenih akademij. Ze njegov oče je bil znan velik zgodovinar, ki je zbiral gradivo za slovensko zgodovino. Milko Kos jo je napisal v lepi sintetični knjigi »Zgodovina Slovencev«. Rojen je bil leta 1892. v Gorici. Po vojni je bil knjižničar v ljubljanski licejski knjižnici, docent v Beogradu, izredni profesor v Zagrebu in nato redni v Ljubljani. Profesor Kos spada med naše največje zgodovinarje in strokovnjake za srednji vek ter za pomožne zgodovinske vede sploh. Napisal je mnogo zgodovinskih razprav, nadaljeval očetovo gradivo ter izdal poleg »Slovenske zgodovine« knjižno »Srednjeveške rokopise v Ljubljani«, »Conversio Baguariorum et Carantanorum« ter v družbi s prof. Ramovšem kritično izdajo Brzišinskih spomenikov.

Franc Ramovš

je daleč v svetu priznan največji poznavalec slovenskega jezika. Tudi on je član mnogih znanstvenih zavodov, ki predstavljajo slovensko jezikoznanstvo. Rodil se je v Ljubljani leta 1890. ter se je habilitiral za slovensko jezikoslovje v Gradcu ter je bil imenovan med prvimi profesorji naše slovenske univerze. Prof. Ramovš je napisal veliko del iz slovenske filologije in lingvistike, predvsem pa iz zgodovine slovenskega jezika, katero pozna do potankosti od prvih početkov do današnjih dni. Njegova dela izhajajo v vseh svetovnih filoloških revijah in najrazličnejših jezikih. Prof. Ramovš je bil tudi duša priprav za slovensko akademijo znanosti in umetnosti, v kateri spada med najodličnejše člane.

Leonid Pitamic

je bil profesor za ustavno in meddržavno pravo na univerzi, dokler ni bil imenovan za poslanika v Washingtonu. Bil je tudi veliki župan ljubljanske oblasti ter je član večih svetovnih znanstvenih društev. Habilitiral se je za mednarodno pravo na univerzi v Bukovini, nakar je prišel v Ljubljano. Napisal je mnogo znanstvenih razprav iz mednarodno pravnega področja v svetovnih jezikih. Najbolj znana knjiga, ki je upoštevana tudi v svetu in je izšla tudi v angleškem jeziku, je njegovo ogromno delo o državi. Akademik Pitamic se odlikuje kot izreden strokovnjak v diplomaciji, kot vodja uprave, pa tudi kot odlični esejist, kat je dokazal s svojim esejem o Pascalovih mislih.

Metod Dolenc

je predstavnik slovenske pravne zgodovine, katero raziskuje s čudovito marljivostjo. Rodil se je 1875 na Slapu pri Vipavi ter je dalj časa služil kot sodnik in kot knjižničar višjega deželnega sodišča v Gradcu. Napisal je čudovito mnogo razprav iz kriminalistike, pa tudi iz domače pravne zgodovine, ki jo je prav za prav šele on osnoval in dvignil do te stopnje, da je pred leti lahko napisal sintetični pregled slovenske pravne zgodovine. Akademik Dolenc spada med najplodnejše slovenske pravne pisatelje. Za svojo pravno pisateljstvo je bil imenovan za častnega doktorja brnske univerze. Poleg pravnih razprav se je uveljavil tudi v književnosti in je napisal več romanov in tudi več komedij.

Gregor Krek

je pisatelj knjig iz državljanskega in rimskega prava, obenem pa je bil tudi edini vodja slovenske moderne glasbe. Rodil se je leta 1875. v Gradcu kot sin vaučiliškega profesorja, slavista dr. Gregorja Kreka. Bil je tudi imenovan za sodnika stola sedmorice v Zagrebu, nato pa je postal profesor na ljubljanski univerzi. V začetku svoje delovanja se je posvečal prevajanju slovenskih

pesnikov v nemščino. Potem je urejal slovensko glasbeno revijo »Novi akordi« in je znan kot slovenski skladatelj. Širše svetu pa je postal znan po svojih pravno znanstvenih razpravah iz civilnega in rimskega prava, pa tudi o naših zakonih. Sintezo njegovega dela pa tvori učbenik rimskega prava, ki ga piše skupno s prof. dr. Korošcem.

Janko Polec

je prav tako zastopnik pravnih ved v akademiji. Rodil se je v Kamniku ter predava na univerzi zgodovinski razvoj sedanega javnega in zasebnega prava. Ze kot dijak je vodil borbo za slovensko univerzo ter izdal Vseučiliški zbornik, pozneje je pisal v nemškem jeziku ter tudi v slovenskem in je izdal monografijo o Ilirskem kraljestvu. Peča se z zgodovino slovenskega prava. V zadnjem času pa je izdal obširno nemško monografijo o izvoru in značaju svobodnikov.

Rado Kušej

Pravnik, rojen 1875 pri Pliberku. Bil je v sodni službi v Celovcu, pozneje v Crnomlju in Gradcu ter je študiral v Bonnu cerkveno pravo. Bil je sodnik višjega sodišča v Gradcu in za časa plebiscita v Pliberku, kjer je veliko pomagal slovenski narodni straži in generalu Maistru. Zdaj je rektor ljubljanske univerze. Napisal je mnogo razprav iz cerkvenega prava, najvažnejši pa je njegov učbenik cerkvenega prava, ki je našim juristom in teologom temeljna knjiga pravnega študija.

Rihard Zupančič

je profesor za matematiko ter član francoskih matematičnih društev in predsednik komisije za profesorske izpite. Rodil se je 1878 v Ljubljani ter je po dovršenih študijah bil profesor na realni v Pragi in na Dunaju, toda še pred vojno je postal docent na dunajski tehnični šoli. Akademik Zupančič spada med najboljše slovenske matematike, ter so njegova glavna dela napisana iz matematične pedagogike in organizacije matematičnega študija na srednjih in visokih šolah. Ze leta 1912 je imel predavanje na mednarodnem kongresu matematikov na Angleškem. Večino svojih razprav piše v inozemskih matematičnih revijah.

Josip Plemelj

je prav tako matematik ter s tovarišem Zupančičem predstavlja višek slovenske matematike. Prof. Plemelj, ki je bil prvi rektor slovenske univerze, piše večino svojih matematičnih razprav v inozemskih, francoskih in nemških znanstvenih revijah in izdajah raznih tujih znanstvenih akademij ter njegovo ime v svetu bolj slovi kakor morda pri nas.

Jovan Hadži

je Srb iz Temišvara, rojen leta 1884 ter je redni profesor naravoslovja na ljubljanski univerzi. Študiral je v Zagrebu in bil pa študijah na Dunaju dodeljen zagrebskemu muzeju in pozneje vseučilišču, kjer se je že pred vojno habilitiral na šumarski fakulteti. Toda že od začetka slovenske univerze je na njej kot profesor ter predava svojim učencem tudi v slovenščini. Napisal je mnogo strokovnih člankov, ocen in referatov ter tudi popularnih prirodoslovnih knjig. Poleg tega pa še veliko število znanstvenih razprav iz področja eksperimentalne zoologije, zlasti kar se tiče življenja živali ob Jadranskem morju.

Oton Župančič

je največji slovenski pesnik, ki ga je letos ob 60 letnici priznal ves slovenski narod za pravega naslednika Prešernovega pesniškega duha. Ob tem času je bil tudi deležen številnih prevodov v tuje jezike ter tako s Prešernom in Cankarjem pred-

stavlja slovensko umetnost tujemu svetu. Član je mnogih tujih pisateljskih častnih društev, je predsednik slovenskega PEN-kluba in tudi častni član osrednjega PEN-kluba v Londonu. Prav na sedaj odprti razstavi povojne slovenske knjige ga vidimo postavljenega v središču slovenskega pesništva in kot tak je pač najbolj poklican, da slovensko umetnost predstavlja kot prvi član umetnostnega razreda v slovenski akademiji.

Matiya Jama

je slikar lepih pokrajinskih razpoloženj ter njegovo kvaliteto zadosti predstavlja že dejstvo, da je bil od vseh slovenskih umetnikov edino on poklican, da razstavlja letos na mednarodni razstavi v Benetkah. Rodil se je 1872 v Ljubljani, študiral po maturi pravo, toda končal je slikarsko šolo deloma tudi pri Ažbetu. Začel je kot slikar pri ilustriranju Lampelovega Doma in sveta. Spada med ustvaritelje slovenskega modernega slikarstva ter med utemeljitelje tako imenovanega impresionističnega načina slikanja, ki mu je ostal zvest do konca. Z njim je zvezana zmaga slovenske umetnosti na Dunaju in doma ter je poleg Jakopiča mojster slovenske moderne.

Franc Finžgar

pisatelj najpriljubljenejšega slovenskega romana »Pod svobodnim solncem«, splošno igrane narodne igre »Divji lovec«, polnokrvnih novel, kot so »Dekla Ančka«, »Strici« ter najmočnejših naših vojnih povesti in romanov »Prerokovana«, »Kronika gospoda Urbana« in »Boji«, ki pomenijo višek njegove stvariteljske moči. Toda poleg tega je napisal še mnogo ljudskih povesti in socialnih romanov, lepih podob našega vsakega in trškega življenja ter je naš največji epik gorenske pokrajine, ki je v Finžgarju dobila svoj najlepši spomenik. S svojimi romani, ki predstavljajo najboljše slovensko epično blago, je pridrli v svet, in več narodov že bere z navdušenjem njegovo epopejo južnega slovanstva. V akademiji predstavlja slovenske pisatelje.

Jože Plečnik

je brez dvoma ne samo največji slovenski arhitekt, temveč tudi v svetu splošno priznana umetniška avtoriteta v arhitekturi. Kakor ustvarjajo drugi umetniki v besedi ali glasbi in barvi, tako ustvarja Plečnik v liniji in stavbarstvu. Rodil se je 1872 v Ljubljani, obiskoval je obrtno šolo v Gradcu ter akademijo na Dunaju pri Otu Wagnerju, postal profesor umetniške obrtne šole v Pragi in bil tik pred vojno izbran na Dunaju za Wagnerjevega naslednika, toda kot Slovenec ni bil potrjen. Po vojni je postal profesor tehnične fakultete v Ljubljani, kjer deluje na področju arhitekture in dekorativne umetnosti. Plečnikova glavna dela stoji na Dunaju in v Pragi, kjer je pustil najbolj vidne sledove svojega delovanja, saj je znano, da je bil Masarykov osebni arhitekt, ki je prenovil obliče Hradčanov. Poseben pomen pa ima Plečnikovo delo za Ljubljano, kateri zadnja leta posveča vse svoje tvorne moči. Z njim je zvezana vsa nova arhitekturna šola ter tudi vse presnavljanje ljubljanske zunanosti, ki Jo Plečnik tako smotno pretvarja v eno najlepših jugoslovanskih mest.

Rihard Jakopič

slikar. Rojen v Ljubljani, je obenem z Jamo mojster slovenske moderne slikarske umetnosti. Z njim je zvezana prava revolucija v pojmovanju barve, s katero je dosegel najčudovitejše odtenke. Posebno zaslužen za našo umetnostno kulturo je s svojim organizacijskim talentom, kajti iz svoje pobude je ustvaril Slovencem prvi umetnostni razstaveni prostor, po njem imenovani Jakopičev paviljon. Njegovo umetniško silo in pomen pa dobro prikazuje ena najlepših slovenskih knjig, Jakopičev zbornik, s katerim so ocenjene in prikazane najlepše stvaritve njegovega mojstrskega čopiča.

Trboveljski slavčki v bolgarskih Trbovljah

Slovenski pevčki so nesli slovensko pesem po vsej Bolgariji

Pernik, 1. oktobra.

Koncert v Sofiji, v veliki dvorani »Bolgarija«, je nad vse veličastno uspel. Dvorana je bila polna, v znak priznanja so prejeli Slavčki mnogo cvetja in vencev. Posebno veselje med Slavčki je vzbudilo darilo našega poslanika g. Jurišiča, ki je poklonil vsakemu Slavčku zavojček sladkorčkov, pevskemu zboru pa krassen šopek. K uspehu so čestitali slovenskim malim pevcem še: sofijske učiteljice, bolgarsko-jugoslovanska liga, sofijska mladina itd. Med odmorom sta se zglasila g. Sulgai in g. Supančič pri min. g. Jurišiču, ki jima je zagotovil, da je Slavčke s svojimi koncerti izvršil veliko kulturno in politično misijo.

V nedeljo jutraj je vladalo največje zanimanje za sv. mašo, pri kateri so peli Slavčki. Cerkve je bila polna do vrha, prvič je zvenela naša pesem v rim. kat. cerkvi. Navzoči so z največjim zadovoljstvom odhajali od sv. maše in čestitali malim slovenskim pevcom ter jih prosili, da se zopet v kratkem oglasijo v Sofiji. Po maši je bil koncert za mladino v gledališču »Rojal«. Gledališče je bila razprodano. Tisoči otrok so morali oditi. Slavčki so morali obljubiti, da priredijo v turek še en koncert za mladino. Matineja je bila edinstvena. Slavčki so prejeli šopek po vsaki pesmi. Vsaka šola se je brez navodil čutila srečna, da je mogla pokloniti cvetje Slavčkom in jim čestitati k uspehu. Še celo otroci 3 do 4 let so nastopili s kratkimi verzmi in izročili krašne šopke svojim slovenskim kratom. Slavčki so morali še in še dadajati.

Popoldne so pohiteli v carjevo letno rezidenco, kjer se niso mogli načuditi lepoti in ljubeznivosti tamkajšnjih upraviteljev. Slavčki so odšli spat, voditelji pa na uradni banket, ki ga je priredil Prosvetni sojuz, v katerem so veljaveni vsi nastavljeni min. prosvete. Na banketu so bili navzoči vsi spremljevalci, mestni župan, načelnik min. prosvete itd. Navzoče je pozdravil g. Brzobov, predsednik Prosv. sojusa. Za pozdrav se je zahvalil g. Supančič, ki je izjavil, da so Slavčki iznenadeni nad krašnimi sprejemmi, ki jih doživljajo ravno te dni.

V ponedeljek so zamenjali Slavčki svoje gostitelje. Do tega dne so bili gosti III. meščanske šole.

V ponedeljek so pa morali na prošnjo malih Bolgarov zamenjati gostitelje. Nepozabni nam ostanejo v spominu prizori ob slovesu med Slavčki in dosedanjimi malimi gostitelji.

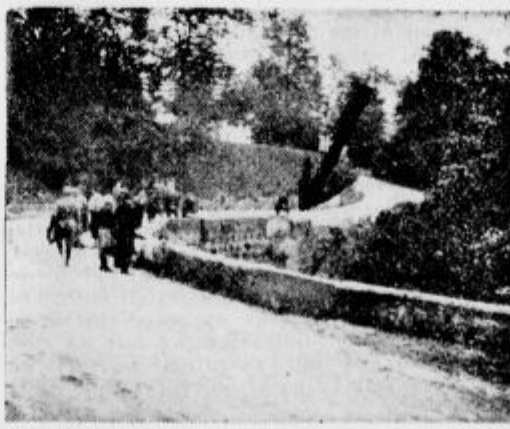
V V. meščanski šoli, kamor so se Slavčki »presečili«, so bili nad vse lepo sprejeti. Tamkajšnji učenci in vsi važnejši fakulteti sofijskega pred-

mestja so jim priredili sprejem, kakršnega niso pričakovali. Učenci so jih pogostili in jim sporočili najlepše pozdrave staršem, bratom in sestram. Z največjo težavo so pohiteli mali pevci pravčasno na kolodvor, da se odpeljejo v Pernik, največji bolgarski rudnik. Tja so jih spremljevali članice pevškega zbora sofijskih učiteljic, ki ne morejo pozabiti gostoljubnosti in ljubeznivosti, s katero smo jih sprejeli v aprilu, ko so koncertirale v Ljubljani, Skofji Loki in Trbovljah.

Pernik, težko so čakali Slavčki, da zagledajo bolgarsko Trbovlje. Sprejeti so bili tako, da ni mogoče popisati. Stari, mladi, žene, možje so solznih oči pozdravili otroke slovenskih rudarjev. Sprejem je bil impozanten že na kolodvoru. Pred

Velika avtomobilska nesreča pri Žirovnici

Avto padel 20 metrov globoko v prepad in se razbil, šofer in spremljevalec pa sta živa

Kranj, 13. oktobra.

V turek zvečer je odpeljal šofer g. Stermeckega Zorman za Viča pri Ljubljani več blaga na tovornem avtomobilu na Jesenice in v Radovljico. Blago je odložil že v turek zvečer, v Ljubljano pa se je vračal v sredo jutraj ob spremstvu svojega tovariša, Med Koroško Belo in Žirovnico je kljub ovinkom menda precej hitro vozil. Ker pa je bila cesta po dežju precej spolzka, mu je na nekem ozkem ovinku spodneslo avto, da je zadel v ob-

ZASLEDUJTE SVETOVNE DOGODKE Z

ORION
RADIO
TIPA 105
5-cevni Super
Din 3.150.-

RADIO r. z. o. z., LJUBLJANA, Miklošičeva 6
RADIOVAL, LJUBLJANA, Dalmatinova 13
JOSIP WIPPLINGER, MARIBOR, Jurčičeva 6

direkcijo rudnika, ko je spregovoril g. inž. Ivanov Slavčkom in ogromni množici ter se spomnil Trbovelj, kjer so bili pred meseci na gostovanju, so vzniknile ogromne manifestacije za harmonično delo med bratskima narodoma. Ni mogel preživeti gostoljubnosti Trboveljske družbe, posebno g. ravn. Biskupskega v Trbovljah. Po odgovoru g. Supančiča v imenu Slavčka je zaigrala rudarska godba obe himni.

Nato so priredili Slavčki brezplačen koncert za rudarsko mladino. Pohitili so na »prigrizke« in na koncert, ki je imel pred razprodano dvorano popoln uspeh. Pa koncertu je bil banket za 110 ljudi. Avtobusi, ki jih je dala na razpolago rudarska direkcija, so ob 12 ponoči pripeljali Slavčke v Sofijo, kjer bodo prebili zadnji dan gostovanja v Bolgariji. V zahvalo bolgarskim oblastem naj navedemo, da so dale Slavčkom brezplačno vožnjo po Bolgariji. Jutri imajo Slavčki koncert za mladino v Sofiji in koncert v radiu za Sofijo, Plovdiv in Varno. Kljub temu, da želijo vsi, naj se gostovanje podaljša, moramo v domovino. 17. t. m. bodo Slavčki peli v Ljubljani.

ZAKON O VOLITVAH

NARODNIH POSLANCEV za 8 din
se dobi v »CIRILOVI« — MARIBOR

»Ti bodi medved, jaz bom pa streljal«

Tako sta se igrala 9 letni Janko Jukič in Milan Garčič, ki je malo mlajši, v vasi Gerovec pri Karlovcu. Janko je vzel očovo lovsko puško ter šel nad medveda. Mali Milan je bil navdušen medved ter se jo po vse stiri plazil proti lovcu ter grozansko godel. Malega »lovca« je pogled na »medveda« tako vznemiril, da je dvignil, kolikor je mogel, lovsko puško, ter sprožil. K sreči ni posebno dobro meril, zato je malega Milana le obstrlel. Milan je vendar le hudo poškodovan ter je njegovo življenje v nevarnosti. Ko bi bil Janko bolje meril, bi ga bil ubil.

cestno škarko. Silen sunek je škarko razbil, prednja kolesa, ki so zadela vanjo, pa so se že takrat snela in obležala na cesti, avtomobil je zgrmel po strmini navzdol več kakor 20 m. Med potjo se je avtomobil večkrat zakotalil, pri tem je padel iz njega šoferjev spremljevalec, ki je zletel kakih 10 m stran v grmovje in po izredno srečnem naključju ostal popolnoma nepoškodovan.

Avtomobil je obstal v jarku in je seveda popolnoma razbit. Najmanj poškodovana je kabina, vendar se je šofer pri kotljanju avtomobila hudo potolkel. Po obrazu je ves razbit, razen tega ima hud udarec pod rebri, poškodbe po nogah in tudi notranje poškodbe. Kljub tako hudim poškodbam je še ohranil toliko prisebnosti, da se je sam izkopal iz razbitega avtomobila in nato nezavesten oblezel poleg njega.

Na kraju nesreče se je takoj zbralo precej ljudi, ki so mislili, da je nesrečni šofer prav gotovo mrtev. Bil je res ves krvav in oblit z oljem od razbitega stroja. Ponesrečenca so odnesli na cesto in ga odpeljali s potniškim avtomobilom do bližnjega zdravnika, ki mu je nudil prvo pomoč, nato pa je odredil prevoz v ljubljansko bolnišnico. Čeprav ima šofer Zorman hude poškodbe, vendar je upanje, da bo ostal živ, tako da ta nesreča ne bo zahtevala človeških žrtev.

Obšutno škodo pa trpi lastnik avtomobila g. Stermečki za Viča, ker je bil avtomobil skoraj nov in je izdal zanj kakih 120.000 din. Avtomobil je znamke Mercedes Diesel.

Seja ljubljanskega občinskega sveta

Ljubljana, 13. oktobra.

Danes se je pričela po počitnični redni seja ljubljanskega občinskega sveta. Vodil jo je župan dr. Adlešič, v imenu banske uprave pa ji je prisostvoval inšpektor dr. Guštin. Župan je najprej pozdravil in nato zaprisegel nove občinske svetnike, ki so bili imenovani namesto odstopivših. To so gg. Franc Dovč, Franc Jemec, Filip Logar, dr. Anton Milavec in Julij Slapsak.

Nato je imel mestni župan dr. Juro Adlešič svoj predsetveni govor, v katerem je dal obširno poročilo o občinskih zadevah. Naglasil je, da je Ljubljana 6. septembra slovesno proslavila rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II., za kar je dobil toplo zahvalo z dvora. G. župan je nadalje poročal, da je dobil od odbora Jugoslovanskega kulturnega vrta v Ameriki lepo zahvalno pismo za udeležbo pri slavnosti v Clevelandu ter za darila, ki jih je Ljubljana poslala ameriškim Slovincem. Ameriški Slovenci izražajo željo, da bodo odsele nastopile boljše medsebojne zveze med slovenskimi izseljenci in materinsko državo ter Ljubljano — prestolnico Slovenije.

Dne 12. septembra je ministrski svet sprejel uredbo Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani ter so jo imenovani prvi člani. V lasti te akademije pa že preide zasebna knjižnica pok. prof. Adolfa Robida, ki je zbral okoli 6000 knjig, revij in časopisov. To knjižnico sta kupili za 125 tisoč dinarjev banska uprava in Hranilnica dravske banovine, ki sta prispevali vsaka en tretjino, ostalo tretjino pa sta plačali mestna občina in Mestna hranilnica Ljubljane.

Dne 24. septembra so se župani slovenskih avtonomnih mest Maribora, Celja, Ptuja in Ljubljane sestali v Ljubljani ter so skupno z direktorji uradov obravnavali najvažnejše aktualne komunalne zadeve slovenskih mest. Potrebno je namreč, da se skupnost slovenskih mest poživijo. V okviru Zveze mest se ustanovi podzveza Ljubljane, Maribora, Celja in Ptuja. Ta podzveza bo enotno zahtevala v Zvezi mest poživitev in reorganizacijo njenega poslovanja. Vsa štiri mesta bodo enotno in skupno izdelovala vse statute, službene pragmatike in delavske dogovore, mesto Ljubljana pa bo izdelalo vzoren statut in pragmatiko. Dalje je bila razprava o požarno-policijski službi, o banovinskem skladu, o prenesenem delokrogu in o velikih bremenih, ki jih nalagajo druge oblasti na mesta. Župani slovenskih mest so sklenili, da se proslava 20. letnice Jugoslavije proslavi na dan 1. decembra na najbolj svečan in enoten način. Župan je nato imenoval poseben odbor za to proslavo, katerega člani so občinski svetniki: polk. Viktor Andrejka, prof. Silvo Kranjc, Avgust Novak in insp. Josip Wester, katerim bodo dodeljeni še predsedstveni tajnik, tiskovni referent in zastopnik tehničnega oddelka.

Napredovala so tudi javna dela. Naglo napredujejo dela pri mrliški veži. Dovošen je bil tramvaj do pokopališča pri Sv. Križu in pričela se je obnavljati dolenska tramvajska proga. Letos bo dovršeno zavetišče v Trnovem, razpisana pa so tudi dela za delavsko stanovanjsko kolonijo za Bežigradom in v kratkem bodo razpisana dela za novo poslopje za meščansko šolo na Viču. Nadaljujejo se tudi regulacijska dela na ljubljanskem Gradu. Letos so bila dovršena velika cestna dela. Tlakovan je Novi trg, del Meteljkove ulice in Ulice ob Taboru. Razširjena je bila tudi Wolfova ulica.

Mestna občina je naročila za reševalno postajo nov reševalni avto, ki je veljal 133.500 din. Dalje se je župan spomnil uglednih pokojnih meščanov, ki so umrli od zadnje občinske seje. Tako se je spomnil g. Ilije Predoviča, bivšega občinskega svetnika dr. Josipa Klepa, mestnega uradnika Franca Kramarja in ljubljanskega meščana, železniškega uradnika Jožefa Drenovca. Posebno toplo se je spomnil pokojnega pisatelja, ravnatelja uršulinske gimnazije msgr. dr. Josipa Debeveca. — Vsem je občinski svet zaklical »Slava!«

Poročilo finančnega odbora

je podal prof. Dermastia. Poročal je najprej o prevzemu poslopija Mestne ženske realne gimnazije po banovini. Navedel je, da je samo v zadnjih 20 letih mestna občina žrtvovala za vzdrževanje tega zavoda nad 30 milijonov, čeprav je bila dolžnost države, da vzdržuje žensko gimnazijo v Ljubljani. V zadnjem času zahteva banska uprava, da ji občina prepusti ta poslopje, kar je ulemeljalo tudi z Gorupovo ustanovo, ki pa je matenkosna. Banovina pa grozi, da bo opustila vadnico, s čimer bi štirje razredi ljudske šole padli zopet na breme mestne občine.

Mestna občina predlaga, naj bi mestna občina odstopila banovini licejsko poslopje proti plačilu 2 milijonov din s plačilom 5% obresti za nazaj ter pod istimi pogoji, kakor je banovina svoji čas mestni občini odstopila Auerspergovo palačo. Znesek za to poslopje je malenkosten, toda občina zahteva tudi, naj država sprejme v svojo službo vse osebe, ki se nima dvajset službenih let. To pa je mogoče le s posebnim zakonom in z odobrenjem državne kontrole. Banovina ima že sedaj 4 učne sobe na liceju v najemu in banska uprava ponuja 50.000 din najemnine s souporabo telovadnice in risalnice. Predlog odbora je, naj se določijo v tem smislu pogoji banski upravi, kar je občinski svet soglasno sprejel.

Za gradnjo meščanske šole na Viču je občinski svet na predlog finančnega odbora odobril znesek 800.000 din, ki je bil prihranjen pri prenosu smodnišnice, iz izrednega proračuna pa še 236.000 din. Ta znesek bo zadostoval za surovo zgradbo, za notranjo opremo pa bo treba še posebej najti posojilo 3 milijonov din. Poslopje bo imelo tudi zavetišče proti zračnim napadom. Predlog odbora za najetje tega posojila je bil soglasno sprejet.

Občina je nedavno kupila Kollmanov gradič z 32.000 m² ozemlja pod Rožnikom za znesek 1.932.000 din. Vsako leto bo plačala obrok sto tisoč dinarjev s 5% obrestmi. Uporaba tega posestva bodo določili tehnični oddelki. Najbrž se preseli tja mestna vrtinaria. Sprejeto.

Dolenjska proga je bila nujno potrebna popravila. Na predlog odbora je bilo sprejeto, da se porabi za kanalizacijska dela na Dolenjski cesti znesek 215.000 din, za makadamiziranje Karlovške in Dolenjske ceste pa znesek 403.000 din. 200.000 din bo iz rednega proračuna, 419.000 pa iz dohodkov prejšnjih let.

Na predlog odbora so bila ljubljanska lovišča, ki merijo skupno 6685 ha, razdeljena na tri lovišča, in sicer na desni ter levi breg Ljubljanice ter na Ljubljansko polje. Vsako lovišče bo merilo okrog 2000 ha. Iz lovišča pa so izvzeti Rožnik, Tivolski vrh in Tivoli.

Pri regulaciji Ljubljane je mestna občina prihranila od proračunskih zneskov 1.609.000 din. Terenska sekcija je predlagala, naj se izvršijo s tem denarjem gradbena dela za novo stalno zavodnico na Ljubljani pri Sv. Petru. Ta dela bi veljala po proračunu 1.858.000 din, možen pa je

prihranek, tako da bi prvi znesek zadoščal, če ne bi ostali čimtelji pri regulaciji Ljubljane hoteli prispevati, naj bi morebitni primanjkljaj pokrila mestna občina. Sprejeto.

Občinski svet je nadalje odobril nakup treh avtomobilov, ki jih je kupil gasilski urad od maloželezniške družbe. Poklicni gasilci so te avtomobile predelali in enega oddali prostovoljni gasilski četi na Viču. Za izpopolnitev ostalih avtomobilov pa znaša še znesek 32.000 din, katere pa je občinski svet odobril ter jih bo občina krila iz 5% prihranka.

Sledila so številna poročila o raznih znamenjavah in prodajah sveta. Sprejeto je bilo soglasno, kakor vsi prejšnji predlogi: za otvoritev Rokove poti v Dravljah odkupi mestna občina od posestnikov Izidorja Florjanciča in Franca Kanca potrebni svet v vrednosti 3500 din. Za regulacijo Ceste na Brdo bo mestna občina posestniku Antonu Križniku utrdila za 2600 din temelje njegove hiše, ta pa bo odstopil potrebni svet. Za regulacijo Vodnikov ceste bo Anton Pogačnik odstopil 120 m² sveta, občina pa mu bo napravila vodovod in elektriko, kar bo veljalo 7.400 din. Za regulacijo Vodovodne ceste bo Ana Suhadolnikova odstopila 1044 m² sveta, mestna občina pa ji bo dala za to 1360 m² sveta. Za regulacijo Sveteeve ulice bo mestna občina kupila od Ivana Rojine 1100 m² sveta po 25 din ter bo plačala 27.800 din. Za razširitev Gradnove nabrežja bo mestna občina kupila od Ane Stojkovičeve 112 m² sveta po 200 din ter bo zgradila 32 m dolgo ograjo, kar bo skupno veljalo 29.000 din. Za regulacijo Karlovške ceste bo Lazarini Gerta odstopila 204 m² po 50 din. Za regulacijo Emonske ceste ob Askerčevi ulici bo Ivan Jelačin odstopil 234 m² vrta po 80 din. Za regulacijo Gradu je bilo odobrenih 45.000 din. Potrebni svet je pa odkupljen od dr. Trtnika, in sicer 738 m² po 10 din. Občina odkupi avtovitno pravico od Marije Požlepove v Linhartovi ulici za 11.000 din. Za razširitev ulice Ob Ljubljani bo dala mestna občina 25.000 din. Za zgraditev mostu, ki bo vodil iz Streliške ulice čez Gruberjev prekop na Hradeckega cesto, bo ustanovljen poseben sklad, ki šteje že sedaj 71.000 din. Most pa bo veljal 319.000 din. Izražena je bila želja, naj se most čimprej zgradi.

Sklenjeno je bilo, da se ustanovi fond za postavitev malih stanovanj in za gradnjo trnoškega zavetišča. Ta fond bo predvsem vseboval prihranke socialnega urada.

Mestna občina namerava zgraditi več javnih stranišč v Ljubljani, tako pred kolodvorom s tramvajsko čakalnico, ob vhodu v Tivoliju in pred pokopališčem sv. Križa. Za stranišče in čakalnico pred kolodvorom je že odobrenih 125.000 din, ostanek pa bo občina krila iz raznih rezerv.

Občinski svet je dalje odobril znesek 4000 din za napravo okvirov k dvema Tratinikovima slikama, ki jih je občina od umetnika odkupila.

Poročevalec finančnega sveta je nadalje poročal o raznih zasebnih zadevah in prošnjah, odnosno ugovorih posameznikov. Mestni svet je soglasno zavrnil vse ugovore, podane proti predpisu davka na vozila, le škofskemu ordinariatu je mestni svet na predlog ob. svet. Musarja ugodil, da se vozila ordinariata oproste tega davka. Zavrnjeni so bili dalje vsi ugovori proti predpisu raznih mestnih davščin kakor tudi pristankarjine. Ugodeno je bilo le prošnji Jeleniča Jerneja, ki rabi avto iz Zagreba. Predpisana pasja taksa je bila pri šestih lastnikih potrjena, ker ni smatrati njih pse za pse — čuvaje.

Mnogim, v mestnih hišah stanujočim strankam je mestni svet odpisal razne zaostale najemnine, kateri odpisi znašajo okoli 20.000 din. Tovarni Vojnovič & Cie., topniškemu arzenalu, intendantskemu skladišču in 40. pešpolku je bila odpisana večja poraba vode. Filharmonični družbi pa je bila le polovica vode odpisana. Odpisani so bili dalje neizterljivi zaostanki za prevoze z reševalnim avtom. Splošni maloželezniški družbi je bila odpisana uvozina, predpisana za razno uvoženo blago. Odpisane so bile nato še druge takse.

Poročila gradbenega odbora

Poročevalec gradbenega odbora, mest. svet. dr. Stele je za tem podal razna poročila. Sprejet je bil predlog za spremembo pravilnika o gradbenih taksah. Mest. svet. dr. Joža Bohinjec je k tem spremembam pristavil nekatere pristavke, nanašajoče se na socialno-sibkejšje sloje. V debato sta posegla še mest. svet. arh. Tomažič in univ. prof. dr. Hrovat.

Mestni svet je nato brez debate ugodil 19 posestnikom za parcelacijo večjih stavbnih in zemljiških kompleksov. Na predlog poročevalca mest. svet. Hrovata je nato plenum sprejel pravilnik tehničnega odbora mestnega sveta ljubljanskega.

»Zalec« in »Navje«

Poročevalec kulturnega odbora, mest. svet. Rudolf Andrejka je nato poročal o imenovanju nove mrliške veže pri Sv. Križu. Predlagal je, da se naj imenuje mrliška veža »Zalec«.

Mestni svet, insp. Wester je k temu predlogu pripomnil, da je on že v tisku sprožil dvojce imen za mrliško vežo. On je bil za to, da bi se ta veža imenovala »Navje«, ki izvira iz staroslovanskega izraza »navje«, kar pomeni mrliča in »Navje« naj bi pomenilo grobišče. Obveljalo pa je sedaj ime »Zalec«, ki je tudi staroslovanskega izvora in pomeni prostor, kjer so pokopani umrli. Sam pa sedaj predlaga, da bi se gaj na starem pokopališču pri Sv. Križu imenoval »Navje«.

Mestni svet je sprejel predlog kulturnega odbora za »Zalec«.

Poročilo trošarinskega odbora

Mest. svet. prof. Dermastia je nato podal poročila trošarinskega odbora. Najprej je omenil, da zahteva finančno ministrstvo izenačenje ljubljanske občinske trošarine na rožine, smokve in slive z zagrebško. Poročal je dalje o raznih ugovorih, ki so jih podali gostilničarji proti predpisu davšnine na potrošnjo za letos. Vsi ugovori gostilničarjev so bili zavrnjeni. Prav tako so bili zavrnjeni ugovori kino-podjetij proti kazenski odločbi zaradi tihotapstva filmov.

Mestni svet je nato brez nadaljnje debate zavrnil mnoge pritožbe zaradi kazni v pogledu tihotapstva mesa, vina in drugih trošarin podvrženih predmetov. Poročevalec je med drugim omenil in predlagal, da se zavrne pritožba mersarskega mojstra Alojzija Rojca. Ta je bil kaznovan zaradi tihotapstva prasičevega mesa na 7200 din.

Personalni pravni odbor

Mest. svet. g. Novak je predlagal, da je bilo do 15 oseb sprejetih v domovinsko zvezo mesta Ljubljane, dvema prositeljema je bilo

dano zagotovilo sprejema v domovinsko zvezo, neki prosilec pa je bil odklonjen. Poročal je nato o splošnem statutu glede asanacijskega odbora, ki se ima ustanoviti in katerega naloga je, izvršiti v priključenih občinah popolno sanacijo.

Načelnik personalnega odbora g. Avgust Novak je nato prečital predlog svojega odbora za sestavo skoraj vseh odborov občinskega sveta. Odbori so bistveno sestavljeni prav tako, kakor prej, spremembe se nanašajo le na spremembo v sestavi občinskega sveta samega. Predlog g. Novaka je bil soglasno in brez ugovora sprejet. — Podžupan dr. Ravnihar je prečital še nekaj predlogov in jih odkazal odsekom.

Sledila je tajna seja, ki je obravnavala le manjša osebna vprašanja. Seja je bila zaključena ob 10 zvečer.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Počastimo rajne z dobrimi deli!

Poziv ljubljanskega župana za Vse svete in Verne duše

Ljubljana, 13. oktobra.

Ljubljanski občani! Blížnji Vsi sveti in Verne duše nas opominjajo, da se spomnimo svojih rajnih z molitvijo in z obiskom grobov. Kakor vsako leto, bo tudi letos vsa Ljubljana rada hitela obiskat pokopne in jim prižgala sveče na okrašenih grobovih. Upravičeno se ponašamo, da ima Ljubljana zares bogato okrašeno pokopališče in da z velikimi žrtvami za sveče in cvetje izkazuje čast mrtvim.

Zadnje cvetje in v ostri sapi palopalojoči plamenčki tisočev sveč na grobovih pa o praznikih mrtvih naznanjajo tudi bližnjo zimo in z njo zlasti revnejšemu prebivalstvu tudi prihod težkih skrbi. Zrtvujmo vsaj del za pokopališča namenjenega razkošja našim revežem, da jim olajšamo tegobe zime!

Za sto in stolisooe cvetja usahne in ovne na pokopališčih brez haska in koristi, po vsem mestu pa tisoči trpe pomanjkanje. Mestna občina ljubljanska nima dovolj sredstev za odpravo vse brezposelnosti in nima dosti zaslužka ter kruha, da bi nasitila vse revne. Precej ljubljancev prostovoljno prispeva manjše zneske v mestni socialni sklad za brezposelne, ki so nam lani napravili toliko lepih poti in sprehaljšev v veselje tujev in domačinov, zlasti pa v korist zdravju mladine. Poleg visokih proračunskih vsot je zbrana še vedno premajhna vsota za zimsko pomoč, zato vas pa vabim in prosim, da

počastite svoje drage rajne z dobrimi deli

Nad sto let je Ljubljana zbirala odkupnine ob godovih, rojstnih dnevih in ob vsakem Novem letu, prav tako pa tudi ob pogrebi, da je s temi odkupninami pomagala mestnim revežem.

V mestnem zavetišču za onemogle spletajo stare žene in starčki vence, da z njimi okrasijo grobove svojih dragih. Članice in člani v Vrhovnem socialnem svetu mesta Ljubljane združenih

1 Novo poslopje meščanske šole na Viču prične mestna občina graditi prav v kratkem, ker so dela že razpisana in bo razpis objavljen v sobotnem »Službenem listu«. Proračunska vsota za razpisana težakša, zidarska, železobetonska, tesarska in kleparska dela znaša 2.200.000 din, vsi stroški za novo poslopje so pa preračunani na piclih 4 milijone dinarjev.

SVEŽE ŠČUKE

po 12 din kg — prodaja danes

»RIBA«, J. Ogrinc, Pogačarjev trg

1 Razkrinkan vlom v tovarno. Mergenthalerjevo tovarno v Mostah imajo vlomilci zelo na piki. Večkrat je bilo že kaj pokradenega, ali pa vlomljeno. Dne 24. septembra je bilo ponovno vlomljeno v to tovarno. Takrat še neznani vlomilci so odnesli kromiranih koč v vrednosti okoli 4000 din. Tatovi so te koč prodajali pri raznih strankah in tudi sami izdelovali vrhne dele čevljev, ki so jih prodajali pri raznih čevljarjih, seveda globoko pod ceno. Policija je prišla na sled tej kupčiji in je kot glavnega vlomilca aretirala znanega tatu Viktorja Bana, poleg njega pa je aretirala še pet čevljarjev in neko žensko, ki so pomagali razpečavati usnje.

1 Františkanska prosveta M. O. v Ljubljani uprizori v nedeljo 16. t. m. ob 8 zvečer igro s petjem in godbo v 5 dejanjih »Deseti brate«, po Jurčiču dramatičiral Fran Govekar. Igra je v režiji Milana Skrbinkša. Pri predstavi in med odmorji igra lastni šramel kvartet. — Vstopnice v predprodaji pri »Pax et bonum« v františkanski pasaji. Člani imajo popust.

1 Jutri pride Františka Gaal. Zaradi velikega zanimanja za film »Domovina« je premiera že težko pričakovane Františke Gaal filma »Pomladanska parada« (Marika) prestavljena na jutri. Zanimanje za ta film pa je v Ljubljani že danes izredno veliko, kajti kino Union sprejema že danes telefonska in osebna naročila vstopnic množestvilnih ljudi, ki hočejo Františko Gaal po dolgem času zopet enkrat videti. »Pomladanska parada« je bil zadnji film priljubljene igralke, preden je odšla v Ameriko, je torej zadnji njen evropski film in obenem brez pretiravanja povedano njena najboljša komedija. Hans Moser, Adele Sandrock, Theo Lingner, Fritz Imhof, Tibor Halmay in mladi Wolf-Albach-Ketty v vlogi zaljubljenega muzikalnega korporala pehotnega polka št. 4 so njeni izvrstni partnerji v tem filmu. Ljubljana bo nedvomno veseli film Františke Gaal »Pomladanska parada« sprejela jutri z največjim navdušenjem in množestvilnim posetom.

1 Koridor na Dolenjski cesti. Sedaj, ko se zopet lotimo govori o koridorjih, to je poljskem, o novem češkem s Češke na Slovaško itd., se moramo na Dolenjski cesti pobahati, da imamo tudi mi svoj koridor. Dolenjska cesta je sedaj taka, kakor da bi jo ves teden obstrlevali topovi, tam so izkopani prvi strelski jarki in ljudje, ki morajo hoditi po tej cesti, hodijo kakor po razvalinah. Zelo prav je prišel prebivalec ozek koridor, ki edini ni razdrt. Hiša, v kateri je Babičeva trgovina, stoji namreč popolnoma ločeno od sosednje hiše, kjer je gostilna pri Ribiču, med obema pa le komaj dva metra ozek pas cestišča.

Tuje konje so odvedli v Italijo in jih prodali

Ljubljana 13. oktobra.

Pred dnevi je prišel posestnik Matevž Milavec iz Maribora v Cerklino, kjer je kupil par lepih konj, vrednih nad 10.000 din. Prosil je nekoga 23 letnega Franca Urbasa iz Ivanjega sela, naj mu te konje proti nagradi prižene v Maribor. Urbas pa je sklenil, da konj ne bo izročil pravemu lastniku, temveč da jih bo drago prodal tihotapcem, ki jih bodo že dražje prodali v Italijo. Na cesti je izročil konje 56 letnemu mešetarju Francetu Urbasu, ki ima prav tako ime, ni pa nič z njim v sorodstvu. Ta Urbas je doma iz Logatca. S še drugimi tihotapci so se dogovorili, da si bodo razdelili kupnino. Urbas je nato odšel v ljubljansko bolnišnico, kjer se je zdravil za kilo. Po 14 dnevih ga je v bolnišnici končno našel oguljufani Milavec, ki je zahteval konje ali denar. Mlajši Urbas se je izgovarjal, da je konje izročil nekomu, ki se je izdal za Miklavčevega zaupnika in je konje odgnal naprej proti Mariboru, ker je Urbas sam moral v bolnišnico. Milavec je stvar ovdal policiji, ki je izsledila oba Franca Urbasa in še nekaj sokrivcev.

Zanimivo je, da je bil mlajši Urbas sam ogoljufan, ker so se tihotapci ob vrnitvi iz Italije izgovarjali, da so jim vse denar zaplenili italijanski karabinjerji in fašisti, kar pa ni bilo res. Mlajšega Urbasa so potlačili s 1000 din. Ljubljanska policija je začasno izpustila mlajšega Urbasa, ker ni sumljiv bega, vse druge pa je izročila v sodne zapore.

dobrodelnih organizacij in človekoljubnih društev vam ponudijo te vence, da se z dobrimi deli odkupite prevelikega razkošja na pokopališčih. Za vsako odkupnino dobite viden znak hvalečnosti mestnih revežev in sicer za 20 din majhen venček s trakom, za 100 din pa velik venec s trakom v barvah mesta Ljubljane.

Tudi s svečami na grobovih lahko pokažete svoje dobro srce za trpeče sosedane. Mestni socialni urad vam hkrati z venci ponudi sveče v mestnih belo-zelenih barvah, da jih o prazniku mrtvih prižgete na pokopališčih. Vsaka sveča bo pričala, da ste za mestne reveže darovali 5 din. Te sveče bodo omogočile, da tudi revnejši sloji lahko svoje rajne počaste z dobrimi deli.

Sorodniki ljubljancev pa počivajo tudi po tujih pokopališčih in celo po daljnih deželah na bojnih poljanah, kjer jim nikdo ne prižga sveče. Venci in sveče v ljubljanskih barvah naj povsod opozarjajo na grobove ljubljancev, na naših pokopališčih pa okrasimo grobove vojnih žrtev z belo-zelenimi svečami in venci v dobrodelne namene.

Ze te dni vas zastopnice in zastopniki Vrhovnega socialnega sveta naprosijo za darilo za zimsko pomoč, a pred Vsemi sveti dobite darovani vsoti ustrezajoče število vencev ali sveč.

Kakor se je Ljubljana doslej ponašala s svojim razkošjem na pokopališčih, tako se bodo letos na svoj praznik duše umrlih radovali dobrih src svojcev. Reveži bodo molili za pokoj naših rajnih, druga mesta in dežele se bodo pa s pohvalo ozirale na naše mesto in občudovale zlato srce Ljubljane.

Počastimo naše rajne z dobrimi deli!

Župan mesta Ljubljane:

dr. Juro Adlešič, l. r.

Gledališče

Drama

Petek, 14. okt. ob 15: »Ženitev«. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

Sobota, 15. oktobra: »Žena na Niskavuorijuz. Red A.

Opera

Petek, 14. okt.: »Kapljičice za ljubezen«. Premiera. Premierski abonma. Gostovanje tenorista Christy Solarija.

Sobota, 15. okt.: »Trubadur«. Gostovanje ga. Ljubice Karene. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Nedelja, 16. okt. ob 15: »Grofica Marica«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ob 20: »Kapljičice za ljubezen«. Izven. Gostovanje tenorista Christy Solarija.

Cerkveni vestnik

Karmel na Selu. V soboto na praznik sv. Terzije Velike, bo v karmeličanski cerkvi na Selu pri Ljubljani ves dan izpostavljeno Najsvetejše. Ob 6 je slovesna sv. maša. Nato tihe svete maše ob: 7, 8, 9, 10 in 11. Popoldne ob 5 govor, pete litanije in blagoslov. Pridite, molimo!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kurl, Gospodarska c. 4 in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Celje

c Škof dr. Gregorij Rožman v Celju. Včeraj zjutraj se je pripeljal z jutranjim osebnim vlakom iz Ljubljane ljubljanski škof g. dr. Gregorij Rožman, da prisostvuje sestanku »Unio cleri catholici«. Mariborskega škofa, ki je te dni v Rimu, je zastopal stolni kanonik g. dr. Ivan Zagar. Sestanka se je udeležilo veliko številnih duhovnikov iz ljubljanske in lavantinske škofije. Ob 9 dopoldne je bila v kapelici Presv. Srca Jezusovega priče šolskih sestrah sv. maša, ki jo je ob asistenci gg. prof. Kardinarja in dr. Rudolfa Hanželiča in drugih gospodov opravil škof g. dr. Gregorij Rožman. Po sv. maši je bilo v dvorani Slomskega doma sestanek »Unio cleri«. Vodil ga je predsednik univ. prof. dr. Ehrlich iz Ljubljane, prisostvoval pa je sestanku tudi g. škof, ki je imel na duhovnike lep nagovor, v katerem jih je spodbujal za misijonsko delo. V imenu mariborskega vladike je nato govoril kanonik g. dr. Ivan Zagar. Sledila so predavanja. Popoldne ob 2 je bila katecheza za meščansko šolo. Mladini je govoril mestni vikar g. Babšek Franc.

Naši trgovinski odnosi s Francijo

Dne 10. oktobra je bila v kmetijskem ministru pod predsedstvom pomočnika ministra g. Novakoviča konferenca glede osonovanja francosko-jugoslovanske kmetijske zbornice v Belgradu. Te konferenci je prisostvoval tudi trgovinski ataše francoskega poslanstva v Belgradu ter zastopniki vseh kmetijskih zbornic v naši državi.

Do zamisljivosti ustanovitve tako zbornice, je prišlo zaradi tega, ker je bila v Parizu ustanovljena tudi taka zbornica, ki že dalj časa posluje (s kakšnim uspehom? — op. uredništva). Pri nas naj bi taka zbornica začela poslovati s 1. januarjem 1939.

Z ozirom na sedanje stanje trgovinskih odnosov s Francijo, posebno v kmetijskem sektorju, bi lahko imela zbornica veliko dela; koliko bo pa pri sedanjih miselnosti francoske carinske in trgovinske politike imela uspeha, je vprašanje, katerega sama ne bo mogla rešiti, ker spada to na širšo podlago vsega našega trgovinskega razmerja s Francijo. V naslednjem objavljamo članek o dosedanjih trgovinskih odnosih s Francijo in možnostih za bodoče.

Francija predstavlja zemljepisno in tudi politično strnjeno sistem. Njeni življenjski interesi ne preokljujejo okvira neposrednih sosedov, razen politične ekspanzije, ki gre v kolonije. V Podonavju je njena ekspanzija doživela popoln neuspeh in jo moremo smatrati za zaključeno. Ta položaj Francije se jasno odraža tudi v njeni zunanji trgovini.

Francoski trgovinski izvoz se naravnava skoraj izključno k neposrednim sosedom: Belgiji, Nizozemski, Švici, Nemčiji, Angliji, Italiji, Španiji in Severni Ameriki. Isto je glede uvoza, kjer so edino Združene ameriške države mogle osvojiti izvestno mesto kot dobavitelj bombaža, mineralnega olja in kovin.

Francoska trgovina uporablja torej najkrajšo pot. Zunanja trgovina Francije se deli takole na posamezne države:

(Prve številke pomenijo delež pri uvozu, druge pri izvozu.)

Francoske kolonije v Afriki	26.0%	30.1%
Alžir	11.2%	17.4%
Maroko	2.3%	2.5%
Tunis	2.1%	4.0%
Evropske sosedne	25.9%	38.8%
Belgija, Švica, Nizozemska	11.0%	21.2%
Nemčija	7.0%	4.3%
Anglija	7.1%	12.4%
Italija	0.8%	0.9%
Prekomorske države:	36.9%	19.7%
Amerika	19.9%	12.9%
Azija	13.6%	6.3%
Avstralija	3.4%	0.5%

Francoski uvoz znaša l. 1936. 901.6 milj. dol., izvoz pa 548.6 milj. dol. in je za Anglijo in Nemčijo tretja največja v Evropi. Naš delež na francoskem uvozu in izvozu je naravnost malenkosten. Za Francijo pomeni naš izvoz l. 1935. n. pr. samo 0.12% njenega uvoza.

Celo za našo strukturo uvoz in izvoz Francije ne pomeni mnogo.

Naš izvoz v Francijo je znašal v odstotkih od našega izvoza: l. 1931. 4%, l. 1933. 2.2%, l. 1935. 1.56%, l. 1936. 1.97%, l. 1937. 5.41%, l. 1938. 1.61% (prva polovica).

Uvoz pa: l. 1931. 4.39%, l. 1933. 4.19%, l. 1935. 4.35%, l. 1936. 2.49%, l. 1937. 1.74%, l. 1938. 2.58% (prva polovica).

Absolutno je znašal naš izvoz l. 1936. 86 milj. din. l. 1937. 339 milj. din.; uvoz pa l. 1936. 101 milj. din. l. 1937. 91 milj. din. Vzrok našega izredno povečanega izvoza l. 1937. je izvoz pšenice za 249 milj. din.

Ako smo karakterizirali tako splošen trgovinski politični položaj Francije, je pa za nas posebno važno vprašanje trgovinske agrarne produkcije.

Francija je po svojem bistvu in svoji strukturi agrarna država, ki svoje potrebe pretežno krije z lastno produkcijo in na nekaterih področjih tudi izvažajo. Od pridobitno zaposlenih prebivalstva je v poljedelstvu 35.7%. Francija je v agrarnem oziru skoro popolnoma avtarkična, ki za to avtarkijo tudi zadostno skrbi in je prva uvedla sistem kontingentiranja uvoza agrarnih produktov.

Francoski uvoz pšenice

Domača produkcija pšenice v Franciji znaša l. 1937. 69 milj. stotov. Največja je bila l. 1931, ko je znašala 98 milj. st. Cisti uvoz pšenice je znašal l. 1937. 4.3 milj. st. ali 6%. L. 1935 pa je imela čisti izvozni presežek nad 1. milj. st., kar je istotoliko, kot znaša naš povprečni izvoz pšenice.

Francoski uvoz pšenice je bil l. 1936 največji in je znašal 2,096.000 st. Pri tem pa je krila skoro polovico z uvozom iz Alžira, za tem je dobavljala iz Kanade, Maroka in Tunisa. Iz naše države l. 1936 nič, l. 1937 pa 1.431 milj. st. (l. 1937 smo imeli rekorden izvoz, vsega skupaj 3.18 milj. st.; od tega je vzela Nemčija 1.56, za njo pa največ Francija).

Drug velik uvozni predmet Francije je vino. Na tem polju je Francija največji uvoznik, čeprav obenem tudi največji producent na svetu. Seveda pa istočasno tudi velike množine izvažajo. Ves svoj uvoz, od približno 10. milj. hl pa krije z uvozom iz Alžira.

Mislím, da je prilično jasno, da za Francijo naša vina ne prihajajo v poštev.

Govedo

Goveda uvažja Francija v primeri z domačo produkcijo, oziroma zakolom, zelo malo: l. 1936

n. pr. 16.000 komadov. Od našega izvoza — n. pr. l. 1937 37.000 volov itd. — ni šlo ničesar v Francijo.

Svinje

Istotako je brezpomemben uvoz svinj. L. 1937 je uvozila 16.000 komadov svinj. Naš izvoz tega leta je znašal 300.000 svinj. Seveda zopet nič v Francijo. Napram domačemu zakolu od okoli 10 milj. svinj je uvoz seveda čisto brezpomemben.

Isto je tudi glede govejega mesa, prašičevega mesa, bejkonov, šunk, kozjega in ovčjega mesa, kokoši gosi itd. ne moremo nič izvoziti.

Minimalen je uvoz masla, odnosno dosega v zadnjih treh letih samo znaten izvozni presežek. V kolikor uvažja, krije potrebe pretežno z uvozom iz Danske in Nizozemske in nekoliko iz Poljske. Na naš izvoz tudi na tem polju ni mogoče misliti: 1. ker masla za izvoz sploh nimamo, 2. tudi če bi imeli odvisno produkcijo masla, se po kakovosti ne moremo meriti z Dansko in 3. naše cene so daleč nad cenami danskega izvoznega masla.

Tudi pri siru ima Francija sicer uvozne presežke, ki pa niso večji kot kaka 2% presežka evropskih uvoznih držav. Alžir ima glede tega predmeta uvozne presežke, ki so včasih celo večji kot oni Francije.

Jajca

Uvoz jajc znaša kakih 5% od celokupnega evropskega uvoza. Izvoza skoro nima. Včasih je francoski uvoz večji, kot je ves izvoz Jugoslavije. L. 1937 znaša čisti uvoz 15.000 ton, splošno med 10 do 15.000 tonami.

Tudi to potrebo krije v glavnem z uvozom iz Maroka in Alžira. Kontingent, ki ga nam je določila Francija za jajca za l. 1938, znaša 250 ton, to je 1.7% njenega splošnega uvoza jajc.

Lan

Kar zadeva lan, je Francija med glavnimi izvozniki sirov. lanu in med glavnimi uvozniki predelanega lanu. In sicer gre izvoz v Belgijo, uvoz pa tudi iz Belgije. Torej gre tu očitno samo za predelovanje.

Fižol

Glede fižola je Francija vreden uvoznik. Največji je seveda Anglija (razen l. 1935), potem pa uvažja prilično enake množine Nemčija, Francija in Italija. Množine, ki jih uvažja, pa so v posameznih letih zelo različne. Naš izvoz fižola, ki po letih močno variira, je včasih 20% evropskega čistega izvoza, včasih pa mnogo manj (l. 1935 niti 5%). Rekorden izvoz je bil l. 1937 s 4440 vagoni.

Tudi na uvozu fižola v Francijo ima precejšen delež Alžir in Francoski Maroko (od 1/4 do 1/2). Mi smo izvozili l. 1937 v Francijo 24.8 vagonov debelega fižola in 301 vagon drobnega fižola. Naš kontingent za l. 1938 je določen takole: 50 vagonov kot specialen kontingent in 6% globalnega francoskega kontingenta.

Jabolka

Francija je uvozila v zadnjih treh letih približno 3.550 do 1.880 vagonov. (Izvoz iz Jugoslavije je znašal 3.450—680 vagonov). Od tega smo izvozili v Francijo l. 1937 8.6 vagonov svežega in 7 vagonov suhega sadja.

Nekaj izvažata tudi Alžir in Maroko. Od jabolk in hrusk nam je dovoljen kontingent 4% globalnega francoskega kontingenta. Tudi sliv smo izvozili prav malo.

Les

Kar se tiče lesa, spada Francija med večje evropske uvoznike, čeprav pride seveda precej daleč za glavnimi uvozniki, Anglijo in Nemčijo. Evropski čisti uvoz se giblje v l. 1930/35 med 24.6 milj. metrskih ton (l. 1930), 16.8 milj. ton (l. 1933), 21 milj. ton (1935). Od tega odpade na Francijo l. 1930 1.8 milj. ton ali 7.5% in 0.7 milj. ton gl. 1935 ali 3.3% (l. 1935 izkazuje tudi velik izvoz, celokupen uvoz 1.2 milj.).

Jugoslovanski izvoz v splošnem prekaša celoten francoski uvoz (seveda ne vsako leto). V glavnem uvažja Francija les za papir (l. 1935 0.3 milj. ton):

jamski les	(l. 1935 0.1 milj. ton)
žagan les	(l. 1935 0.5 milj. ton)

Naša statistika ne izkazuje posebej lesa za papir in tudi ne jamskega lesa, morda je med okroglim lesom za gradbo.

Celuloze (pâte à papier de bois) pa smo izvozili l. 1937 približno 8.000 ton, uvozili pa 22 tisoč ton. Izvažamo pa kajpada velike množine žaganega lesa.

Na našem izvozu lesa participira Francija l. 1926 s 4%, l. 1929 z 2%, l. 1931-32 z 11%. Potem pa pada zopet na 2%. V glavnem gre hrastov les, parketi in doge za sode. — Zmanjšanje našega lesa v zadnjih letih nastopi takoj, ko je uvedla kontingente. Nam je dala zelo majhnega, nasprotno pa je favorizirala Avstrijo in ji dala preference. Isto je favorizirala severne države, četudi je les naših iglavcev po strukturi in kvaliteti sličen francoskemu.

Kontingenti, ki nam jih je dala Francija za les:

l. 1931	34.000 ton
l. 1932	19.000 "
l. 1933	21.000 "
l. 1934	26.000 "
l. 1935	21.000 "
l. 1938	30.000 "

in 30.000 ton na Alžir. (Alžir je vzel povprečno od nas 2% našega izvoza, Maroko in Tunis pa 1%).

L. J.

Zmanjšanje obtoke bankovcev

Najnovejši izkaz Narodne banke za 8. oktober kaže naslednje stanje (vse v milij. din. in oklepajih razlika v primeri z izkazom 30. septembra 1938):

Aktiva: zlato v blagajnah 1.833.6 (+1.2), podlaga v inozemstvu 58.6 (+5.4), skupna 1.892.2 (+6.6), devize izven podlage 499.1 (+20.94), posojila 1.952.6 (+5.0), razna aktiva 2.477.9 (+9.0).

Pasiva: bankovci v obtoku 7.241.1 (—162.9), obveznosti po vidu: drž. terjatve 39.2 (+7.0), žirovni računi 1.013.0 (—188.84), razni računi 786.14 (+6.1), skupno 1.838.3 (—291.9), razna pasiva 268.4 (+3.3).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 9.079.36 (+39.0), kupna podlaga s premijo 2.431.5 (—8.5), od tega samo zlato v blagajnah s premijo 2.356.2 (+1.6) milj. din., skupno kritje 26.78 (v prejšnjem izkazu 26.80) odstotkov, od tega samo z zlatom v blagajnah 25.95 (26.04) odstotkov.

Predvsem opažamo, da je položaj manj napet, kajti naložbe na žiro računih so se v tednu od 30. septembra na 8. oktober 1938 povečale za 188.84 milj. din. in zopet presegle 1 milijardo dinarjev. To pomeni, da se je denar zopet vrnil v denarne zavode, ti pa so zopet naložili znatne vsote na žiro pri Narodni banki.

Zaradi tega je tudi znatno padel obtok ban-

kovcev, ki se je zmanjšal za 162.9 milij., dočim se je prejšnji teden od 22. do 30. septembra povečal za 951.6 milij. din. V naslednjem izkazu za 15. oktober je pričakovati še nadaljnega zmanjšanja obtoke. Posojila banke so le malo narasla. Omeniti pa je, da je naš zlati zaklad zopet znatno narasel. Drugi znatnejši izpremembe v izkazu ni bilo.

Dotok državnih dohodkov

Iz podatkov ministrstva za finance posnemamo naslednje o donosu davkov v prvih petih mesecih proračunskega leta 1938-1939 (od 1. aprila 1938 do 31. avgusta 1938, vse v milij. din.) in za prejšnje proračunsko leto:

	1937/38	1938/39	1938/39
pet mesecev	pet mesecev	pet mesecev	pet mesecev
dejansko	proračun	dejansko	proračun
sploš. neposr. davki	640.65	702.9	707.3
posebni davki	343.1	355.2	357.55
izredni davki	57.6	66.67	66.3
trošarine	368.8	384.4	430.45
takse	462.4	504.17	509.4
carine	416.8	420.4	428.55
monopoli	861.15	862.36	882.1
železnice	942.2	995.0	965.6
pošte	204.7	250.7	222.8
rudniki	118.0	182.5	150.7

Naše čipke na obrtni razstavi v Belgradu

Dr. Korošec (na obrtni razstavi v Belgradu) ogleduje razstavo slovenskih čipk Zavoda za ženski domači obrt

Belgrajska obrtna zbornica je obenem z raznimi drugimi obrtniškimi organizacijami priredila veliko obrtno razstavo v prostorih belgrajskega velesejma. Ta razstava, ki je bila odprta dne 8. t. m., je bila tem bolj pomembna, ker so na njej razstavile svoje proizvode tudi razne obrtne sole iz vse države.

Tudi nekateri slovenski obrtniki so se udeležili s svojimi proizvodi te razstave. Gotovo najpomembnejšo slovensko razstavo pa je priredil Državni osrednji zavod za ženski domači obrt pod vodstvom ravnatelja g. Boža Račiča. V okviru tega zavoda so se udeležile razstave tudi zavodu podrejene čipkarske šole in pljuška moška platarska šola.

Razstava zavoda je bila nameščena v najlepših prostorih v pritličju glavne zgradbe. Na njej je zavod pokazal svoje odlične kvalitativne izdelke. Poleg najnovejših del je zavod pokazal tudi razvoj čipkarstva pri nas v Sloveniji ter toza-

devna literaturo in propagandni tisk, katerega je že precej. Razstava je bila sama tudi lepo aranžirana in je imela vedno dovolj obiskovalcev in interesentov. Med drugimi sta obiskala razstavo ministra gg. Kabin in Letica.

Dne 9. t. m. je obiskal razstavo tudi naš voditelj minister notranjih zadev g. dr. Anton Korošec, ki se je podrobno zanimal za razstavo in razstavljene proizvode, pri čemer mu je razkazoval razstavo zavoda sam ravnatelj g. Račič. Zamudil se je precej časa pri razstavi. Naslednji dan je g. dr. Korošec ponovno obiskal razstavo ter si še podrobneje ogledal razstavo ter se tudi informiral za razvoj zavoda.

Na splošno je pokazala razstava da je velik interes za slovenske čipke v južnih krajih države, kjer bi se našlo zanje mnogo odjemalcev. Zanimivo je, da se za naše čipke ne interesirajo samo ženske, ampak tudi tapetniki in arhitekti, posebno za moderne stvari.

Borza

Denar

13. oktobra.

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt nespremenjen: v Ljubljani na 237.20—238.80.

Nemški čeki so ostali v naglasi nespremenjeni: v Ljubljani so beležili 13.80—14, v Zagrebu 13.78—13.98, v Belgradu 13.7721—13.9721. Nadalje so beležili v Zagrebu za konec oktobra 13.87 den., za sredo in konec novembra 13.92 bl.

Grški boni so beležili v Zagrebu 34.15 do 34.85, v Belgradu 33.90—34.60.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 1.212.088, v Belgradu 4.710.000 din. — V efekih je bilo v Belgradu prometa 447.000 din.

Ljubljana — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 hol. gold.	2386.16—2400.76
Berlin 100 mark	1759.03—1772.91
Bruselj 100 belg.	742.94—748.01
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	208.28—210.34
Newyork 100 dolarjev	4361.00—4397.32
Pariz 100 frankov	116.31—117.75
Praga 100 kron	150.43—151.54
Trst 100 lir	230.45—233.53

Curih. Belgrad 10.—, Pariz 11.695, London 20.91, Newyork 441.625, Bruselj 74.60, Milan 23.225, Amsterdam 239.65, Berlin 176.75, Stockholm 107.75, Oslo 105.075, Kopenhagen 93.35, Praga 15.5, Varšava 83, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.225, Buenos Aires 110.50.

Vrednostni papirji

Ljubljana: Drž. papirji: 7% inv. pos. 98 do 100, agrarji 59—61, vojna škoda promptna 474 do 474, begl. obv. 90—92, dalm. agrarji 89—91, 8% Bler. pos. 97—98, 7% Bler. pos. 91—92, 7% pos. DHB 99—100, 7% stab. pos. 96—98 — Delnice: Narodna banka 7.350—7.400.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98.50—99, agrarji 59—60.50, vojna škoda promptna 472—474 (472, 474), begluške obveznice 90.50—91, dalmatinski agrarji 89.75—90.50, 4% sev. agrarji 60 blago, 8% Blerovo posojilo 98—99 (98.50, 99), 7% Blerovo posojilo 91—92 (91, 91.50), 7% posojilo Drž. hipotekarne banke 98 denar, 7% stab. posojilo 96.50 denar. — Delnice: Narodna banka 7400 denar, Priv. agrarna banka 217—222, Trboveljska 200 blago, Narodna šumska 20 blago, Gutmann 50—60, Isis 25 denar, Osješka livarna 160—180, Dubrovačka 350 den., Jadranska plovba 350 denar.

Belgrad. Državni papirji: agrarji 61.50 blago, vojna škoda promptna 471.25—472 (471.50), begluške obveznice 90—91 (91), dalm. agrarji 89.50—90 (90), 8% Blerovo posojilo 97—98.50, 7% Blerovo posojilo 92 blago (91.75), 7% posojilo Državne hipotekarne banke 101 denar. — Delnice: Narodna banka 7425 blago, Priv. agrarna banka 225—226 (227).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica sremska 152—153. Ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet sreden.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Dravogradu, dne 7. oktobra t. l.: Voli I. 5, II. 4.50, III. 4 din; telce I. 5, II. 4.50, III. 4 din; krave I. vrste 3.50, II. 3, III. 2.50 din; teleta I. vrste 7, II 6 din; prašiči šepharji 13 din, prašiči pršutarji 12 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 10 din, zadnji de 12 din, goveje mesto II. vrste prednji del 9 din, zadnji del 11 din, goveje meso III. vrste prednji del 8 din, zadnji del 10 din; svinjina 14 din, slanina 15 oz. 16 din, svinjska mast 17 din; čisti med 16 din, oprana volna 30 din, goveje eurove kože 9 din, telečje eurove kože 10 din, svinjske eurove kože 7 din za 1 kg. — Pšenica 250 din, ječmen 200 din, rž 200 din, oves 150 din, koruza 175 din, fižol 300 din, krompir 100 din, seno 40 din, slama 30 din, jabolka I. vrste 300, II. 250, III. 150 din; hruške I. vrste 350, II. 200, III. 150 din. — Pšenična moka 300 do 350 din, koruzna moka 200 din za 100 kg.

Šport

Po športnem svetu

Zagreb : Belgrad

V nedeljo bo v Zagrebu nogometni dvoboj med Zagrebom in Belgradom. Kapetan zagrebske podzveze se trudi, da bi sestavil čim močnejšo reprezentanco. Zato se je odločil, da bodo Zagreb zastopali igralci »Gradjanskogac«, ki je zmagal na važni nedeljski prvenstveni tekmi v Splitu. Edino mesto branilca Hüglja, ki je blesiran, bo poiskal drugega igralca, in menda tudi za desnega halfa in levega krilca bo postavil druga dva moža. To srečanje med Zagrebom in Belgradom bo že tri in trideseto. Do sedaj je zmagal Belgrad 16 krat, Zagreb pa 13-krat, tri tekme so ostale neodločene. Razlika golov je 87:76 za Belgrad. Zadnjo tekmo je dobil Belgrad z rezultatom 4:1.

Ljubljana in Jugoslavija ne igrata v nedeljo.

V nedeljo bi morala po dogovoru odigrati Ljubljana in Jugoslavija svojo tekmo za državno prvenstvo. Te tekme pa sedaj ne bo, ker je morala belgrajska nogometna podzveza nominirati tri igralce Jugoslavije v belgrajsko reprezentanco, ki igra v nedeljo v Zagrebu proti zagrebškemu timu. Z ozirom na to se bo ta tekma odigrala po programu, ki ga je že svoječasno določila Jugoslov. nogometna zveza.

Strelske tekme

za pokal romunskega kralja

Sofija, 13. oktobra. AA. Bolgarska telegrafska agencija: Včeraj so bile tu medbalkanske tekme v streljanju na golobe za pokal romunskega kralja Karla. — Rezultati so naslednji: Prvi Kristovič (Bolgarija), ki je zadel z vsemi 50 predpisanimi strelji, s čimer si je osvojil razpisani pokal. Drugo mesto je zasedel Malsiniokis iz Grčije, tretje pa prav tako Grk Kucis. V streljanju iz pištol na olimpijske tarče so sodelovale ekipe iz Grčije, Rumunije in Jugoslavije. Prvo mesto je zasedel Grk Baltasis, drugo Grk Zalakosta, tretje pa Jugoslov. van Per. Baltasis je proglašen za balkanskega prvaka za leto 1938, s čimer si je osvojil zlato medaljo in pokal predsednika sofjske občine, medtem ko je grška ekipa kot celota dobila pokal poljedelske

Pridnost ustvarja velika dela

Zelo staro je že vprašanje, komu se imamo zahvaliti za velika duševna dela, geniju ali neumorni pridnosti. »Vprašaj, ali najlepše in najboljše pesmi izvirajo iz narave ali iz umetnosti? — Meni se zdi, da se brez pesniške žilice nič ne posreči, čeprav se trudiš, geniju pa ničesar brez truda, oba se morata medsebojno podpirati.« Če prav sodim, pripisuje velika večina naših najodličnejših učenjakov svoje uspehe v literaturi, znanosti in umetnosti bolj vztrajni pridnosti kakor naravni nadarjenosti. Ti učenjaki trdijo, da se delu posreči vse; brez dela pa na odličan uspeh niti misliti ne moremo. Vsakdo, ki pritisne pečat svojega genija na literarna, filozofska in umetniška dela, je bil neumoren delavec. Buffon, veliki naravoslovec, je pripomnil, da sta potrpljenje in genij eno in isto. Po njegovem mnenju tiči moč velikih mož v glavnem v sposobnosti, da morejo neprestano delati in čakati. »Da dosežemo znanstvena odkritja,« pravi, »je potrebno potrpljenje. Svoj predmet dolgo opazujemo in premišljujemo. Razvija se stopnjevale, dokler nekaka električna iskra za trenutek ne pretrese možganov in nas do notranjosti srca ne segreje in spodbudi. Nato sledi razkošno duhovno delovanje genija, ure ustvarjanja in oblikovanja, ure, tako blažene, da sem neprenehoma dvanaest in štirinajst ur prebil ob svoji pisalni mizi in se še vedno dobro počutil.«

Neki Alcestes, dramatik in rival Evripida, je temu nekoč zlobno pripomnil: »Tri dni si se trudil, da si skoval tri stih; v istem času sem jih jaz sto kar iz rokava stresel.« — »Čisto prav,« je odvrnil Evripid, »ali tvoji stih so v treh dneh mrtvi in pozabljeni, medtem ko bodo moji trije stih večno živeli.« Apellesa so grajali zaradi majhnega števila njegovih del in zaradi mučne skrbljivosti, s katero je svoje slike popravil. »Za večnost slikam,« je odgovoril. »Je Demosten, največji govornik, moral opraviti res »Heraklova dela«, preden se mu je posrečilo, da je obvladal svojo nalogo in kot govornik postal ponos in čast Aten, je znano. Zgradil si je podzemski prostor. Tam je dva ali tri mesece neprestano študiral. Dal si je obriti polovico las; tak se v javnosti seveda ni mogel pokazati in je moral pri svojem samotnem učenju vztrajati. Tu je ustvaril lista čudovita mojstrska dela govornišva, o katerih so njegovi ljubosumni nevedljivci trdili, da »smrde po svetilki«. Demosten jih je pa odpravil z besedami: »Vaša dela vas seveda niso veljala toliko naprov.«

Cicero prav za prav ni bil noben duh prvega razreda; odlikovala pa ga je njegova mnogostran- ska nadarjenost; svoji železni in vztrajni pridnosti se ima zahvaliti, da si je priboril na polju rimske literature tako odlično mesto. Predvsem se je posvetil umetnosti govornišva; zato se je skupno z drugimi mladimi plemenitaki, ki so z njim tekmovali za politične časti, vsak dan vadil v latin- skem in grškem govornišvu. Redno je prisostvo- val pouku najboljših govornikov v Rimu. Pa to mu še ni bilo zadosti; bil je priden poslušalec pri razpravah na rimskem forumu. Ko se je vrnil v svoje stanovanje, je ponoči premišljeval govore, ki jih je slišal, in jih zaradi vaje ponavljal pred svojimi zasebnimi učitelji. Ta pridnost nje- govih mladostnih let je bila samo predigra prid- nosti v njegovi zreli starosti. Čas, ki so ga drugi ljudje potratili pri javnih igrah, zabavah, pojed- nah, s spanjem in vsakodnevnim odmorom, je Ci- cero posvetil večinoma svojim knjigam in bogate- nju svojega znanja. Tako je vedno, na videz brez težav, našel še dovolj časa za državne posle, za svojo odvetniško prakso in za filozofske študije.

Vergil je tri leta delal svojo »Bucolic«, se- dem let »Georgico« in deset let »Aeneis«. Kljub temu pa je bil o nepopolnosti te pesnitve tako globoko prepričan in je tako malo ustrezala nje- govemu idealu, da je, ko se mu je bližala smrt, naročil svojim prijateljem, naj rokopis sežgo. K sreči je posegel vmes cesar Avgust in preprečil

uničenje tega dela, ki ga še danes občuduje svet. — Horacij je potreboval od časa, ko je začel svoje satire, pa do dovršitve svojega dela »Ars poetica«, približno petnajst let. — Mlađši Plinij pripoveduje, da se je njegov stric, starejši Plinij, naravoslovec, dal v nosilnici nositi do poslopja senata, da je med potjo lahko bral ali pisal in da tako ni izgubil nobenega trenutka. Celu med jedjo je bral. Če se je ves dan mučil z državnimi posli, je porabil nočne ure za svoja ljubljena naravoslovna raz- iskavanja.

Med cerkvenimi očeti je bil na polju bogo- slovlja gotovo najbolj neumoren delavec sv. Hiero- nim. Za svojo posebno stroko si je izbral najte- žavnješo na polju bogoslovja: proučevanje svetega pisma; in sicer se je bavil s proučevanjem svetega pisma v splošnem, nato z biblijskimi prevodi in končno z biblijsko kritiko. Njegovi znanstveni na- pori pa niso bili omejeni samo na sv. pismo, tudi velika dnevna bogoslovna vprašanja so zahtevala vso silo njegovega duha. Vrgel se je na biografijo in našel pri vsem tem še čas za številna pisma, iz katerih se tako dobro zrcali značaj tega moža. Sv. Hieronim je silno veliko molil; kar mu je čez dan ostalo časa od molitve, ga je porabil za po- učevanje, za sprejemanje prijateljev, ki so prih- jali k njemu iz vseh delov krščanskega sveta, in za odgovore na njihova vprašanja. Če upoštevamo, da so mu za študij ostale le še nočne ure, in če premislimo obseg njegovih biblijskih raziskovanj, revizijo Vulgate po besedilu Septuaginte, njegove številne komentarje in predvsem njegov prevod starega testamenta iz hebrejščine, si moremo ko- maj misliti, kako je mogoče v enem življenju usvariti tako delo. In vendar je to samo en del njegovih proizvodov. Predelal je še »kronološke tabele« Evzebijske, razložil »Homilije« Origena in pisal najrazličnejše razprave. V čem je bila skriv- nost takšne ustvarjalne sile? Mislim, da lahko rečem: v njegovi izredni in trajni marljivosti. Res je, da je bil obdarjen z duševnimi sposobnostmi prve vrste. Le-te pa bi mu bile brez njegove ne- zlomljive volje brez koristi. V starosti 30 let je pričel študirati hebrejščino, ker je spoznal, kako koristen in potreben je ta jezik pri njegovih sve- topisemskih raziskavanjih. »Koliko truda me je to stalo,« pripoveduje, »na koliko težav sem naletel, kolikokrat sem obupal, kolikokrat že sploh opu- stil misel na to, pa vendar spet znova začel, to vem povedati le jaz, glavni trpin, pa tudi oni, ki so bili tedaj z menoj. Toda, hvala Bogu, zdaj už- vavam prijetne sadove one trpke znanstvene selve.«

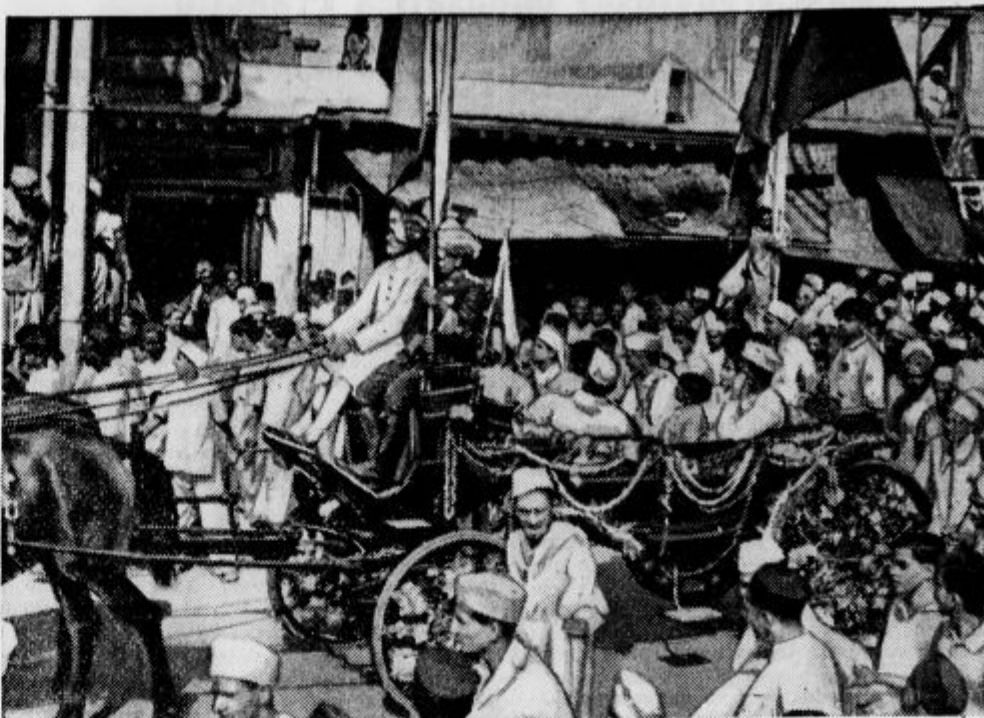
Gornje vrstice smo posneli pri zanimivem članku pokojnega kardinala Gibbonsa. V prihodnji številki bomo objavili še rugi del kardinalovega članka.

Oskrba severnih misijskih postaj v Kanadi ni lahka stvar. Z živili napolnjena misijska ladja pogosto obliči v ledu. V takem primeru se navadno poslužijo letal, ki nosijo živila, pa tudi letala niso zanesljiva. Zato imajo prebivalci severnih kanadskih krajev jedilne shrambe kar na prostem. Tam visi na stotine na solcu posušenih rib.

Letalo zašlo v roj komarjev

Rimski listi poročajo, da je v bližini Ba- rija zašel vojaški aeroplan v višini 500 metrov v ogromen in gost roj komarjev, ki so pilotu zakrili ves razgled. Takoj nato so komarji na- polnili vse špranje letala in zašli tudi v motor, ki je prenehal delovati. Oba letalca sta se re- šila s pomočjo padala. Letalo pa je padlo na tla in se popolnoma razbilo. K sreči letalo ni padlo med ljudi.

Ob priliki seje vseindskega kongresa v Delhi so priredili slovesen obhod. V vozu na desni sedi Achariya Narendra Dev, ki je bil izvoljen za predsednika skupščine vseindskih političnih jetnikov.

Mučen beg iz komunistične Katalonije

V samostan San Francisco di Voltri je te dni dospel španski duhovnik p. Edvard, ki se mu je po dveh letih razburljivega življenja po- srečilo pobegniti iz katalonskega pekla. Ured- niku lista »Giornale di Genova« je pripovedoval p. Edvard naslednje podrobnosti:

Ko je v juliju 1936 izbruhnila španska dr- žavljska vojna, so njegov samostan napadli komunisti in ga zažgali. Skoraj vsi redovniki so bili pobiti. Samo dva patra sta rešila golo življenje: predstojnik samostana in p. Edvard, ki sta oba zbežala v civilnih oblekah v gore. Sklenila sta se ločiti, da bi se na ta način mogla laže rešiti. Kakor je p. Edvard pozneje zvedel, so njegovega predstojnika že naslednji dan pri- jeli in umorili. P. Edvardu se je posrečilo, da je po velikih ovinkih prišel v Barcelono, kjer je za nekaj časa dobil zavetje pri svojcih. Ker pa je bilo vsem pod smrtno kaznijo prepove-

dano sprejemati v hiše duhovnike, je p. Edvard zapustil svoje zavetišče in premišljeval, kako bi mogel pobegniti. Ker pa je bilo trajno poti- kanje sumljivo in smrtonosno, je bil pri- siljen, da se je vrnil v očetovo hišo, kjer so ga skrili v malo sobico, katere ni nikoli zapustil. Dne 4. oktobra 1936 je na skrivaj po dolgih ted- nih zopet maševal. Za liturgično oblačilo mu je služila alba, ki jo je imel skrito pod svojo obleko. Hostije pa je naredil sam iz kruha, ki ga je stisnil z dvema kovinskima ploščama. Sem pa tja so prihajali intimni prijatelji družine, da so prešli sv. zakramente. Ponoči je družina včasih skupno poslušala libbonski radio, ki je prenašal službo božjo. Na božični dan je stari oče p. Edvarda poslednjič stregel pri sv. maši. Zbolel je zaradi strašnega pomankanja. Sin mu je podelil poslednje sv. zakramente in po dolgem smrtnem boju je starček zatisnil svoje trudne oči.

Prijatelji so svarili p. Edvarda, da se ši- rijo vesti o njegovem bivanju v Barceloni. Zopet je zapustil rojstno hišo. Za 3000 peset je našel moža, ki mu je preskrbel ponarejene li- stine in pa vozno karto do bližnje meje na Pi- renejih. Hkrati z njim je potovalo še šest dru- gih njegovih sotrpinov. Če so jih med potjo ustavili, so dejali, da gredo nakupovati živila za svoje družine. Na cilju svojega potovanja so našli prenočišče v neki oddaljeni gostilni, ki so jo ponoči v hudem dežju zapustili. Ko se je začelo svitati, so si poiskali skritišče, ki so ga zvečer zopet zapustili. Tri noči je trajal mukepoln beg skozi Pireneje. Končno so do- segli izmučeni begunci odrešilno francosko mejo.

Ali jo bodo obesili ali obglavili?

Pred nekaj meseci je bila na Dunaju ob- sojena na smrt Marta Marek, ker so ji dokazali, da je več oseb zastupila, da bi na ta način pri- šla do njihovega premoženja. Proti smrtni ob- sodbi se je pritožila, najvišje sodišče pa je te dni potrdilo smrtno obsodbo. Samo o enem vprašanju bodo morali še razpravljati, in prav od tega zavisi življenje ali smrt Marte Marek. Bila je obsojena na smrt, v sodbi pa ni bilo izrečeno, na kakšen način naj se izvrši smrtna obsodba. V sodbi namreč manjka besede »z obešanjem«. Zagovornik Marekove dokazuje se- daj v izčrpnih vlogi, da je na noben način ne morejo usmrtiti, ker je bil za časa sodbe v ve- ljavi stari avstrijski zakon, po katerem bi jo morali obesiti. Medtem pa je bil v Avstriji uve- ljavljen zakon Nemčije, ki ne pozna smrtno ob- sodbe z obešanjem, marveč z obglavljenjem. Marekova pa ni bila obsojena na smrt z obglav- ljenjem, ampak samo »na smrt«, to je z obeša- njem, ker so bili tedaj v veljavi še avstrijski zakoni. Nemški zakoni, pravi zagovornik, pa nimajo moči za nazaj in zato se more sodba Marekove spremeniti samo v ječo. O tem bo dunajsko najvišje sodišče te dni javno raz- pravljalo. Za to razpravo seveda vlada silno za- nimanje.

Anekdota

Goldfried Keller je prišel nekega večera v svojo stalno gostilno v nadi, da bo tam našel svoje prijatelje. Namesto njih pa je sedel v gostilni mlad pesnik, ki ga je Keller poznal samo mimogrede, pa mu je že šel na živce. Mladi mož se je takoj, ko je Keller vstopil, dvignil in stolil k njemu. »Ali se ne bi, spoštovani mojster, za trenutek usedli k meni, jaz se rad pogovarjam s pametnim in olikanim človekom.« Keller ga je ostro pogle- dal in dejal: »Jaz tudi!« Nato se je obrnil in odšel iz gostilne.

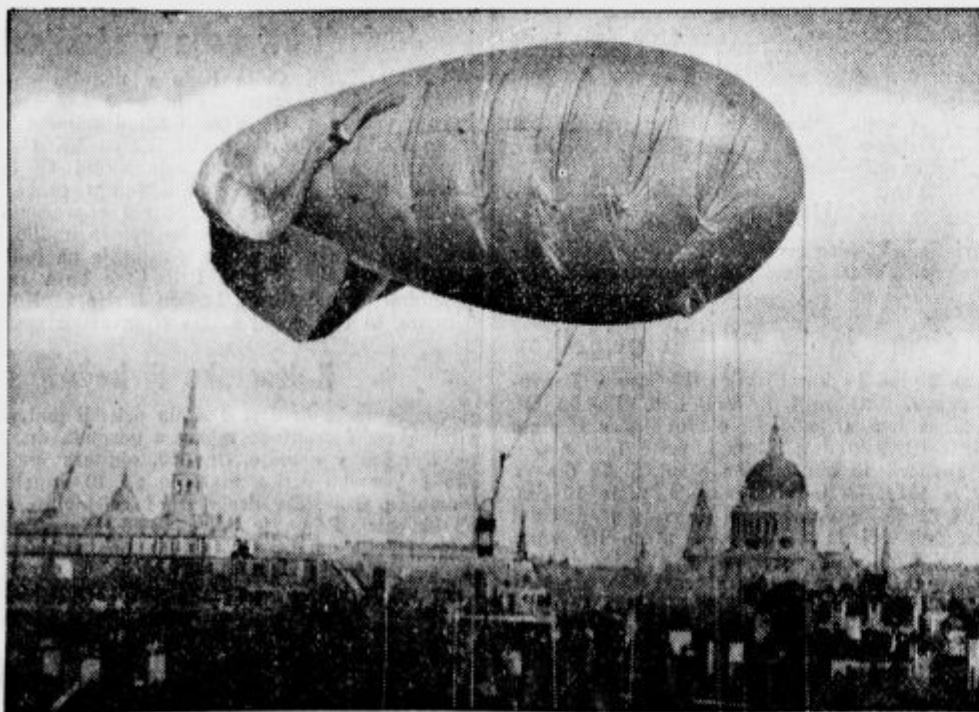
»Kaj menite, gospod doktor, ali naj se obr- nem na specialista?«
»Da! Pojdite k starinoslovcu!«

Papež je sprejel tretjerednike

Sv. oče je sprejel skupino 600 tretjerednikov. V svojem nagovoru je omenil, da je tudi sam član tretjega reda sv. Frančiška. Z velikim veseljem je čul, da so člani tretjega reda po svoji dolžnosti kot pravi sinovi sv. Frančiška pripravljali sodelo- vati v katoliški akciji. Sv. oče jim je posebno pri- poročil apostolat molitve.

Namesto pred oltar — v smrt

V angleškem mestu Carringtonu se je te dni odigrala strašna žaloigra. 24-letnega ženina je usmrtila njegova lastna mati uro pred po- roko. Materi je bilo znano, da je sin nezdrav- ljivo bolan, pa ga je zato usmrtila. Nato se je ustrelila še sama in se zadela ravno v srce. Nevesta se je ravno oblačila za poroko, ko so ji sporočili strašno vest, ko se je preprečala, da je njen ženin res mrtev, se je zastupila. In tako so ležala namesto svatovanja tri trupla na mrtvaškem odru.

V Londonu so te dni priredili veliko vajo rezervnih in pomožnih oddelkov zračnega brodogva. Naredili so z baloni zračno zaporo ne samo v zunanjih londonskih okrajih, ampak tudi v sredini mesta. Stirje baloni so se med vajo odtrgali.

»Cerkov miru« na Angleškem

Na praznik sv. Mihaela, na dan monakov- skega sporazuma, ki je odvrnil grožnjo vojno nevarnost, je v angleškem kraju Ashton-in- Ribble škof Pearson posvetil novo cerkev, ki je v spomin na zgodovinski dan dobila ime »cerkev miru«.

★

Ženin ji je padel iz neba

Gospodična Molly Morrison se je pred nekaj tedni sprehajala po obali Moray Firth in ni niti malo mislila, da bo prav to popoldne njen bodoči mož dobesedno padel iz zraka. Poročnik Duncan Balden, letalski častnik Nj. Vel. kralja angleškega, je imel smolo: njegovo letalo se je vžgalo. Med- tem ko je opazovalec skupno z letalom zgorel, se je Baldenu posrečilo, da je pravočasno skočil s padalom iz letala. Šele v zadnjem hipu se je pa- dalo odprlo, poročnik je padel 300 m daleč od obale v vodo in je bil padec tako močan, da se onesvestil. Molly, ki je opazovala ta padec, se je hitro odločila in zaplavala proti ponesrečenemu letalcu, da ga reši. Res se ji je posrečilo, da je nezavesnega poročnika izavleklela na kopno in ga s pomočjo poljskih delavcev spravila v bolnišnico v Cromarty. Še isti večer je obiskala svojega re- senca, ki je bil k sreči samo laže poškodovan. Stregla je poročniku z veliko skrbjo, ker se je že na prvi pogled zagledala v mladega pilota. Čez nekaj dni se je gospodična Molly poročila s člo- vekom, ki je padel z neba in ki ga je ona rešila.

★

Poleg trupla umorjenega zaspal

V občini Graci pri Braili v Romuniji sta se kmet Colea in poljski čuvaj Jonescu čez mero napila zganja. Pijana sta se sporekla. Colea je med prepričanjem pripeljal svojemu nasprotni- ku tako priprosto, da se je ta nezavesten zgrudil na tla. Nato je Colea nezavesnega ču- vaja z nožem večkrat zabodel in se nato, omam- ljen od alkohola, zgrudil poleg ubitega Jonesca, kjer je spal do jutra. Ko se je prebudil in vi- del, kaj je v pijanosti naredil, je pobegnil, pa so ga orožniki kmalu našli in aretirali.

Kaj sodite o meščanski šoli?

Na vabilo, naj se udeležim gornje ankete, tole:

Najpoprej glede ankete v političnem časopisu. Mnenja sem, da bi bilo koristno sklicati po prejšnjo anketo strokovnjakov, kulturnih delavcev in gospodarstvenikov, ki bi si v medsebojnih pogovorih in na podlagi skrbno izbranega gradiva skušali ustvariti jasno in objektivno sliko o teh šolah, ogibajoč se vsakih splošnih neutemeljenih in enostranskih sodb.

Ker sem sam upravitelj meščanske šole, bom skušal svoje sodbe opreti na realna dejstva, ki so izven mene in mojih koristi, ker le to bo imelo smisel. Zavedam se, da je sicer lahko, a vendar nevarno izrekat splošne sodbe brez utemeljitve, ker je današnje življenje tako zelo komplicirano. Potreben je daljši, trudopolni in podroben študij, da vidiš, kje so vzroki uspehu in neuspehu.

Meščanske šole imajo za seboj že svojo stoletno tradicijo, ker so se razvile iz tako imenovanih nižjih realk in so bile namenjene srednjemu pridobitnemu sloju. Poleg umevanja snovi naj gojijo tudi uporabo v praktičnem življenju, odnosno umevanje na podlagi praktičnih zgledov. V naših krajih je zakon iz leta 1869 predvideval v vsakem kraju meščansko šolo, ki bi naj jo tudi vzdrževal okraj. Slovenci smo imeli pred vojno eno samo slovensko meščansko šolo, in sicer v Postojni, krška meščanska šola je bila po učencih in učiteljih tudi slovenska, vpeljan pa je bil nemški učni jezik; več meščanskih šol je bilo na Štajerskem, toda bile so nemške. Precej meščanskih šol je nastalo po letu 1870 v Dalmaciji, na Hrvaškem pa so se imenovale višje pučke šole. Najlepše pa je bilo razvito meščansko šolstvo v deželah, kjer je bila tudi obrt, industrija, trgovina in v zadnjem času tudi kmetijstvo na visoki stopnji. Z gospodarskim razvojem je šel sporedno tudi razvoj meščanskih šol. Naj omenim tukaj bivšo Avstrijo, posebno pa Češko, kjer je pri gospodarskem razvoju narodu ta tip šole najpriljubljenejši. Prav iz teh šol pa so prihajali višje kvalificirani delavci z meščansko šolsko in strokovno izobrazbo tudi v naša podjetja, kakor je lahko že vsakemu znano. V Avstriji se je imenovala meščanska šola Hauptschule, na Češkem pa tako kot pri nas. Tudi pri vseh drugih gospodarskih kolikor pomembnih narodih so nastale nekatere meščanske šole, to je vmesne šole med osnovno šolo in gimnazijo, ki naj dajo srednjim slojem naroda višjo zaokroženo izobrazbo, ki pa bo usmerjena bolj praktično. V Nemčiji so se imenovali take šole Mittelschulen, v Franciji Ecoles primaires superieures, v Italiji Scuola complementare, v Angliji Modern School ali Central School, v Ameriki Junior High School, v Rusiji je nadomeščala meščansko šolo druga stopnja prve skupine, na visoki stopnji razvoja so tudi šole, namenjene širšim slojem naroda, v Švedski, Norveški in Danski. Tudi v Ogrski so bile meščanske šole zelo priljubljene.

Iz gornjega pregleda je razvidno, da pri sodobnem gospodarstvu tudi Slovenci ne bomo mogli biti brez svojih meščanskih šol, posebno še ne, ker smo majhen narod in smo bili kot tak stoletja gospodarsko odvisni od tujcev. Majhen narod pa gradi vso svojo moč na čim večji izobrazbi čim širših slojev.

Mnenja sem, da gre bolj za organizacijo tega šolstva, ki se je pri nas pričelo močnejše razvijati v novi državi, kjer smo močnejše občutili pomanjkanje izobraženega pridobitnega sloja (industrija) in so možnosti za razvoj narodnega gospodarstva večje. Po naših tovarnah je še sedaj mnogo tujih kvalificiranih delavcev.

Potrebnost je, da si z intenzivnim delom ustvarimo svoj tip meščanske šole, ki bo odgovarjal našim razmeram in potrebam. Pri tem delu pa naj bi vsi, učitelji, javnost, posebno pa naši krajevni činitelji z največjo ljubeznijo sodelovali in pomagali ustvarjati pogoje, da bomo ustvarili res idealno meščansko šolo, ki bo vedno bolj plod naše zemlje in našega duha.

Ali je meščanska šola potrebna reforme? Potrebna jo je prav tako kakor vse ostalo naše šole.

Od 27.—30. t. m. Avtorazstava v Milanu, cena 395 din.

Od 29. oktobra do 2. novembra 1938: Idrija—Vipava—Gorica—Trst. — Cena od 115 do 120 dinarjev.

Prijave sprejema do 20. oktobra: Izletna pisarna M. OKORN, Ljubljana, hotel Slon. Telefon 26-45.

Ilse von Stacht;

Poslanci iz Voghere

Kulturno zgodovinski roman iz protestantske dobe. Poslovenil Fr. Omerza.

Mihael Servet je mislil, da je bila človeška duša, ki je ves mesec medlela med smrtjo in življenjem, bliže skrivnostnim krajem onega sveta kot duh zdravega; zato je pričakoval, da bo duša razodela skrivnosti, ki jih je videla, ko se vrne k luči tega sveta. Morda je pa menil, da mora iz obraza svojega bolnika sklepati na posebno notranjo zvezo njegove duše z božanstvom; zato je upal, da bo v trenutku ozdravljenja utrpel zase sadove. Bodi temu kakorkoli, na nedolžno priorjevo vprašanje ni z besedico odgovoril, ampak se je prijel za čelo kot človek, ki dvomi nad svojo pametjo, in zdiral v sosedno sobo, kjer je zagledal Giorgia, in začel zmerjati.

»Kako si mogel,« je zavpil, »izrabljati spanje mojih noči za človeka, katerega duh se bavi z nerazumno živaljo, z mezzom, ko je dodal z bolestno tožbo, »se odmika od njega teža telesa in bi bil mogel gledati obličje Kristusovo?«

Giorgio je pač gledal v tem trenutku Španca s praznim izrazom nespameti, ker se je Servet znova razsrdil in rekel:

»Zakaj se nisem dal posvariti po okroglo izrezanih lasih na vajini glavi, ki na vsem svetu ovirajo edino koristno obrezo srca, po kateri potanejo iz navedenih ljudi kristjani, duhovniki in svetniki! O, Gospod Jezus Kristus, ne prištevaj mi moje neumnosti v greh! Sin apokaliptične živali je bil izročil mojim rokam in sprejel sem ga nalašč za antikristovno kraljestvo živga in delavnega, da bo šel in Te znova grozno preklinjal z babilonsko žrtvijo.«

Lahno, pa razumljivo se je razlegal iz čumnate priorjev glas: »Giorgio, Giorgio!«

Giorgio s počasnimi mislimi ni razumel, da je Mihael Servet govoril o sv. maši, zato je bil

stvo od osnovnih šol do gimnazij in drugih srednjih šol. Vsaka reforma pa je danes zelo otežena zaradi neurejenosti socialnih in družabnih razmer, ko tudi ob šolstvu butajo poleg zdravih tudi valovi nezdravega in neprečiščenega življenja, ki se dostikrat skrivajo pod blesteče krilatice nove stvarnosti, v resnici pa je dostikrat upad duha in zmaga sile, grobe snovi in nediscipliniranosti.

Meščanska šola je doživela pred nekaj leti že svojo tretjo reformo, pri kateri pa slovenski učitelji nismo sodelovali, ker nismo bili povabljeni. Nepozvani pa so kljub temu sestavili predlog za novi zakon in učne načrte, žal pa jih ni nihče upošteval in so sedaj shranjeni v arhivu.

Novi učni načrt, ki je v marsičem dober, je uvedel smeri (kmetijsko, obrtno-industrijsko in trgovsko), kot so jih imele prvotno že dalmatinske meščanske šole (obrtne, kmetijsko-obrtne in trgovsko-obrtne). Dalje je prinesel nov načrt nov predmet Nauk o kmetijstvu, obrti in trgovini, znižal je število tedenskih ur učnih ur. Načrt je enoten za vso državo, posameznim krajem pa je prepusteno, da si organizirajo za absolvente posebne strokovne tečaje. V čem bi bila meščanska šola še vedno potrebna reforme? Smeri pač ne smemo vzeti tako strogo, da bi na eni šoli vzgajali samo trgovce, na drugi obrtnike itd., ker je meščanska šola šele temeljna gospodarska šola, kolikor je tak pouk pač mogoč pri nezrelih učencih v starosti od 12 do 15 let. Smer naj določi samo to, katera plat gospodarstva naj se bolj poudarja z ozirom na krajevne razmere. Ker mora meščanska šola upoštevati v prvi vrsti krajevne razmere, smo slovenski učitelji vnesli v svoj zakonski predlog, naj bi bil učni načrt za vso državo le okvirni, podrobnejše načrte pa naj bi sestavile posamezne pokrajine po svojih potrebah, ki naj bi tudi v splošnem dobile večji vpliv na šolstvo. Da bi dosegli čim globljo in temeljitejšo izobrazbo, predvideva naš slovenski načrt le 13 predmetov, medtem ko jih imamo sedaj kar 21, kar je za to starostno dobo na vsak način preveč. Zvišati bo treba tudi število ur slovenskemu pouku v 3 in 4 razredu, za kar se učiteljstvo že ves čas bori. Sedaj je določeno temu pouku le po 3 ure tedensko, medtem ko imajo na gimnazijah po 5 ur materinščine, na čeških meščanskih šolah prav toliko, na avstrijskih meščanskih šolah pa je bilo uvedeno 6 ur pouka v materinem jeziku. Slaba stran načrta je tudi ta, da je bilo odpravljeno v 3 in 4 razredu prostoročno risanje, medtem ko se poučuje ta predmet celo na klasičnih gimnazijah. Tudi za vpeljavo risanja je zastavilo učiteljstvo že vso svojo moč Velike važnosti risanja za praktično življenje pa mi ni treba utemeljevati. Prav tako naj bi se vsaj kot neobvezen predmet zopet vpeljala petje, ker odhajajo naši učenci tudi na učiteljske. Zaradi siromašnih učencev naj bi bil dovoljen prehod iz meščanske šole na gimnazijo, seveda šele po dopolnilnem izpitu, kakor je uvedeno na Češkem.

Kam odhajajo učenci iz meščanskih šol? Mislim, da ima pravico govoriti tukaj samo statistik. Vzemimo na primer za zgled šolo, ki sem jo upravljal deset let. Ob desetletnici smo pisali vsem absolventom, da so nam sporočili, kje se nahajajo, kako se jim godi in katere predmete v življenju najbolj potrebujejo. Šola je obiskovalo v 10 letih 700 učencev, izmed teh je šola dokončala 122. Vsi ti, ki niso šole dokončali, so stopili naravnost v praktično življenje, to je 578 učencev. Mnogo teh učencev sem srečal pozneje na obrtnih šolah kot vajence, kjer so se s prav dobrim uspehom uveljavljali. Pripominjam tukaj, da bo mogoče dvigniti uspeh na obrtnih šolah samo z večjo predizobrazbo vajencev. Statistika o absolventih pa nam nudi naslednjo sliko: Obrti se je posvetilo 45% absolventov, trgovini 32%, kmetijstvu 17%, v pisarniško službo pa je vstopilo takoj 6%. Izmed teh absolventov se je posvetilo takoj praktičnemu življenju 70 učencev, 52 pa je nadaljevalo šolanje na višjih strokovnih šolah. Statistika je torej prav ugodna. Kakor smo videli iz pism naših absolventov, ki so vsakomur na meščanski šoli v St. Vidu na razpolago, so dečki in deklice pri svojem praktičnem delu v življenju prav zadovoljni. Neka deklica je pisala, da je stopila kot navadna delavka v službo v tovarni, da pa je tudi to delo potrebno.

Meščanskih šol je v Sloveniji že kakih 50, letos so jih odprli večje število, in sicer na prošnjo ljudstva, ki se za te šole zavzema, pač zato, ker je spoznalo njihovo vrednost in ker pri raznih praktičnih poklicih čimdalje bolj zahtevajo meščansko šolsko predizobrazbo. Oblast teh šol, posebno v zadnjem času prav nikjer ne vsiljuje, saj občutno primanjkuje učiteljskih in prostorov. Da se odpre kaka meščanska šola, mora prositi zanj šolski odbor in se zavezati, da bo skrbel zanj. Občinski odbor pa napravi to seveda v soglasju in po želji ljudstva.

Meščanske šole obiskujejo učenci, ki so še

v razvojni dobi, zato mora biti in je njen glavni cilj še vedno kljub vsej praktičnosti: vzgoja k prostnemu človeku. Zato so na meščanskih šolah važni kljub vsej praktičnosti tudi bolj duhovni predmeti, kakor so verouk, materin jezik in zgodovina, saj krepostnih ljudi nam vsepovsod najbolj primanjkuje. Kadarkoli pa govorimo o vzgoji, ne smemo nikoli pozabiti na to, da odločuje 90% v vzgoji dom, ulica, cesta, družba; šola sama pa mnogo mnogo manj, posebno v razvojni dobi, kot so učenci na meščanski šoli. Kdar tega ne vidi, hodi z zavezanimi očmi skoz življenje. Reformirati je treba zato tudi vzdušje, v katerem otrok živi.

Kaj naj še povem. Potrebno je pripomniti tudi to, da je opravilo učiteljstvo meščanskih šol v teh 20 letih ogromno delo, ko je ob hudem pomanjkanju učiteljskih in potrebnih prostorov, ob vednih spremembah med šolskim letom ter še ob drugih težavah moralo organizirati nove šole.

Da bodo mogle naše meščanske šole vršiti v polnem svoje poslanstvo, jim je treba preskrbeti zadostno število kvalificiranega učiteljstva, dalje potrebni prostorov, dobrih učnih knjig in učil. Preobremenjeno učiteljstvo, skrajni pouk, vedne spremembe med šolskim letom (večših do 10 urnikov letno) so bili dostikrat redni pojavi na naših šolah v teh 20 letih. Potrebna je nujno samouprava, ker le ta bo dovolj gibčna, da bo ustvarila na šolah red in mir.

Meščanske šole obiskujejo večinoma siromašni učenci in dostikrat zanje dom premalo skrbi. Koliko bolj se brigajo starši za učence na pr. na gimnazijah, ker večših dela z dijakom ne samo neizogibni inštruktor, ampak ves dom.

Skušal sem podati objektivno sliko o meščanski šoli. Iz gornjih razpravljanj upam, bo vsaj to vsakomur jasno, kako komplicirano je spojeno šolstvo z življenjem in kako težko je izrekat o šolah pravilne sodbe. Za take sodbe je potreben dolgotrajen in natančen študij mnogih ljudi. Eno pa mislim, da je gotovo, da so meščanske šole za naš narod potrebne.

Meščanska šola mora biti izborna šola in učiteljstvu mora biti dana možnost, da leno in slabe učence o božiču lahko odpusti.

Kako je s strokovnim poukom na meščanskih šolah. Razumljivo je, da 14 letni absolventi meščanskih šol ne morejo imeti še takega znanja, da bi lahko takoj vodili kako podjetje, kakor nekatere hočejo (take zahteve sem že ponovno slišal). Takega znanja ne more dati nobena šola, posebno pa še nezrelemu učencu. Treba je gotovo zrelosti. Na meščanski šoli dobijo učenci gotovo temeljno znanje, praktično usmerjeno, ki je podlaga čistemu strokovnemu znanju, ki ga dobijo učenci na strokovnih šolah ali v življenju. Brez tega temelja ni dobrega strokovnega pouka na strokovnih šolah. Najprej je treba znati dobro računati, šele potem je mogoče uspešno strokovni pouk, katerega prve temelje dobivajo učenci že v 3. in 4. razredu meščanske šole. Osnovna šola naj daje osnovno znanje, meščanska višjo splošno izobrazbo, usmerjeno krajevno-praktično, čisto strokovno znanje pa strokovne šole in tečaji. Vse lepo po starosti dobi. Samo taka stavba šolstva je psihološko utemeljena, vse drugo se pravi zidati streho na temelj.

Kaj pa učiteljstvo? V dolgih letih prakse se je pokazalo pri nas in drugod, da so najposobnejši za poučevanje na meščanskih šolah ljudsko šolski učitelji s posebno višjo izobrazbo, ker je na meščanskih šolah zelo važna metoda in praktični pouk. Za gotove strokovne predmete pa so v zakonu predvideni posebni strokovni učitelji. V mnogih šolah so že nameščene posebne gospodinske učiteljice. Težava pa so v tem, ker

Konč Ahačič.

Bumček in Bunkica

Nato sta se Kraljevič in Bunkica veselo objela in poljubila.

strokovnih učiteljev ni v vsakem kraju za nekaj ur na razpolago (n. pr. agronomov). Tudi ni vsak strokovnjak dober metodik.

Neki list je prinesel pred leti sliko kuhinje neke meščanske šole v Nemčiji, in sicer kot senzacijo; pa je imel dotični članek le nekaj korakov do vzornih kuhinj na slovenskih mešč. šolah.

Rudolf Petjak.

Kranj

Pri prehodu med župniščem in škofijo, kjer je prejšnji kip Lurške M. B., so sedaj dali kot nadomestilo na most, ki veže obe poslopji, stekleno sliko Čenstohovske M. B. iz Poljske. Slika sama predstavlja lepo vrednost, izdelana je bila še pred vojno v neki umetniški steklarski delavnici v Krakovu. Slika pride prav posebno do izraza zvečer, ko je ozadje slike razsvetljeno.

V Britofu pri Predoslju bodo v soboto in nedeljo 15. in 16. oktobra proslavljali 50-letnico podružnične cerkve. V soboto zvečer ob polni 7. bo pridiga. Govoril bo šentvikiški dekan č. g. Zborel Valentin. Po pridigi bo nočna procesija po vasi z baklami. V nedeljo bo zjutraj ob 6. sv. maša, ki jo bo daroval č. g. dekan Zborel, med sv. maše pa bo darovanje za cerkev in skupno sv. obhajilo. Ob 10. bo imel sv. mašo domači č. župnik č. g. Zupane, popoldne ob 4. pa bodo slovesne litanije z zahvalno pesmijo. Britofška soseska bo zares lepo proslavila jubilej svoje cerkve, ter ji želimo, da bi ta praznik obrodil veliko sadov v njihovih dušah.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 14. oktobra: 11. Solška ura: Pokrajinska odaja šole Braslovec, vodi g. Snuderl Ljubo — 12. Pesnice iz naših krajev (plošče) — 12.45. Poročila — 13. Napovedi — 13.30. Opoldanski koncert Radij. orkestra — 14. Napovedi — 18. Zenska ura: Kuhinja v Jeseni (ga. Iv. Velikonja) — 18.30. Josephina Baker (plošče) — 18.40. Francosina (g. dr. Stanko Leben) — 19. Napovedi, poročila — 19.30. Nac. ura: Politični in verski odnosi Hrvatov in IX. stoletju (Arsen Venceldec knjiž. Zgb) — 19.50. Izseljenke zanimivosti — 20. Ura Čajkovskega (igra Radij. orkestra) — 21.10. Chopinov klavirski večer, izvalja g. prof. Marjan Lipovšek — 22. Napovedi, poročila — 22.30. Angliške plošče.

Sobota, 15. oktobra: 12. Plošča za ploščo se v venček poveže, da poslušalstvu se vsemu postrže — 12.45. Poročila — 13. Napovedi — 13.30. Plošča za ploščo se v venček poveže, da poslušalstvu se vsemu postrže — 14. Napovedi — 17. Oroška ura — 17.40. Fritz Kreisler: Mala dunajska orkestracija (plošče) — Fritz Kreisler: Synkapatron (Trio Edita Lorandove) — 17.50. Pregled spreda — 18. Za delopust igra Radij. orkester — 18.40. Odlomki iz Črne gore (g. Vlad. Regally) — 19. Napovedi, poročila — 19.30. Nac. ura: Samostan Krka in njegov pomen v zgodovini pravoslavnih Srbov v Dalmaciji (Miloš Parenta) — 19.50. Beseda k prazniku — 20. O znanjki politiki (g. dr. Al. Kuhar) — 20.30. X. večer muzi-komedijantov — 22. Napovedi, poročila — 22.30. Za vesel konec tedna (plošče).

Drugi programi:

Petek, 14. oktobra: Belgrad: 20. Berbonski običaji in pesmi, 21. Simfonični koncert iz Zemuna, 22. Klavirski koncert — Zagreb: 20. Zborovski koncert, 20.30. Klavirski koncert, 21. Griegova dela (Zdenka Horvat-Simunič, sopran in Radijski orkester) — Varšava: 21.50. Simfonični koncert filharmonije — Budimpešta: 21.40. Operni orkester, 21.30. Jazz — Milan: 20.30. Orkester »Cetra« — Pariz: 20.30. Simfonični koncert — Rim: 20.30. Pesta glasba.

Sobota, 15. oktobra: Belgrad: 21.30. Zabavni koncert — Zagreb: 20. Opera iz Narodnega gledališča — Varšava: 21.50. Sveci dueti — Budimpešta: 20. Posnem. rdeče rože, 21.35. Jazz, 23.30. Glasbeni orkester — Mladina: 21. »Zadnji lord«, opera — Rim: 20.30. Pesta glasba, 21. Komedija — Pariz: 20.30. Simfonični koncert, 21.30. »Gospod Vernet«, komedija, 22.45. Lahka glasba.

34

Ilse von Stacht;

Poslanci iz Voghere

Kulturno zgodovinski roman iz protestantske dobe. Poslovenil Fr. Omerza.

Mihael Servet je mislil, da je bila človeška duša, ki je ves mesec medlela med smrtjo in življenjem, bliže skrivnostnim krajem onega sveta kot duh zdravega; zato je pričakoval, da bo duša razodela skrivnosti, ki jih je videla, ko se vrne k luči tega sveta. Morda je pa menil, da mora iz obraza svojega bolnika sklepati na posebno notranjo zvezo njegove duše z božanstvom; zato je upal, da bo v trenutku ozdravljenja utrpel zase sadove. Bodi temu kakorkoli, na nedolžno priorjevo vprašanje ni z besedico odgovoril, ampak se je prijel za čelo kot človek, ki dvomi nad svojo pametjo, in zdiral v sosedno sobo, kjer je zagledal Giorgia, in začel zmerjati.

»Kako si mogel,« je zavpil, »izrabljati spanje mojih noči za človeka, katerega duh se bavi z nerazumno živaljo, z mezzom, ko je dodal z bolestno tožbo, »se odmika od njega teža telesa in bi bil mogel gledati obličje Kristusovo?«

Giorgio je pač gledal v tem trenutku Španca s praznim izrazom nespameti, ker se je Servet znova razsrdil in rekel:

»Zakaj se nisem dal posvariti po okroglo izrezanih lasih na vajini glavi, ki na vsem svetu ovirajo edino koristno obrezo srca, po kateri potanejo iz navedenih ljudi kristjani, duhovniki in svetniki! O, Gospod Jezus Kristus, ne prištevaj mi moje neumnosti v greh! Sin apokaliptične živali je bil izročil mojim rokam in sprejel sem ga nalašč za antikristovno kraljestvo živga in delavnega, da bo šel in Te znova grozno preklinjal z babilonsko žrtvijo.«

Lahno, pa razumljivo se je razlegal iz čumnate priorjev glas: »Giorgio, Giorgio!«

Giorgio s počasnimi mislimi ni razumel, da je Mihael Servet govoril o sv. maši, zato je bil

bolj zmeden kot razjarjen. Rad se je umaknil nespametnim očitkom tega besnega Španca in hitel k bolnikovi postelji. Pa tudi Servet je zapustil pivnico, ki mu je bila zopna, ker je primerni predmet njegove jeze ušel. Tako je obsedel pri vrhu piva Jakob Guggenbühl sam in kimal z glavo. Giorgio je našel priorja vselega, da je njegov jasn, prijazen pogled ogrel menihovo srce. V prekipeljavem veselju, da vidi pred seboj drago življenje rešeno, se je sklonil nad suhim rokami in jih nerodno poljuboval. Prior mu pa tega ni dolgo pustil, ampak je rekel šaljivo:

»Giorgio, kateri od naju govori v mrzlci, — oni? — pri tem pokaže na vrata, skozi katere se je izmuznil Mihael Servet — »ali jaz?«

»Na mojega svetlega zaščitnika sv. Jurja,« vzkligne veselo Giorgio, »meni se zdi, da govorite prav vi, — nekdo drugi pa ima mrzlico!«

»Vendar,« nadaljuje prior, »potrebujem od bolnika, ki me je vrh tega ozdravil, še marsikakega pojasnila.«

»Gospod,« začne zdaj Giorgio, ki je o svojih opazovanjih dovolj dolgo molčal, »ko bi bili pri zavesti, bi se bili morali začuditi, kako je izvršil vaše zdravljenje: dal vam je od svojega diha in sape.«

»Zapazil sem to in ono,« odvrne prior, »in prepričan sem, da je pisano o tem na njegovem pergamentu.«

Giorgiovo oko zagleda odprt rokopis. Servet ga je navadno skrbno zaklepal v skrinjo, danes ga je pa razburjenje prehitro pognalo iz sobe. Menih ni mogel premagati radovednosti in se je omahovaje približal svezemu pisanju.

»O sapi govori,« šepče Giorgio, ko je razvaljal nekaj stavkov.

»Beri, beri!« sili prior, ki ga je, kakor redovnega brata, zapeljala slabo meso.

»Življenjski duh je duh, ki preide v žile dovodnice, če se odpro odvodnice. Prve sprejmejo naravni duh. Življenjski guh izvira v levem prekatu; pri tem da nastane, sodelujejo zlasti pljuča.«

»Razumeš, Giorgio?« ga prekine prior, »dobra mi je hotel, ko je pihal vama sape.«

»Bog vedi,« odvrne Giorgio s pomislekom, »zakaj dodaja tem stavkom Zvečičarjeve besede: »Kar gre v usta, to ne onesčasti človeka; ampak kar gre iz ust, to onesčasti človeka.«

»Giorgio,« pravi prior, »kako imenuje razpravo? Govori li o svetnih ali nebeskih stvarih?«

Giorgio obrača liste pergamenta, dokler ne najde naslova, in bere, ko se silno prestraši:

»De trinitatis ... erroribus.« (O zmotah svete Trojice.)

»Gospod,« razsodi kratko, »kdor to piše, je bolj hudoben razkolnik kot Luter, Kalvin in Zwingli skupaj.«

Prior se nasloni zmučen na zglavniki, Giorgio pa zloži rokopis na pravo stran. Ko je čez dolgo časa vstopil Mihael Servet, da bi vzel zopet svoj zaklad, ni pregledal rdečice na Giorgiovem obrazu, ki mu je povedala, da se je vrnil v skrivnosti njegovega duha.

Polagoma so začele rasti piorjeve moči, da je dan za dnem vedno manj potreboval Giorgiove pomoči. Servet se je priorja prav tako ogibal, kakor se ni prej umaknil od bolnika. Šele ko je prior zapustil sobo in si rad krajšal dolgčas v družbi gostilničarjevi, se je znova sešel s Špancem in ga z vprašanjem in nagovorom prisilil, da se je ustavil.

Bil je miren zimski večer, ko je padal zunaj na zemljo sneg neprestano in v velikih snežinkah. Menihi iz Voghere sta sedela z Jakobom Guggenbühloom v pivnici in se brez jeze razgovarjala o teku časa. Kar je privihal kot navadno skozi vrata Servet. Ko je zagledal pri mizi »babilonska svečenič«, se je izgovarjal, da je prišel samo na čašo vina, ker mu je grlo suhalo. Prior ni hotel zapaziti te neolikanosti in ga je brez ovinkov nagovoril:

»Do zdaj ste se izogibali moji dolžni zahvali, gospod doktor. S tem me silite, da še bolj občutim, kako veliko dobroto ste izkazali mojemu bolnemu telesu.«

Servet prekine priorja, ko zasmehljivo vpraša:

»Ali ste se medtem potolažili zaradi nesrečnega mezza?«

»Gospod je dal, Gospod je vzel,« odgovori ne- užiteno prior, doda pa takoj vprašanje, ki ga je žgalo na jeziku:

»Kaj ste pa iskali, gospod doktor, po mojih žepih in papirjih, ko sem ležal bolan in, kakor se je morda zdelo, v nezavesti?«

Pri tem se je prior odkrito smejal, ker je hotel Špancu, ki ga je iz srca ljubil, prihraniti vsako sramoto, kot da ga sumi s tem vprašanjem kake nepoštenosti. Vendar je čutil Servet, da se mora opravičiti. Usedel se je in ne brez zadrege odgovoril:

»Res je, iskal sem v vaših papirjih...«

Ko ne more najti prave besede, nadaljuje nevoljno: »Vaša bolezen me je varala! Mrzlica in bolečina sta vaše poteze postrila, ahi! Če bi bil poznal pobožni obraz vaših zdravih dni, bi mi bili vaši papirji tako malo mar kakor ta! Iskal sem — iščem — veste, kaj iščem!« se obrne vprašujoče zdaj na tega zdaj na drugega.

»Popolnoma ni,« odgovori prior za oba. Španec poskoči razburjen s stola, se zgrabi strašno za prsi in pravi:

»Mojo dušo grize neki notranji ogenj, kako ne bi hrepelo tudi moje telo po plamenu? O vi siti in varni, nikogar drugega ne iščem kot svojega inkvizitorja.«

Giorgio gleda Mihaela Serveta z neprikritim začudenjem; knji od vseh krivovercev, ki jih pozna, se mu zdi ta najbolj čuden, prior pa resno vpraša:

»Ste mislili, doktor Mihael, da boste našli med mojimi papirji papeški pečat?«

»Da, to sem iskal,« odvrne Servet.

Zdaj se vmeša Jakob Guggenbühl v razgovor in pravi

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Damske plašče za jesen in zimo, kakor tudi vse vrste blaga za plašče in kostume nudi trdka

F. I. GORIČAR
Ljubljana, Sv. Petra c. 29

Plašče in kostume izdelujemo tudi po meri. Izdelava in kroji prvovrstno!

Službodobne

Mlajšo kuharico

Išče fina hiša v Zagrebu. Vprašati: Mejak, Hrenova ulica 16, 15. oktobra od 3—4.

Prvovrstno krojačico

za perilo in prvovrstno likarico sprejme »Jugorublje«, Novi Sad, Sremska ulica 11.

Mlinarja

ki je izvežban za trgovsko in kmečko mleto na električnem pogon, takoj sprejemem. Resni in posteni reflektanti naj pošlje ponudbe na Ivan Rus, Grosuplje pri Ljubljani.

Službe iščejo

1000 din nagrade

dam onemu, ki mi preiskrbi stalno službo ali stalno delo. Sem vester, posten, imam večletna spričevala. Naslov v »Slovenca« pod 16.209. a

Trgovska sotrudnica

izvežbana v vseh strokah — želi nameščenja kjerkoli. Vajena tudi samostojnega vodstva in kuhe. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Vestna in simpatična« 16.192. a

Samostojna kuharica

ali gospodinja, poštena in zanesljiva, stara 40 let, išče službo. Šla bi tudi v župnišče ali kam drugam v boljšo hišo. — Naslov v »Slovenca« v Celju. (a)

Vajenci

Učenca z dežele

sprejemem v trgovino z mešanim blagom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.205. (v)

Učenec

katoliških staršev, vsaj 2 razr. mešan. šole ali gimnazije, pošten, priden in močan, se sprejme v trgovino z meš. blagom na deželi. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Poštenost« 16.126. (v)

Pouk

Citre poučuje

Emil Mesgolit, Jurčičev trg 2/II.

Angleščina!

Miss Farler prične z angleškim poukom sredi meseca oktobra 1938. Dvorčakova ulica 3-III. (ul)

Reven akademik

dober inštruktor, več rečnih in klasičnih predmetov, išče inštrukcije. Naslov pove uprava pod št. 16045. (u)

Zasluzek

Šivilja

sprejema na dom. Dela lepo in poceni. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15929. (a)

2.500 din potrebujete

da doma zaslužite mesečno 1000 dinarjev. Pišite: »ANOS«, Maribor, Orožnova. (z)

Zivali

Majhne psičke

proda Merhar, Stanežič, št. Vid nad Ljubljano. (j)

Kupimo

Prenosljiv mlin

nov ali dobro ohranjen, kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15983.

Avtomatično tehniko

5—10 kg, kupim. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16025. (k)

Električni motor

enosmerni, za 380 W in 3—4 konjske sile, rabljen, kupim. — Andrej Kregar, št. Vid nad Ljubljano 59.

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone

kupujem po najvišjih dnevnih cenah. A. KAJFEZ urar Ljubljana, Miklošičeva 14

Božična drevesca

2000 kom. po 1 m visoka, 2000 kom. 1 1/4 m visoka, 1000 kom. po 2 m visoka, 1000 kom. po 3 m visoka, dostavljanje do 5. nov. Ponudbe na: »Bandura«, Pančevo. (k)

Javorov les

čist, lepe bele barve, z majhnim, rumenim jedrom (Braunkern), 2 m in več dolgega ter 40 cm in več debelega, stalno kupujem. Točne pismene ponudbe pod »50900« na Publicitas, Zagreb, Illica št. 9. (k)

Prodamo

Damsko kolo

nov, prodam. Kozarje 69

Nepremočljive hubertuse dežne plašče in obleke, najboljši nakup: Presker, Sv. Petra cesta 14.

KOLESA

najnoviji letošnji modeli v največji izbiri napredaj po neverjetno nizkih cenah

Nova trgovina Ljubljana - Tyrseva cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze)

Štofi za MOŠKE SUKNJE

trpežni Din 59— do 120—, prvovrstni češki Din 152— do 220—

LJUBLJANA, MESTNI TRG 17

Kislo zelje, repo

in cele glave za sarmo, novo, prvovrstno, dobavlja po brezkonkurenčnih cenah G. Erklavec, Ljubljana, Povšetova ul. 47, telefon 25-91. (l)

Srajce

spod. blače, kravate, nogavice še vedno najceneje pri I. Tomšič, Sv. Petra c. 38. (l)

Ljubljančani pozor!

Obrana namizna jabolka, zimska, iz Savinjske doline, vam nudi v vsaki količini in sorti D. Ribizel, Šmartno ob Paki. (l)

Namizna jabolka

prima, vseh vrst, naročite pri D. Ribizel, Šmartno ob Paki. (l)

Kislo zelje, repo

sarmo, prvovrstno, vsako množino - dobavlja Homan, Ljubljana, Sv. Petra cesta 81, tel. 35-39. Cene brezkonkurenčne.

Tri telefonske aparate

induktorske, primerne za skladišče, prodam. Polzve se v trgovini, Kozarje 69

Smokve, rozine

na zalogi. »Veletrgovina južnega sadja«, Ljubljana, Tyrseva cesta 48. (l)

Damsko kolo

dobro ohranjeno, napredaj. Trata 6, št. Vid nad Ljubljano. (l)

Kožuovina

vseh vrst v veliki izbiri in po ugodnih cenah pri Josip Dolenc, krznar - Sv. Petra cesta št. 19. Telefon 22-62. (l)

Posteljne mreže

izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic - Gregorčičeva št. 5 (poleg Gradišča). (l)

Parkete

vseh vrst izdeluje in dobavlja po nizki ceni Leo Paulin, tovarna parketov in furnirja, parna žaga, pošta Straža pri Novem mestu.

Resnico govore, ko trdijo, da prodajamo najboljša in najcenejša

kolesa

rezervne dele in motorna kolesa. Velika izbira! Splošna trgovska družba z o. z. št. Vid nad Ljubljano

Poročne prstane

ure, verižice, uhane, kakor tudi očala, kupite zelo ugodno pri Josipu Janku, urarju v Kamniku, šutna, nasproti farne cerkve. Podružnica v Mariboru, Jurčičeva 8. l

Patent »Kraljica petič«

ki se naloži le enkrat dnevno, potem pa goril ves dan, se dobi v vseh velikostih pri A. Semenič in drug, Ljubljana, Miklošičeva cesta 15, telef. št. 48-67. (l)

Nagrobne spomenike

s starega pokopališča pri Sv. Krištofu dobite za nizko ceno pri kamnoseku Franjo Kunovar - pokopališče Sv. Križ - Ljubljana. (l)

Kostanj

za pečenje dobavlja po nizkih cenah Julija Jakofčič, Novo mesto. (l)

KAPPEL

pisalni stroji

najodličnejše kakovosti najugodnejše pri KLEINDIENST & POSCH Maribor Aleksandrova cesta 44.

Razno

Fina šivilja

se priporoča za na dom za šivanje oblek, plaščev in kostimov. Gre tudi v provinco. - Florjanska 9 (v mlekarini). (z)

Informacije

privatne in trgovske ter ureditev vseh zadev pri vojaških in drugih oblastih, poizvedovanja itd. Izvršuje informacijska pisarna »Fides«, Ljubljana, Gosposvetska 14. (r)

Posestva

Velika trgovska hiša

dvonadstropna, v sredini mesta Celja, z velikimi skladišči, napredaj. Ugodna naložitev kapitala. - Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju. (p)

V Brežicah in okolici

so napredaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposestva. - Pojasnila pri inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Tovarna za bučno olje

s stanovanjsko hišo, dobro vpeljana, lep donos, kapaciteta 450 kg olja v 12 urah, ali pa tudi sami stroji, radi bolehnosti in starosti za res ugodno ceno napredaj. - Potreben kapital 450.000 din. Tovarno dam tudi v najem. Dopise na Tovarna olja, Maribor, Taborska.

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno naobraženi posredovalec - Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima napredaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Stanovanja

IŠČEJO:

Dvosobno stanovanje iščem za tri osebe ne daleč od mesta za november ali december. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.208. (c)

ODDAJO:

Stanovanje

elegantno, komfortno, takoj oddam. Šišanska cesta 56; tramvaj: remiza. Ogledati od 1—4. (č)

Dvosobno stanovanje

oddam novembra. Naslov v upravi »Slovenca« pod 16.228. (č)

SOBE

ODDAJO:

Opremljeno sobo

oddam gospodu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.264. (s)

IŠČEJO:

Akademik

išče sobico. - Ponudbe s ceno upravi »Slovenca« pod »Miren« 16.194. (s)

Sobo

prazno ali opremljeno, do 150 din — išče miren gospod. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stalno« št. 16.136. (s)

Šivilja

išče eno večjo ali dve manjši prazni sobi s posebnim vzhodom. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Centrum«. (s)

Objave

Izjava!

Podpisana preklejem besede, katere sem govorila proti Jožetu Štormanu, kot neresnične ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od sodniškega postopanja. Jelen Angela, posestnica v Sv. Andražu. (o)

Kmetovalci!

Če hočete imeti spomniti že v začetku majnika izdatno zeleno krmo za molzno živino, tedaj sejte sedaj zimsko grahoro. Dobite jo z navodilom pri tv. Fran Pogačnik, d. z. o. z. v Ljubljani - Tyrseva (Dunajska) cesta 33, v Javnih skladiščih (Balkan). (l)

Prvovrstni trboveljski premog

brez prahu koks, suha drva nudi I. Pogačnik Bohoričeva 5 Telefon 20-59

Mizarji!

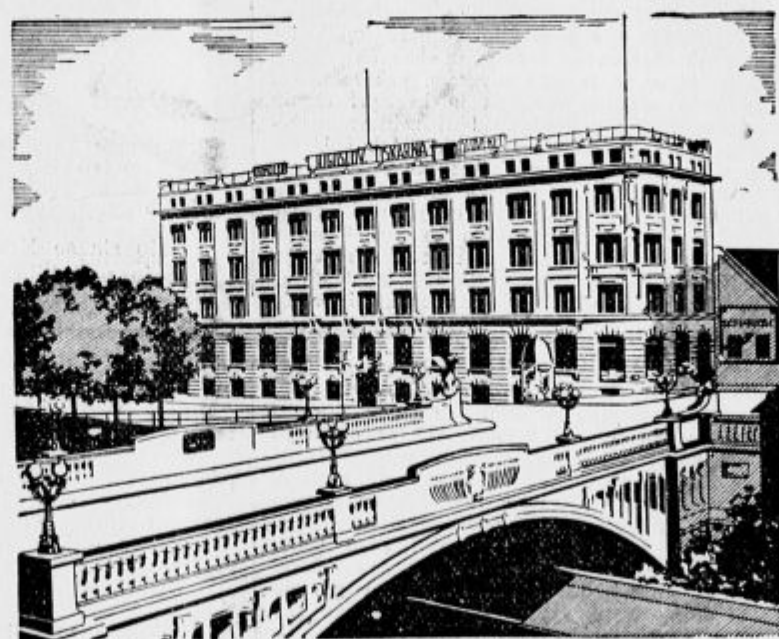
Okovje za pohištvo in vse vrste orodje izberete pri »Jeklo« - Stari trg

Izborno

smederevsko

grozdje

nova pošiljka - dospelo. Cene nizke. GOSPODARSKA ZVEZA Ljubljana, Tyrseva c. 29

Kadar potrebujete

vsakovrstne tiskovine in se ne morete odločiti, v kakšni tehniki naj se izdelajo, tedaj se obrnite na našo tiskarno

Tiskarna razpolaga z veliko zalogo modernih črk, novodobnimi stroji za litografijo, knjigotisk, offset-tisk, bakrotisk ter stavni stroji

Na zahtevo Vam predložimo tudi tozadavne osnutke, izdelane od spretnih risarjev, v slučaju ako ne razpolagate sami s primerno risbo

Jugoslovanska tiskarna

Ljubljana, Kopitarjeva 6